

Mélíméli icac ai

Anutunéh Yesu wagicma eñec.

¹ Tiofilus, nuac kiwina walac ogéñi imuaru, Yesunéh aiya hénima haka wamma ackuazéc ku énécmima keñkecma naléya hayu

² Mélíméli ic énépésiyec ionac niñ wamma Uña Téréya méliyu hama énézéma meseli énécmiyu Anutunéh i wagicma eñec, imuac suraiguc haka hicñiyec imuac suruc imi moczoñ odari.

³ Qenzerñ manzerñ qema humuyec imuac andiaiguc inéh ai meme 40 imuac suraiguc winini énécmiyec. Wañu qelima kerec imuac héipuc wamma ninzéh ninzéh mihicñi énécmimacac séc sasala hicñi énécmima Anutuac héngalen ama areña yandawac énézéyec.

⁴ Wañu ic iniguc momacnec kerec nalé imuaru yomuhuc zéseli énécmiyec; Yerusalem ménda waima kemmu. Wañu Anutuac sisipac ac énézéwa niñgic imuac héla niñac mambéc kecmu.

⁵ Yohanenéh dokunéh naec énécmiyec, néñ ini imi ai meme sasala ménda keñunec Anutuac Uña Téréyanéh ewa qeriginaiguc naec énécmimac.

⁶ Imuhuc zéyu ienenñ tocgéma Yesu qesimigic; Miñ Kewu, gi némac naléiguc héngalen ama areña yanda imi Israel ic embac neñañ muru meqeli nénécmiwésémañ?

⁷ Zégic inéh melemma énézéyec; Ai meme zéma naléya imi, enenñ nimmuac séc qahac. Nalé imi Mañgoc eñeya kucyaiguc meyu hezac.

⁸ Wañu Uña Téréya onac muru mamac nalé imuaru ini kuc mema Yerusalem zéma Yuda zéma Samaria zéma baec tetecgia séciguc kemma nuac héipuc ic hécna wammu.

⁹ Ac imi zéyu tecgéyu hémmanc nañgic Anutunéñ wagiru ou eñec. Eñu hosusunéñ i osoma musañgéyu kicginanéñ hémmuac séc qahac wañec.

¹⁰ Imuhuc eñu ieney kurumeniguc kicgina hima héñ sosolimanec nañgic ic éréhéç malekugira lalacnec ierenj hosucginu wininima nañoc.

¹¹ Namma yomuhuc zéyoc; Galilaia ic! Ini némac niñ kurumeniguc kicgina himanec nanzu? Yesu onac murunec wagiru kurumeniguc enzac. I kurumeniguc eñu hénzu imuhucyanec lilingéma mamac.

Matia kumugic Yudawac tatac késayec.

¹² Imuhuc zéyu ieney baec boña ménj Oliwa zéañgic imuarunec lilingéma Yerusalem hagic. Baec boña imi mia Sabata naléiguc kenkenawac séc Yerusalem hosuraiguc tarec.*

¹³ Taru hama ama qeria ménj qacyaiguc heyu tacyac wañañgic imuhucgenj eñgic. Wañu imuaru tocgégic ionac qacgina imi yomuhuc; Petero, Yohane, Yakobo zéma Anderea, Filipino zéma Toma, Batolomaio zéma Mataio, Alfaioac nañja Yakobo zéma Simon Zelote,† wañu Yakoboac nañja Yuda, imuhuc.

* **1:12:** Yuda ic ieney Sabataiguc héna horua niñgic ai tanec wawaña imuhucya ménda kenja wañañgic. † **1:13:** Girik ac yomuac hénia imi seliseli wawaña, imi mia Yuda ic ionac tuñ méñac qara, ieney Roma gawamanj imuac mézétiti wamma seliseli wamma euqac wañañgic.

¹⁴ Ic imi enej ewa momacguc wamma zéwelec ai imi ai meme sasala torogema memanec kecgic. Wañu embac tosara zéma Yesuac nenjocya Maria zéma Yesuac munahéra ienej acguc momacnec torogema kecgic.

¹⁵ (Ic embac tocgégic ionac zanégina imi 120 imuac séc wañec.) Nalé imuhucgej Peteronéj sugcinaiguc yacma yomuhuc zéyec;

¹⁶ Dac munahécna, becnec Uña Téréyanéj Dawidiac kuaya mema Yudawac niñ zéyec ac iminéj héla wammacac niñ heyec. Yuda imi ic tosara Yesu késagic ionac héna meyec ic imi mia.

¹⁷ Wañu ic imi 12 sucninaiguc kecma Miñ Kewuac ai yomuac bakia meanec.

¹⁸ (Wañu ic iminéj hakaya biriawac bojanéj baec ménj boñ meyec, imuac andiaiguc orucyanéj melemma hingacma qeyu tomeña qéséñu kera tomeña madaru humuyec.

¹⁹ Wañu haka imi zésaigic keñu ic embac Yerusalem kecgic ienej moczoñ nindacma baec imuac Akeldama zéangic. Wañu ac imuac hénia imi Sac baera.)

²⁰ Imuac mia kiwi Legiciguc yomuhuc oyec hezac; Iwac baec imi kisi wañu mérñéj ménj imuhucgej ménda kecmac. Wañu ic mérñéj iwac ai buña imi késamac.

²¹ Imuac niñ Yohanenéj Yesu doku naecmiyec imuhuc geñnec érékecma Anutunéj Yesu sucninaiguc wagicma eñec nalé imuac suraiguc ic tosara Yesunéj sucninaiguc tacyac wañañec imuac séc

²² niniguc kecgic ionarunec ménj kumuni niniguc Yesuac yacyarawac héipuc ic wambiñ.

²³ Imuhuc zéyu ic éréhéc mihicni érécmigic. Qacgira imi Yosefe zéma Matia. Wañu Yosefe iwac Basaba me Yusito zémianḡic.

²⁴ (24a) Wañu ienenḡ yomuhuc zéma zéwelecgic; Miñ Kewunina, gi ic embac neñañ qeri héhéñnina keczañ.

²⁵ (25a) Yudanéñ ai buñaya imi waima eñeya hénayaiguc keñec. (24b) Imuac ic éréhéc youmi iorac muru mérac késana (25b) tatacyac mema welenḡ qeḡe ai zéma Mélíméli icac ai memac imi nénézéna hénni.

²⁶ Imuhuc zéma sumbic néma héñgic Matia iwac muru héiyu inéñ Mélíméli ic 11 ionac muru toroqeyec.

2

Ai meme 50 imuac kendoñaguc Uña Téréya mayec.

¹ Ai meme 50 imuac kendoña* ducñiyu ienenḡ moczoñ ama méñu momacnec tocgégic.

² Wañu kurumenḡ igucnec hétéñ yanda ménḡ élanzañnec luhuc selia qeanzañc ésécnec mama ama tacgic imuac qeria séc sécgédarec.

³ Wañu iwawai ménḡ tanera geric bélaña ésécnec imuhucyanéñ tuima ic embac tacgic orucgina séc mama héiyec.

⁴ Wañu ic embac ienenḡ moczoñ Uña Téréyanéñ qeriginaiguc sécgéma ac méréra hénia hénia énécmiyec séc hénima zégic.

* **2:1:** Pentikost imi Yuda ic ionac kendoñ ménḡ; Nagu sacyaguc ogicma kekeña imuac kendoña tecgéyuguc éréma ai meme 50 wañu Yuda ic ienenḡ kendoñ tacañgic, wañu nalé imuaru mia Uña téréya mayec.

⁵ Nalé imuaru kurumenj bawaguc baera baera heyec imuhucgenj Yuda ic Anutu méndacma kecaŋgic ienenj Yerusalem hama tacyac waŋgic.

⁶ Héténj imi hicŋiyu tuŋ yanda imuaru tocgéma niŋgic acgina séc zégic imuac niŋac niniŋgina sicsaoc waŋu témpinj waŋgic.

⁷ Waŋu ienenj kilenj yanda welicgéma zégic; Ic embac ac zézu yomi Galilaia baec miŋina zéma ninziŋ.

⁸ Waŋu dimuhuciguc ienenj zégic neŋaŋ acni-naiguc séc ninziŋ?

⁹ Neŋaŋ youmi Pada ic, Mede ic, Elam ic, Mesopotamia miŋina, Yuda ic zéma Kapadokia ic, Ponto ic zéma Asia ic,†

¹⁰ Firigia ic, Pamfilia ic, Izipte ic, ic tosara Kirene hosura Libia baec yandaiguc baec bakia bakia hezac imuacnec, ic kianj tosara Romanec, (Imi mia Yuda ic zéma ic tosara Yuda ic ionac ninzénj ninzénj ginaiguc toroqegic imi mia.)

¹¹ Krete ic zéma Arabia ic, neŋaŋ imuhucyanénj kiwi hénia hénia Anutunénj meyec imi zéaugic acninaiguc séc ninziŋ.

¹² Ienenj moczoŋ welicgégic ewagina sicsaoc waŋec. Waŋu eŋaocnec qesiamuma zégic; Imuac hénia imi dimuhuc?

¹³ Waŋu ic tosara enenj zézerec waŋ énécmima zégic; Ic youmi doku seli siŋaguc imuac kuhanénj qerigina sécgézac.

Peteronénj kiwi baec icnénj ménda memeya imuac hénia énézéyec.

† 2:9: Asia komora zéanziŋ imi deguc Téki taczac baec imuac qara.

14 Imuhuc zégic Peteronéj Yesuac Mélíméli ic 11 iniguc namya ewaya mema yacma yomuhuc énézéc; Yuda ic alahécna zéma ic embac Yerusalem kecanzu ini moczoj, nej hénia zéasari énécmima ac zémaj imuac gezacgina haima niŋgic.

15 Ini ninzu ésécnec qahac. Ic youmi doku selinéj ménda mesoho énécmizac. Kaiwe kiwa imi siŋunec 9 kilok sac wanzac.

16 Qahac, iwawai imi Anutuac tilin tilin ic Yoelnéj zéyec ésécnec hicŋizac.

17 Min Kewunéj yomuhuc zézac; Kecma nalé tetecgiaiguc ni Ujana ic embac momac yanda séc pocgé énécmiwa nambérac hécgina ienej iwawai kecma hicŋimac imuac ara zéaumu. Waŋu sac qeli enej Anutuac tilin tiliniguc séséc hicŋi énécmiyu hémmu. Waŋu ic embac yanda ienej gau hémmu.

18 Waŋu nalé imuaru ni Ujana imi welen qeqe ic me embahécna pocgé énécmiwa ienej iwawai kecma andiaiguc hicŋimac imuac ara zému.

19 Waŋu énézéwa ou kurumeniguc kiwi welic welicgia, emu baeciguc asé kiwiac haka hénia hénia hémmu. Imi mia sac zéma geric bélan zéma hofac konduj wéséséya.

20 Kaiwe kiwanéj melemma siŋi waŋu maso kiwa imi sac sac waŋuguc Min Kewuac nalé yanda asahaguc imi hamac.

21 Waŋu ménénéj mén Min Kewuac qara qacanzuiguc kápésic igucnec aŋgénina tiénécmimaŋ.

22 Israel ic embac, ac youmi niŋgic; Ini ninzu ésécnec, Anutunéj sugcinaiguc haka kuc yan-

dayaguc zéma kiwi méréra héniya héniya zéma asé kiwiac haka héniya héniya imi Yesuac muru mema Yesu Nazareteneç i héipucya wammiyec.

²³ Ic imi mia, Anutunéh haka imi ménda hicñiyecnec nimma ewaya dérécgéyu heyec séc onac muru oporu eneñ ic Moseac héna ac ménda niñgic ionac méraginaiguc haigic biriñnéñ qegic humuyec.

²⁴ Wañu humucnéñ i késamacac séc qahac wañu Anutunéh humucac zéra igucnec hulacmima meqeli miyec.

²⁵ Dawidinéh iwac niñac yomuhuc zéyec; Ni hémba Miñ Kewunéh nalé séc wésénaiguc kecanzac. Wañu inéh nuac héinaiguc nañu ni qeka meka ménda wammañ.

²⁶ Imuac niñ ewana ségiségi wañu ezelañnanéh mepési miyu séwina imuhucyanec yacyarawac mambéc kecmac.

²⁷ Héna imi yomuhuc; Gi ni humumia ionac baec dumuñaguc ménda waina hemañ. Wañu guac Içga Téréya ménda waimina houmac.

²⁸ Geñ nézéna, keckecac hénaya héñi. Geñ wéségaiguc ségiségi imi nuac qerinaiguc haina sécgémac.

²⁹ Dac munahécna ni ac yomi efima hia énézémañac séc; Yandanina Dawidinéh humuyu téngégic iwac kic suaña imi sucninaiguc heyecac érékecma deguc hezacnec.

³⁰ Wañu i imi Anutuac tilinñ tilinñ ic kerec imuac niñ Anutunéh iwac qelihéra sucnina igucnec méñ kumuyu iwac ic kewu tataciguc tacmac niñac ac selianec zikima ézéyu niñec.

³¹ Iwawai hicnimac imi héntegicma Kristoac yacyacwac niñac yomuhuc zéyec; I humumia ionac baec dumuñaguc ménda waimiyu heyec. Iwac séwiyanéñ ménda houyec.

³² Anutunéñ Yesu imi meqeliyu yarec. Wañu neñañ moczoñ haka imuac héipuc ichéra wamma kecziñ.

³³ Anutunéñ meyacmiyu inéñ iwac héiyaiguc emma ac ziki nénécmiyec séc Mañgocac murunec Uña Téréya mema pocgé nénécmiyu iwawai imi mia hémma ninzu.

³⁴ Dawidi inéñ kurumenjiguc ménda eñec. Wañu inéñ yomuhuc zéyec; Miñ Kewunanéñ[‡] nuac Miñ Kewuna[§] yomuhuc ézéyec; Nuac héinaiguc tacna.

³⁵ Tacnanec neñ guac hazéchécga onopocba guac hénağawac héna titiga wammu.

³⁶ Imuac niñ Israel ama séc ic embac moczoñ yomuhuc niñ yacgému; Ini Yesu ic héñgeña wéndaraiguc qegic Anutunéñ i Miñ Kewu zéma Kristo kumuyec.

³⁷ Imuhuc zéyu ic embac ieneñ ac imi niñgic qerigina néyu Petero zéma Yesuac Mélíméli ic tosara ionac énézéma zégic; Dac munahécnina, nini dimuhuc wambiñ?

³⁸ Imuhuc zégic Peteronéñ melemma zéyec; Ini moczoñ yanda, ewa qerigina melenjic késpedesgina wai énécmimacac niñ Yesu Kristoac qaraiguc doku naec énécmiñ ewa hiawac Uña Téréya énécmiyu memu.

[‡] 2:34: Hebiraiio aciguc; Yawe. Adonai.

[§] 2:34: Hebiraiio aciguc;

39 Sésépac ac imi, ini zéma qelihécgina zéma ic embac lakec keczu séc Miñ Kewu Anutuninanéñ héihéré énécmimac ionac buña wammac.

40 Imuhuc zéma inéñ ac sasala ménñ toroqema héipuc wamma meseli énécmima zéyec; Eneñ hicñisai biria yomi onarunec añgégina tiénécmiyu érému!

41 Imuhuc zéyu ic embac tosara iwac ara késagic séc doku naec énécmigic nalé imuhucgeñ zañgégina 3,000 imuhuc ésécnec tuñginaiguc toroqe énécmigic.

42 Wañu Yesuac Mélíméli ic ieneñ ku énécmigic imuac séciguc selianec nammanec ala wañamuma saméñ kuma nema zéwelec ai imuac opocamuma kecgic.

43 Wañu ic embac moczoñ zénéngina hiriyec. Wañu Yesuac Mélíméli ic ieneñ kiwi méréra héniya héniya zéma asé kiwiac haka méréra sasala megic hicñiyec.

44 Wañu ninzéñ ninzéñ ic ieneñ momacnec tacyac wamma iwawaigina imi nuaru qahac guaru qahac momacnec mema kecañgic.

45 Kecma ménñéñ ménñ iwawai ménñ niñac osigiciguc aigina me iwawaigina haima soukiwaya mema sécgina énécmiañgic.

46 Wañu nalé séc ewa momacguc wamma oc-muñ téryaiguc tocgéañgic. Wañu amagina séc ewa hia zéma ewa héla nimma saméñ kuma amunec qamunec wamma neañgic.

47 Haka imuhuc wamma Anutu mepésigic ic embac ieneñ eegina héiéncmigic kecañgic añgéñ tiénécmimia ionac zañgégina imi Miñ Kewunéñ

toroqe énécmiyu eñec.

3

Peteronéj ic puriñ méj mehiaruyec.

¹ Zéwelecac kaiwe kiwa maria 3 kilok imuhucgeñ Petero zéma Yohane ierenj ocmuñ téréyaiguc eñoc.

² Wañu ic méj neñgocyawac qeria igucnec puriñ hichñima kekera imi ic tosanenéj duñaguc huama hagic. Ic imi mia ic tosara ocmuñ téréyaiguc eñeñ mama wañgic iwawai méj niñac qesiéncmimac niñ kaiweya kaiweya nagu méj Naguc soroc zéañgic imuaru haigic tacañec.

³ Ic iminéj Petero zéma Yohane ierenj ocmuñ téréyaiguc embiñ zé wañic iricma iwawai niñac welec érécmiyec.

⁴ Weleru Peteronéj Yohaneguc héñsosolima yomuhuc ézéyec; Niri niricna.

⁵ Zéyu inéj iorarunec iwawai méj memañ zé mambécma iricsosoliyec.

⁶ Iriru Peteronéj yomuhuc zéyec; Siliwa zéma goli imi ni ménda késa keczua, wañu iwawai késakeczua imi gémmañ. Nazarete ic Yesu Kristoac qaraiguc yacma kenna.

⁷ Imuhuc zéma méra héiyaiguc késama méra miyu imuhuc geñnec héná tawéya zéma hénayawac giniña imi kuhaguc wañec.

⁸ Imuhuc wamma seligiyu técgéma yacma hénima kemma iriguc ocmuñ téréyaiguc emma tima kemma técgéma kemma Anutu mepésiyec.

⁹ Wañu inéj tima kemma Anutu mepésiyu ic embac moczoñ yanda ieneñ i héngic.

10 Hémma ic iminéŋ Nagu sorociguc tacma iwawai niŋac welec énécmiaŋec ic imi mia zéma héŋteŋicma haka hicŋimiyec imuac muŋguc yanda welicgéma aurigic.

*Peteronéŋ welicgéma tocgégic
imi onac ac énézéyec.*

11 Ic iminéŋ Petero zéma Yohane érépésima keŋu ic embac ieneŋ aurima Solomonac luhuc ama yanda imuaru usuŋec hama ionac muru tocgégic.

12 Waŋu Peteronéŋ inicma énézéyec; Israel ic embac, némac niŋac haka imuac aurizu? Ini niŋgic neren norac kucnira zéma hakanira hia bianéŋ ic yomi mehiaruzic esécnec waŋu niric sosolima nanzu?

13 Imi neren qahac, néŋ Yesu eneŋ Pilatoac mériaiguc opocgic Pilatonéŋ hulacmimaŋ zéma ewaya zikiyec. Waŋu ini iwac kic ségériaiguc Yesu qaecgémigic. Waŋu yanda hécnina Abaraham zéma Isaka zéma Yakop ionac Anutunéŋ eŋeya welen qeŋe ic Yesuac qac buŋa meyarec;

14 Eneŋ ic solaŋa zéma téréya ménda nimmima sac naec ic méŋ hulacmimac niŋac zéwelec migic.

15 Eneŋ kekec miŋina qehumugic. Waŋu Anutunéŋ ic humumia sugina igucnec i meqeli miyec. Waŋu neŋaŋ imuac héipuc ic wanzij.

16 Ic youmi hémma nimmizu, iminéŋ Yesuac qara ninzéŋgéyu ninzén ninzénja iminéŋ séwiya meselimizac. Yesuac qara zéma ninzén ninzén iwac murunec hicŋimizac iminéŋ ic youmi ini moczoŋ yanda kicginaiguc séwiya solaŋa mihicŋi mizac.

17 Wañu deguc ni yomuhuc ninzua; Ini ménda niñasarima imuhuc wañgic. Wañu galeñhécgina ieneñ imuhucyanec.

18 Wañu Anutunéñ eñeya kua meme ic ionac kuagina mema eñeya Kristonéñ qenzenñ manzenñ nimmac imi ménda hicñiyunec zédarec ac imi imuhuc meseliyec.

19 Imuac ewa qerigina melemma Anutuac muru hagic onac késpedesigina zuac énécmiyu.

20 Imuhuc wañgic Miñ Kewuac murunec tac hiahiaruac naléya hamac. Hayu inéñ Yesu Kristo becneç kumuyec i aguc onac méli énécmimac.

21 Anutunéñ baec yomuac naléya hama keñec imuac suraiguc eñeya kua meme ic téréya ionac kuagina mema zéyec séc kurumeñnéñ Yesu tétécgéma heyunec iwawai moczonñ meqelimac.

22 Mosenéñ yomuhuc zéyec; Miñ Kewu Anutuginanéñ onac niñac dac munahécgina ionac sugcina igucnec kua meme ic ménñ ni ésécnec kumuyu nammac. Wañu inéñ ac imuhucya me imuhucya énézéyu imi moczonñ niñtohodacmu.

23 Ménñnéñ ménñ Anutuac kuaya meme ic iwac ara ménda niñtohomac imi ic embac sugcina igucnec elicgéyu qahac wandacmac.

24 Anutuac tilinñ tilinñ ic Samuel igucnec namma éréma kua meme ic tosara ai imuac areñiguc namma zégic imi eneñ moczonñ nalé sura yomuac niñac walacnec zégic.

25 Eneñ imi Anutuac tilinñ tilinñ ic ionac qelihécgina zéma Anutunéñ yanda héçginaguc ac zikiyec zikizki ac imuac qelihéra. Anutunéñ Abaraham yomuhuc ézéyec; Baec séc ic embac

tuᅇa tuᅇa moczoᅇ guac qeliga iwac murunec mériaᅇ memu.

²⁶ Eᅇac eᅇac kápésicgina igucnec melenᅇ énécmima mériaᅇ qeénécmimaᅇ zéma Anutu eᅇeya welenᅇ qeᅇe icya kumuma walac onac muru méliyec.

4

Petero zéma Yohane hésa amaiguc oropocgic.

¹ Petero zéma Yohane ierenᅇ ic embac ac énézéma naᅇic hofac oo ic zéma ocmuᅇ téréyawac demiaᅇ galeᅇ kunenᅇgina zéma Sadukaio ic ienenᅇ iorac muru hagic.

² Ierenᅇ ic embac ku énécmima Yesuac muru humuc igucnec yacyac hezac zéma zéauyic qerigina biriyec.

³ Biriyu érépésigic ama bec siniyec imuac niᅇ hésa amaiguc oropocgic heyicnec ama gianiyec.

⁴ Waᅇu acgira niᅇgic ionac suggina igucnec sasalanénᅇ ninzénégic ic embac zaᅇgégina 5,000 éséc waᅇec.

⁵ Ai meme imuhucgeᅇ séwiac galeᅇ zéma qeriac galeᅇ zéma hénacac kiwi ic tosara Yerusalem amaiguc tocgégic.

⁶ Héfac oo ic kunenᅇgina Hanasi, zéma Kayafa, Yohane, Aleksande zéma hofac oo ic kunenᅇgina iwac sac kitichéra ienenᅇ momacnec kecgic.

⁷ Ienenᅇ Petero zéma Yohane sugginaiguc oropocgic naᅇyic yomuhuc qesiérécmigic; Némac kuc zéma mérac qaciguc ai imi mezaoc?

⁸ Qesigic Petero imi Uᅇa Téréyanénᅇ qeriaiguc kuaya qeyu yomuhuc énézéyec; Hénacoriᅇ neᅇaᅇ

séwíac galen zéma Israel nenəŋ qeríac galen hécnina,

⁹ Ic puriŋa imi haka hiabia wammiyic imuac némacíguc mehiaruyoc zéma niri deguc acíguc gési nérécmizuíguc,

¹⁰ Ini zéma Israel ic embac moczoŋ yomuhuc niŋasarimu; Ini Yesu Kristo Nazaretenc i ic héŋgeŋa wéndaraíguc qehumugic Anutunéŋ humuc igucnec meqelimiyec. Waŋu iwac qaraíguc mia ic youmi hiabia soroc wamma kicginaíguc nanzac.

¹¹ Yesu imi meriqe ic eŋaoc hoc mén héŋara mema gilígc keŋkeŋa iminéŋ mia ama waŋgoŋaíguc ama imuac hoc oruha waŋec.

¹² Képésic igucnec aŋgéŋ titi imi ménaru mén ménda hezac. Kuruməŋ bawaíguc ic nenəŋ muru aŋgéŋ tinénécmimacac qac mén ménda nénécmiyu hezac.

¹³ Petero zéma Yohane ieren imi ic omaya, kiwi amaíguc ménda eŋoc imuhuc zéma niŋgic. Waŋu efima kucnec zéyic nimma aurígic. Waŋu becnc Yesuguc keroc imi irictegicgic.

¹⁴ Waŋu ic hiaruyec iminéŋ iríguc momacnec naŋu hémma zéqetali waŋ érécmiwiŋ zéma osígic.

¹⁵ Waŋu érézégic gésigési ic ionac murunec waima hiŋgaric eŋacnec yomuhuc eminimma zégic;

¹⁶ Nenəŋ ic éréhéc imi dimuhuc waŋ érécmiwiŋ? Kiwi méréra eŋeŋa waŋic ic embac Yerusalem keczu ieneŋ moczoŋ buŋa imi nindacgic. Waŋu nenəŋ imuac qaecgéwiŋac séc qahac wanzac.

¹⁷ Ic embac ionac sucginaíguc iwawai imi

ménda saima kemmac niḡac Yesuac qaraiguc ic méḡac ménḡ, ac ménḡ muḡguc ménda zémaoc niḡac zétericḡé érécmima zéseli érécmiwiḡ.

¹⁸ Imuhuc zémaguc muḡguc héihéré érécmima Yesuac qaraiguc méndagucnec zéma ku énécmimaoc niḡac zéseli érécmigic.

¹⁹ Zégic Petero zéma Yohane ierenḡ yomuhuc melemma zéyoc; Anutuac kic ségériaiguc Anutuac ara waima onac acgina méndacbic iminénḡ hia me qahac imi eḡaoc niḡgésigic.

²⁰ Niri imi iwawai hémma niḡic imi ménda zéauwicac séc qahac.

²¹⁻²² Mehiahiaruac asé kiwiya hicḡimiyec ic iwac yawuḡa imi 40 ogirec imuac niḡac ic embac moczoḡ haka hicḡiyec imuac Anutu mepésigic. Imuac dimuhuc yéwéri érécmiwiḡ zé osima muḡguc zétericḡé érécmima wai érécmigic keḡoc.

Ninzéḡ ninzéḡ ic ienenḡ zéwelec waḡic.

²³ Kemma Petero zéma Yohane ierenḡ ekaḡ ic embac ionac muru liliḡéma kemma hofac oo ic kiwa zéma qerawac galenḡ ienenḡ ac érezégic imi moczoḡ énézédaroc.

²⁴ Zéyic ienenḡ nimma momac yanda ewa maracgina meyacma Anutu welec mima zégic; Miḡ Kewu yanda, Anutu! Geḡ baec kurumenḡ zéma konduḡ zéma iwawai moczoḡ yanda imuac qeriaiguc hezac imi zéna hicḡiyec.

²⁵ Geḡ Uḡaga Téréya mélimima welenḡ qeqega Dawidi, neḡaḡ yandanina iwac kuaya mema yomuhuc zé nec; Némac niḡac baera baera i hazéc wammizu? Waḡu imuac ic embac ienenḡ aigina

héla qahac imuhucya mewin zé sasanjiaiguc ac zézu?

²⁶ Anutu zéma iwac halécnén météré mimia iorac hazéc wañ érécmiwin zéma baecac ic kewuhéra ienen yacma nanzu, wañu séwiac galen enen momacnec tocgézu.

²⁷ Héla nec, imuac séciguc ama areña yanda yomuhucgen Herode zéma Pilato ieren baec ménunec ménunec ic embac zéma Israel ic embac iniguc guac welen qe qe icga téréya Yesu halécnén météréminéc i hazéc wammima tocgégic.

²⁸ Imi enen gen gaoc iwawai mén hicnimacac zéma guac ewa sin ga zéma méraga kuhanén bec nec ninaren géc imuac mia wambin zéma tocgégic.

²⁹ Min Kewu deguc zéteric tericgina imi hémma guac welen qeqehécga nan g é n é n é m i n a z é n é n n i n a m é n d a h i r i y u a c k u a z é c g a i m i z é a u w i n .

³⁰ Wañu méraga suluma hafi mehiaruma waina kiwi méréra zéma asé kiwiac haka hénia hénia guac welen qe qe icga téréya Yesuac qaraiguc hicnimac.

³¹ Imuhuc zéma welecgic tecgéyu ama tocgéma tacgic iminé n h i r i y u i e n e n m o c z o n U n a T é r é y a n é n q e r i g i n a k u a y a q e y u z é n é n g i n a m é n d a h i r i y u A n u t u a c a c k u a z é c z é a u g i c .

Ninzén ninzén ic ienen ewa momac wamma kecgic.

³² Ic tun ninzén gégic ienen ewa qeri momacguc wamma ménén mén iwawaigina mén ninac guaru qahac nuaru qahac ménda zéma momacnec mema kecajic.

33 Wañu Mélíméli ic ienenj kucgina seliaguc Miñ Kewu Yesuac yacyarawac héipucya wamma toroqema zéaugic Anutuac ewa hianénj qacginu heyec.

34 (34a) Heyu naléya naléya ic embac baec me ama gericginaguc ienenj iwawai imi haigic megic soukiwaya mema haan̄gic.

35 Hama Yesuac Mélíméli ic ionac hénaginu haigic méndemma ic tosara iwawai ménj niñac osigic séc énécmigic, (34b) suginaiguc mén̄nénj ménj iwawai ménj niñac ménda osigic.

36 Wañu Rewi ic ménj qara Yosefe, Kipuro baec zékéñ̄a igucnec keru Mélíméli ic ienenj iwac Banaaba zémian̄gic. (Imuac hénia imi ewa qeri meme seli wañ énécmimiawac nañ̄a.)

37 Inénj ai ménj késa kerec imi haiyu megic soukiwaya mema hama Mélíméli ic ionac hénaginaiguc haiyec.

5

Anania zéma iniña Safira.

1 Wañu ic ménj qara Anania inénj iniña Safira i guc iwawaigira haima sokiwa meyoc.

2 Wañu inénj boña bakia musan̄géyu heyu, iniñanénj momacnec niñec. Wañu bakianec mema hama Mélíméli ic ionac hénaginaiguc haiyec.

3 Haiyu Peteronénj zéyec; Anania, némac niñac Biria miñinanénj qeriga sécgéyu Uña Téréya ikoc wammima baecgawac boña bakia musan̄géz̄añ?

4 Iwawai hegéñec imi geñga buña ménda heyec me? Wañu haima soukiwa menec imi geñga

buña ménda heyec me? Imi moczon geŋga, nén némac niŋac haka imuhucya guac qerigaiguc niŋarengéma kecneç? Ic ionac qahac, nén gi Anutu ikoc wammizaŋ.

⁵ Imuhuc zéyu Ananianén nimma humuma mama qeyec. Waŋu haka hicŋiyec imi niŋic séc zénénŋina kuneŋ yanda hiriyec.

⁶ Humuyu sac qeli merac eneŋ hama qamocya osoma huama kemma téngégic.

⁷ Kaiwe kiwa 3 kilok keŋu iwac iniŋanéŋ haka hicŋiyec imi ménda niŋtegicma hama éréyec.

⁸ Éréyu Peteronén qesimiyec; Nézéna youmi gi zéma Anania baec imi wai énécmima boŋa meyoc imuac sécyá wanzac me? Zéyu inén zéyec; Oo imi sécyá wanzac.

⁹ Zéyu Peteronén ézéyec; Dimuhuc Miŋ Kewuac Uŋa Téréya batucgéwic zéma ewa momac waŋoc? Inicna, ic tosara euga téngéma liliŋéma hama naguiguc nanzu. Waŋu ieneŋ gi momacneç huagemma kemmu.

¹⁰ Zéyu imuhuc geŋnec i acguc humuma iwac hénayaiguc mama qeyec. Waŋu sac qeli merac ieneŋ éréma héngic qamoc mén hicŋima heyu hémma huama mama kemma iwac euyawac qéhéréŋaiguc téngégic.

¹¹ Hénaoriŋ zéma ic embac haka imuac surucya niŋic séc zénénŋina kuneŋ yanda hiriyec.

Mélíméli ic eneŋ ic embac haŋiginaguc sasala mehiaru énécmigic.

¹² Mélíméli ic ieneŋ méragina suluma ic embac sugcinaiguc asé kiwiac haka zéma kiwi méréra héniya héniya megic hicŋiyu ic embac

sasala ewa momac wamma Solomonac luhuc ama yandaiguc tocgéangic.

¹³ Wañu tosaraneñ ionac muru ménda efima toroqegic. Wañu ic embac ieneñ Mélíméli ic ionac niñgic eñeña wañec.

¹⁴ Wañu ic zéma embac momacnec tuña tuña muñguc yanda ninzéhégéma Miñ Kewuac muru toroqegic.

¹⁵ Imuac niñ Peteroneñ hama keñu irecyanéñ osiéncmimacac niñ ic embac hafiginaguc onagicma hama héna yandaiguc hehe duñgina me aturu heheginaiguc onopocgic hegic.

¹⁶ Wañu ic embac sasala ama areña kuney kuney séc Yerusalem lelec lelec tacma keñec imuacnec ieneñ imuhucyanec ic embac hafiginaguc zéma tosara uña birianeñ wañu qenzen manzen qeangic imi onagicma hagic. Wañu hagic séc moczoñ hiarudacgic.

Kua meme uñanéñ Yesuac Mélíméli ic hésa ama igucnec hulac énécmiyu magic.

¹⁷ Wañu hofac oo ic eñeña zéma tosachéra Sadukaio tuñaguc kecgic imi eney qeri biric nimma yacgic.

¹⁸ Yacma Yesuac Mélíméli ic énépésima ic embac kicginaiguc hésa amaiguc onopocgic.

¹⁹ Wañu sinjyaiguc Miñ Kewuac kua meme uñanéñ hésa amawac naguya naguya auma onagicma mama yomuhuc énézéyec;

²⁰ Kemma ocmuñ téréyaiguc namma kekecac ackuazéc imi moczoñ ic embac énézédacmu.

²¹ Imuhuc zéyu ama gian gianyaiguc ocmuñ téréyaiguc emma ackuazéc ku énécmigic. Wañu

hofac oo ic eñeña zéma tosachéra hama Sanhed-
erin kaunsol zéma Israel qerawac galen moczon
énézégic tocgégic. Wañu Yesuac Mélíméli ic on-
agicma hamu niñac ic tosara hésa amaiguc méli
énécmigic.

²² Wañu ocmuñ téréyawac galen meme ic ieneñ
kemma hésa amaiguc ménda mihicñi énécmima
lilingéma hama énézégic.

²³ Énézéma yomuhuc zégic; Kemma hénni hésa
ama imi naguya zikigic taczacnec. Wañu awiawi
ic ieneñ nagu séc nañgic. Wañu qeri séwélawac
naguya naguya auma qeriaiguc ic ménj ménda
mihicñizij.

²⁴ Ama ocmuñ téréyawac demin galen
kunengina zéma hofac oo ic kiwa hécgina ieneñ
acgina nimma haka imi yandima némac tanec
wammac zéma niñgic sicsaoc wañec.

²⁵ Wañu ic ménñeñ hama énézéma zéyec; Ninzu,
ic tosara hésa amaiguc onopocgic imi eneñ
ama téréyaiguc namma ic embac ackuazéc ku
énécmizu.

²⁶ Zéyu galen iminéñ ai ichéra iniguc kemma
onagicma hagic. Wañu ic embac ieneñ hocnéñ
nunuwu niñac zéma bacgina yandiyu bénzéhñec
onagicma hagic.

²⁷ Hama onopocgic kaunsol kicginaiguc nañgic
hofac oo ic eñeñaginanéñ qesiéncmima zéyec;

²⁸ Ic iwac qaraiguc ic embac ackuazéc ménda
ku énécmimu niñac selianec zéseli énécmiyiñ.
Wañu ini hena acgina imi ku énécmigic Yerusalem
ama séc sécgédaczac. Wañu ic iwac sacya niñac
Anutunéñ imuac bakia melenj nénécmiyu neñaoc

bisiwiñ niñ wanžu?

²⁹ Zégic Petero zéma Yesuac Mélíméli ic tosara ieneñ yomuhuc melemma zégic; Ic onac ackuazéc tohowiñ zé Anutuac ackuazéc waiwiñac séc qahac.

³⁰ Eneñ Yesu ic héñgeña wéndaraiguc qehumugic. Wañu imi mia yanda hécnina ionac Anutunéñ meqeliyu yarec.

³¹ Israel ic embac ewa qerigina melenjic késpedesgina wai énécmimacac niñ Anutunéñ méra héiyanéñ i wagicma emma ic kewu zéma añgén titi icninawac kumuyec.

³² Nini haka imuac héipuc ic wanziñ. Wañu Anutunéñ méñnéñ méñ ara tohogic ionac Uña téréya énécmiyu Uña Téréya iminéñ imuhucyanec héipuc wanžac.

³³ Imuhuc zégic niñgic qerigina kileñ yanda biriyu unuhumuwiñ zé wañgic.

³⁴ Imuhuc wañgic méñnéñ suggina igucnec yarec. Ic imi Farisaio ic, qara Gamaliel, Héna acac kiwi ic, wañu ic embac moczoñ yanda eeya héiañgic. Inéñ Yesuac Mélíméli ic onagicma komora méñ séñganñeñ kemma nammu niñac énézéyec.

³⁵ Imuhuc wammaguc yomuhuc énézéyec; Israel ic, ic imi onac iwawai méñac méñ wañ énécmiwiñ zé haka imuac hiabianec niñgésimu.

³⁶ Héna zéwa niñgic, becneñ Teuda hicñima eñeya niñ méñac séciguc séwiya meemma zéyu iwac muru ic zañgégina 400 imuac séc toroqegic. Wañu qegic humuyu ic méndacmigic séc héndéñ amuma kendacgic, héla qahac wañec.

³⁷ Imuac andiaiguc qac meme naléyaiguc Galilaia ic Yudanéj hicñima ic tuñ yanda héihéré énécmiyu méndacmigic. Wañu i imuhucyanec humuyu méndacmigic ieneñ héndéj amuma kendacgic.

³⁸ Imuac ni degucguc énézézua, ic ionac murunec lakec namma wai énécmigic kecgic. Ninin areñgia zéma aigina iminéj ic ionac murunec hicñizaciguc birima maqemac.

³⁹ Wañu Anutuac murunec hazaciguc eneñ mebirimuac séc qahac wammac, néj Anutuguc eumu tanec wambac niñac.

⁴⁰ Imuhuc énézéyu ara tohoma Yesuac Mélíméli ic unurugic érégic kémbiñnéj unuma Yesuac qaraiguc ac méj ménda zému niñac zéselima wai énécmigic keñgic.

⁴¹ Wañu Yesuac Mélíméli ic eneñ Sanhederin kaunsol wai énécmima kemma Anutunéj niñu nini Yesuac qara niñac mema titi wañ nénécmiwu éséc wanzac zéma nimma ségiségi wañgic.

⁴² Wañu ieneñ méndagucnec waigic, néj kaiweya kaiweya ocmuñ téreyá me amagina séciguc Yesu imi Kristo zéma zéauma buñá suruc hiabia ku énécmiañgic.

6

Yesuac Mélíméli ic ieneñ ai ic 7 kumu énécmigic.

¹ Wañu nalé imuhucgeñ Yesuac tohotoho ichéra zañgégina toroqema eñec. Eñu Yuda ic tosara Hebiraio ac zéañgic ieneñ naléya naléya maqeqeya galengé énécmima Yuda ic tosara Girik ac zéañgic ionac maléhécgina méragina ménda

énécmigic. Waŋu Yuda ic Girik ac zéaŋgic ieneŋ eŋacnec ewa hétéŋgina memama haka imuac Hebiraiio ic zébiri énécmigic.

² Imuhuc waŋgic Mélíméli ic ieneŋ tohotoho ichéra tocgé énécmima zégic; Nini Anutuac ackuazéc ménda zéauma nene yaka méndéŋ énécmianec kecbiŋ imi haka hiabia qahac.

³ Dac munahécniŋa suginaiguc ic 7 Uŋa Téréya zéma niŋteŋgic qŋteŋgic sécgé énécmiyu eegina héiéncmianzu imi mihicŋi énécmigic neneŋ ai imuac kumu énécmiwiŋ.

⁴ Waŋu neneŋ imi zéwelec ai zéma ac téréyawac ai sac toroqema mema kecbiŋ.

⁵ Zégic ac iminéŋ hénəoriŋ moczoŋ yanda ionac ewagina mehiaru énécmiyu ieneŋ ic youmi mihicŋi énécmigic; Ninzéŋ ninzéŋ zéma Uŋa téréya sécgémimia Stefano imi zéma Filipino, Porokoro, Nikano, Timon, Pamena, zéma Antiokia ic Nikolao, waŋu Nikolao inéŋ becaru melemma Yuda hénəaiguc toroqema kekera.

⁶ Waŋu ic imi Yesuac Mélíméli ic ionac kic ségéra ginaiguc hai énécmigic naŋgic walac zéwelecmaguc méragina orucginaiguc hai énécmima mozocgé énécmigic.

⁷ Waŋu Anutuac ackuazécnéŋ saima keŋu Yesuac tohotoho ichéra ionac zaŋgéginanéŋ Yerusalemiguc kuneŋ yanda toroqema eŋec. Waŋu hofac oo ic sasalanéŋ ninzéŋ ninzéŋ imi tohogic.

Stefano késama aciguc haigic.

⁸ Ewa hia zéma kuc sécgémimia Stefano inéŋ ic embac suginaiguc kiwi welicwelicgia zéma

asé kiwiac haka icnéj ménda memeya imi sasala meyec.

⁹ Wañu tocgotocgo ama méñac hénaorin qacgina Ic hulac énécmimia* ionac murunec tosara Kirene, Aleksandria, Kilikia, zéma Asia baec igucnec hagic ienej momacnec yacma Stefanoguc zéen zéma wamma ac zégic.

¹⁰ Wañu Stefanonéj Uña Téréyaguc ac hiabi-anec niñarej wamma zéyu ienej ara melem-muac séc qahac wañec.

¹¹ Wañu ienej ic tosara zénañgé énécmigic yomuhuc zégic; Nini hénni Stefanonéj Mose zéma Anutu zébirí érécmizac.

¹² Imuhuc zéma ic embac zéma qeriawac galen zéma héna acac kiwi ic ionac qerigina éségic iwac muru hama késama kaunsol onac muru wagicma kenjic.

¹³ Kemma héipuc ic ikora onopocgic namma yomuhuc zégic; Ic youmi imi ocmuñ téréya zéma héna ac imuac nalé séc zébirianzac.

¹⁴ Nini imi inéj Yesu Nazaretenec iminéj ama youmi hézénagéma haka silic Mosenéj mema mama nénécmiyec imi melenju qelia wammac imuhuc zéyu niñanziñ.

¹⁵ Zégic kaunsol moczon yanda imuaru tacgic imi enej Stefanoac hémma héñ wañgic iwac kic tanera imi kua meme uña ionac kic tanec ésécnec wañec.

7

Stefanonéj Yesuac hénia zéasariyec.

* **6:9:** Yuda ic tuñ méñ Roma baec yandaiguc ziki sipacgina qahac kekera.

1 Wañu mulu memec icya ionac eñeñaginanéh qesimima zéyec; Ac imi hélacnec me?

2 Zéyu Stefanonéh yomuhuc zéyec; Dac mu-nahéna zéma mañgoc héna acna zéwa niñgic; Yandanina Abaraham Haran baeciguc ménda kemma kecma Mesopotamia baeciguc kerunec Anutu odamuyagucnéñ hicñimiyec.

3 Hicñimima yomuhuc ézéyec; Gi ama baecga zéma arenhénga wai énécmima neñ baec mén gézéwa hémbésémañ imuaru kembésémañ.

4 Imuhuc ézéyu inéh Kaldia ic ionac baec imi waima Haran baeciguc kemma kerec. Keru mañgocya humuyuguc Anutunéh eneñ deguc keczu baec yomuaru wagicma hayec.

5 Hama inéh baec yomuaru iwawai mén ménda waimima baec titiña mén ménda miyec. Wañu Anutunéh Abaraham meracya mén qahac kerunec eñeya zéma andiaiguc qelihéra ieneñ baec yomi késamu niñac ac zikimiyec.

6 Wañu ac Anutunéh ézéyec imi yomuhuc; Iwac qelihéra ieneñ ic méréra ionac baeciguc ic kian kemma kecmu. Kecgic baec miñina ieneñ welen qeénécmimuc niñ énépésima yawuñ 400 séc ziki sipacgé énécmimu.

7 Wañu welen qemuac niñ énépésimu ionac baec yanda imuac ic embac imi niñgési énécmima bakia melen énécmimañ. Wañu imuac andiaiguc qelihéra ieneñ baec imi waima hama baec yomuaru ni welen qenému.

8 Wañu Inéh Abaraham séwi tasé hericheric imuac sisipac ac imi zémiyec. Wañu naña Isaka héri haima mema keru kaiweya 8 wañu séwi

taséya hericheric imuac haka wañec. Wañu Isakanéñ Yakop mihicñiyec. Wañu Yakobonéñ yanda hécnina 12 mihicñi énécmiyec.

⁹ Wañu yanda hécnina ienen Yosefeac nimbupuc wammima soukiwa niñac waimigic késama Izipte baeciguc keñgic Anutunéñ i guc kerec.

¹⁰ Kecma zéra béra moczon imuac qaha igucnec metecgéma ewa hia nimmima niñtegic qinñtegicac kuha miyu Izipte ic kewu Faraonéñ héñu hiaruyu Izipte héngalen ama areña yanda zéma eñeya ama séc héngalen wammac niñac kumuyec.

¹¹ Nalé imuaru Izipte zéma Kanaan baec séc béti hicñiyu qenzen manzen he énécmiyu yanda hécnina imi nenegina qahac kecgic.

¹² Wañu Yakopnéñ Izipte baeciguc nene hezac imuhuc zégic nimma yanda hécnina méli énécmiyu keñgic.

¹³ Wañu muñguc keñgic Yosefenéñ eñeya héniaya zéasari énécmiyu dac munahéra ienen héniaya niñgic. Wañu Farao ézéyu inéñ Yosefeac areñhéra héniagina wininiyu inicma niñec.

¹⁴ Wañu Yosefenéñ dac munahéra tosara méli énécmiyu mañgocya Yakop zéma sac kitichéra moczon ic embac 75 onagicgic.

¹⁵ Wañu Yakopnéñ Izipte baeciguc mekemma kecma humuyu yanda hécnina imuhucnec humudacgic.

¹⁶ Kecma qamoc hécgina Sekemiguc mema hama baec ménéñ Abarahamnéñ becnecc Sekem baeciguc Hamoroac qelihéra ionarunec kicsuançac buña soukiwa énécmima meyec imuaru téngé énécmigic.

17 Wañu Anutunéñ Abaraham ac zikimiyec imi seligimac imuac naléya ducñiyu Izipte baeciguc areñhécnina ionac zañgégina imi muñguc yanda saima eñec.

18 Wañu kecma ic kewu mérera ménñ Yosefeac hénia ménda nininjanéñ Izipte baecac galenñ wañec.

19 Wañu ic kewu inéñ mia areñ hécnina ti-wiqiwiliñ wañ énécmima zéra béraiguc onoporec. Wañu yanda hécnina zéseli énécmiyu qelihécgina kokoc humumu niñac deminñ séñganñegñiguc wai énécmiañgic.

20 Nalé imuaru mia Mose hicñiyec. Wañu Anutunéñ héñu sécgéyec. Sécgéyu mañgocyawac amaiguc namu gumuyu maso haréwéc wañec.

21 Wañu kecma winiñu waigic Farao béracyanéñ wagicma galenñgéyu iwac naña wañec.

22 Wañu Mose imi Izipte ic ionac niniñgina imi moczoñ kumigic ara zéma wawañ memeya imi kucyaguc wañec.

23 Kecma yawuña 40 imuac séc wañu kemma Israelac qeli, dac munahécna inicmañ zéma qerianéñ niñec.

24 Kemma Izipte ic mérñéñ Israel ic ménñ eñ qeyu iricma ic ménñ yéwériyaguc iwac saiwa wammima Izipte ic imi bakia melenñmima qehumuyec.

25 Wañu inéñ dac munahécna ienenñ Anutunéñ mérananéñ yéwérigina igucnec metecgé énécmimac imi niñasarimu imuhuc zéma niñec, néñ ienenñ imi ménda niñtecgicgic.

26 Wañu ama siñima gianñiyu Israel ic éréhéc

euyic muṅguc winini érécmima ierenj ewa mo-macguc wammaoc niṅac yomuhuc érézéyec; Ic éréhéc iri dara munia, waṅu némac niṅac mebiru amuzaoc?

²⁷ Zéyu ic alaya enj qeyec iminénj Mose qéfaccgé mima yomuhuc zéyec; Mérénénj gi nonac galenj zéma gésigési ic kumugénec?

²⁸ Oraṅ Izipte ic qehumunec imuhucyanec ni numanṅ zéma wanṅanṅ?

²⁹ Zéyu ac imuac niṅac Mosenénj néngacma Midian baeciguc ic kianṅ wamma kecma baec imuhucgenj nanjhéréracuc wanṅec.

³⁰ Waṅu yawuṅ 40 imuac tetcgia waṅu, Sinai baec boṅa imuac hosuraiguc baec kéra kérasiaiguc Miṅ Kewuac kua meme uṅa ménénj ic hésa waiyaguc imuac geric bélanṅa qeriaiguc iwac muru wininiyec.

³¹ Wininiyu Mosenénj hémma kiwi imuac welicgéyec. Nimma hénj sosolimanṅ zéma hosuraiguc kenṅu Miṅ Kewuac ac ewaya yomuhuc mayec;

³² Ni yanda héccga ionac Anutu; Abarahamac Anutu, Isakawac Anutu, Yakopac Anutu. Imuhuc zéyu Mosenénj bac yandi yandi wamma zénénṅa hiriyu efima hémmacac séc qahac wanṅec.

³³ Waṅu Miṅ Kewunénj yomuhuc ézéyec; Baec tima nanṅanṅ imi baec téréya imuac hénṅa usuga imi hénaga igucnec hetecgéna.

³⁴ Ic embachécna Izipte baeciguc kecgic mematiti waṅ énécmigic hémma hénanṅua. Waṅu ionac zésiacginanénj nuruyu nimma hulac énécmimanṅ zéma mazua. Deguc hana nenj gi Izipte baeciguc méligémba.

³⁵ Imi mia ienen Moseac mérénené gi galen zéma gésigési ic kumugéjec imuhuc zéma waimigic. Néj Anutunén ic imi mia ionac galen zéma anjén titi icgina wammac niñac kua meme uña méliyu ic hésa waiyaguc imuac qeriaiguc hicñimima Mose méliyec.

³⁶ Méliyu ic iminén kemma Izipte baeciguc zéma Konduñ pésiaiguc zéma baec kéra kérésiaiguc haka welic welicgia zéma asé kiwi haka hénia hénia imi yawuñ 40 imuac séc meyu héngic on-agicma hayec.

³⁷ Wañu Mosenén mia Israelac qelihéra yomuhuc énézéyec; Anutugina Miñ Kewu iminén dac munahécgina ionac suc igucnec kua meme ic mén ni éséc imuhucya meyacmimac.

³⁸ Mose inén baec kéra kérésiaiguc azorogic sugginaiguc yanda hécnina zéma kua meme uña mén Sinai baec boñaiguc ac ézéyec imi iniguc momacnec kerec. Wañu inén mia ac kekecyaguc imi nénécmimañ zé meyec.

³⁹ Yandahécnina ienen acya ménda tohoma qéfacgéma suggina igucnec elicgéic ewa qeriginanén Izipte baeciguc liliñgéyec.

⁴⁰ Wañu Aron yomuhuc ézégic; Gi anutuac irecya mén mena iminén walac walac keñu méndacbiñ. Mose Izipte baec igucnec nonag-icma hayec imi youmi iwac muru némac iwawai hicñiyec imi nini ménda ninziñ.

⁴¹ Imuhuc zéma sura imuhucgen burumakao merawa imuac baniaraya mema iwac muru yañ qema héfac héimigic. Wañu méraginanén megic iwawai imuac ségiségi wañgic.

42 Imuhuc waŋgic Anutunéŋ andé unuma wai énécmiyu ieneŋ kurumeŋac iwawai* mepési énécmigic. Imuac mia kua meme ic ionac kiwi-guc ac yomuhuc hezac; Israel ama miŋina eneŋ yawuŋ 40 imuac séc baec kéra kérésiaiguc kecma yaŋ ménŋ qema lémbaŋ ménŋ onéŋgic me qahac?

43 Ini Molok imuac[☆] ocmuŋ zéma baniara Refan imuac ménni sikilu zéma irec tosara mepési énécmimu niŋac mesorocgéma megic imi mepési énécmiaŋgic, imuac ni Babilon baec emaŋgeŋ ini nesi énécmimaŋ.

44 Yandahécnina ieneŋ baec kéra kérésiaiguc héipuc ac haliginaguc kecaŋgic. Hali imi Anutunéŋ imuac tanera Mose ézéyec séc megic.

45 Waŋu hali imi mia yanda hécninanéŋ bisima keŋkecma kecgic. Waŋu Anutunéŋ kicginaiguc ic enia nesi énécmiyu ionac baec késagic nalé imuhucgeŋ yanda hécnina Yesua méra bawaiguc kecgic imi eneŋ iwawai imi bisima hagic tac énécmiyunec Dawidi galeŋgé énécmiyec imuac naléya hayec.

46 Waŋu Dawidi inéŋ Anutuac ewa hia iwac muru hemiyu Yakopac qelihéra onac niŋ wamma Anutuac amaya memac niŋ welerec.

47 Waŋu i qahac, néŋ Solomonnéŋ iwac ocmuŋ téréya meyec.

48 Waŋu Eneŋa yanda iminéŋ amaya amaya ic méranéŋ megic imuaru ménda kecaŋzac. Imuac mia kua meme icnéŋ yomuhuc zéyec;

49 Kurumeŋ imi nuac ic kewu tatacna, waŋu

* **7:42:** Kembaŋa 43 iguc hénia imi ooyawac hezac. ☆ **7:43:** 2Ki 23:10

baec imi nuac héna titina. Imuac niṅac ini ama dimuhucya hia menémmu? Waṅu baec dimuhucyanéṅ nuac tac niniṅac sécyā hia wammac me?

⁵⁰ Waṅu iwawai momac yanda imi mérananéṅ ménda mihicṅiyi me?

⁵¹ Ini imi ewagina selia, qeri gezacgina ménda hericṅic béréṅgéyec. Eneṅ yanda hécgina waṅaṅic ésécnecc nalé séc Uṅa Téréya andé qeṅe wammianzu.

⁵² Némacc kua meme ic méṅac onacc yanda eneṅ ménda qehéi waṅic kerecc? Ic solaṅa méṅ hamacc zéṅic séc unudacṅic. Degucc ini imi ic solaṅa imi mia andé qema qehumugic.

⁵³ Waṅu kua meme uṅa eṅeyaacc hama héna acc imi énéccmiyec, néṅ kilenṅdacc ménda tohoanzu.

Stefano qeṅic humuyec.

⁵⁴ Acc imuhucya zéyu niṅic qerigina yaru iwacc niṅ zéccgina kizéṅgéṅic.

⁵⁵ Stefano imi Uṅa téréyanéṅ qeriaigucc kuaya qeyu kurumenṅigucc hiyu Anutuacc kiwi asaha zéma Yésu Anutu méra héiyaigucc naṅu hémma

⁵⁶ yomuhucc zéyec; Niṅzu, ni kurumenṅ aṅgéyu Icac Naṅa Anutu méra héiyaigucc naṅu hénzua.

⁵⁷ Imuhucc zéyu acc qewelonṅ yanda qema gezacgina hézicgéma momacc yanda yacma iwacc muru usunec kemma qéfaccgéma

⁵⁸ ama areṅ yanda deminṅ seliagucc imuacc séṅgaṅṅenṅigucc wagicma kemma hocnéṅ héigic héipucc ic tosaraneṅ malekugina hetecgéma sac qeli méṅ qara Saulo iwacc héniaigucc haigic.

59 Waŋu hocnéŋ héima kecgic Stefanonéŋ welecma ac yomuhuc zéyec; O! Miŋ Kewu Yesu, gi qeri uŋana késana.

60 Imuhuc zémaguc simiŋ héima kucnec yanda qacma zéyec; Miŋ Kewu gi kápésicgina ionac qacginu ménda haina eŋu, imuhuc zémaguc gau seli heyec.

8

Yesuac hénaríŋ hazéc mihicŋima néŋgacma keŋha waŋgic.

1 Stefano humuyu Saulonéŋ qehumugic imuac ewa momac waŋec. Waŋu nalé imuaru Yesuac hénaríŋ Yerusalem kecgic ieneŋ hazéc yanda mihicŋima Yuda zéma Samaria baec séc néŋgacma kendacgic. Keŋgic Yesuac Mélíméli ic eŋacnec ménda néŋgacma Yerusalemiguc kecgic.

2 Waŋu Anutu ee héihéi wammianzu ieneŋ Stefano héisiac yanda wammima téŋgégic.

3 Saulo inéŋ amaya amaya emma ic zéma embac momacnec énépésima qatéhéré waŋ énécmima hénaríŋ mebiri énécmima hésa amaiguc onoporec.

Filiponéŋ Samaria ama areŋa areŋa séc ackuazéc énézéyec.

4 Héndéŋ énécmimia imi eneŋ baera baera kemma ackuazéc imi zéau énécmigic.

5 Imuhuc waŋgic Filiponéŋ Samaria ama areŋa yandaiguc hiŋgacma Kristoac hénia ya zéau énécmiyec.

6 Waŋu Filiponéŋ kiwi hénia hénia mema ackuazéc énézéyu tuŋ yanda ieneŋ ewa momac

wamma hémma nimma acyawac wamma geza-cgina haigic.

⁷ Hénia imi yomuhuc; Inéj zéyu kuwic biria sasalanéj ic tosara sipacgé énécmima kecgic ionac murunec qewelonj yanda qema éréjic. Wañu purinj zéma hénia méragina biria sasala mehiaru énécmiyec.

⁸ Wañu ama areña yanda imuaru ségiségi kunéj yanda hicñiyec.

Séwi galeñ ic Simonnéj Uña Téréya boñ memañ zé wañec.

⁹ Wañu ama areña yanda imuaru séwi galeñ méj kerec. Iwac qara imi Simon. Inéj kuwi kuhanéj ai ikora meyu Samaria ic embac ienenj hémma welicgéjic eñeya niñac ic kunéj zéamuma kecañec.

¹⁰ Wañu eñeña mamaya momacnec iwac geza-cgina haima, Ic youmi Anutuac kuc kunéj yanda késakeczac zéañjic.

¹¹ Wañu nalé horua yanda gété manira ai im-inéj ewagina mesoho énécmiyu méndac miañjic.

¹² Wañu Filiponéj Anutuac héngaleñ ama areña yanda zéma Yesu Kristoac qac buña zéau énécmiyu ninzéñgéjic ic embac momacnec doku naec énécmiyec.

¹³ Imuhuc wañu Simon imuhucnec ackuazéc ninzéñgéyu doku naecmiyu Filipino méndacmiyu Filiponéj séséc hénia hénia zéma kuc yanda mewininiyu hémma welicgéyec.

¹⁴ Yesuac Mélíméli ic Yerusalem kecgic ienenj imi Samaria ic tuñ ienenj Anutuac ackuazéc késaniñ

wanġic zéġic nimma Petero zéma Yohane ionac muru méli énécmigic keġoc.

15-16 (Waġu imuaru hénaorin imi hakecma méġac mén Uġa téréyanén ménda mayecnec, ienen Yesuac qaraiguc dokunec sac naecġic,) imuac nin ieren mekemma Uġa téréyaguc wammu ninac zéweleroc.

17 Waġu Yesuac méliméli ic éréhéc ieren méragira orucġinaiguc haiyic Uġa Téréya meġic.

18 Simon imi Yesuac méliméli ic ieren méragira orucġinaiguc haiyic Uġa Téréya énécmiyu hémma soukiwa érécmiyec.

19 Érécmima yomuhuc érézéyec; Kuc buġa imuhucya ni momacnec néġic ic embac méġac mén orucġinaiguc mérana haiwa Uġa téréyaguc wammac.

20 Imuhuc zéyu Peteronén yomuhuc ézéyec; Gi Anutuac sese imi soukiwanén boġa hia memaġac zéma ninzaġ, imuac soukiwaga imi ġiguc momacnec biridacmaoc.

21 Guac ewa qeriga imi Anutuac kiwaiguc dindiġa qahac. Imuac héna ac yominén guac iwawai me ai buġaga ménda wammac.

22 Qeri biricġa imi melemma Miġ Kewu welec mina qerigaiguc ninin imuhucya késakeczaġ imuac késpedesġa waigémmac gezaġ.

23 Gémba biriawac houhouyanén qeriga sécġéyu késpedesġanén pipigemma hezac.

24 Zéyu Simonnen melemma zéyec; Iri ekaoc nuac nin wamma Miġ Kewu welecmyic iwawai zézaoc imi nuaru mén ménda hicġi némmac.

25 Waġu Yesuac Méliméli ic ieren Miġ Kewuac ackuazéc imi héipuc wamma selima zéau

énécmimaguc Samaria baec komoc komoc sasalaiguc buņa suruc hiabia imi zéau énécmima zéau énécmima hama Yerusalem lilingéma keņoc.

Filiponéh Ediopia ic mén Yesuac hénac ac ézéyec.

²⁶ Miņ Kewuac kua meme uņanéh Filipo yomuhuc ézéyec; Gi yacma emañgengeņ baec waņgoņa Saut iguc hiņgacma hénac mén Yerusalemnec hénima Gaza amaiguc hiņgaczac imuaru kembésémaņ. Waņu hénac imi baec kéra kérésiaiguc heyec.

²⁷ Imuhuc zéyu Filiponéh yacma keņu Etiopia héngalen ama areņa yandawac Embac garata Kandake iwac welen qeque icnéņ Yerusalemiguc Anutu mepésimaņ zé eņec igucnec mayec. Waņu ic imi héngalen ama areņa yanda imuac sou kiwa moczoņ galengémac niņac kuc yanda hemiyec.

²⁸ Waņu inéh lilingéma eņeya karisi yanda imuac qacyaiguc tacma Anutuac tilin tilin ic Yesaiawac kiwi imi olomma kerec.

²⁹ Waņu Uņa téréyanéh Filipo yomuhuc ézéyec; Karisi imuac hosuraiguc kemma kenna.

³⁰ Zéyu Filiponéh usuņec kemma kua meme ic Yesaia iwac kiwi imi oloņu nimma qesimiyec; Ac olonzaņ imuac hénac ninzaņ?

³¹ Waņu inéh zéyec; Ménéh hénac ménda meyu nimma dimuhuc niņasarimaņ? Imuhuc zémaguc éréma tacmacac niņ Filipo héihéré miyec.

³² Embac kewuac welen qeque iminéņ ac kiwi oloņec imi yomuhuc; Rama merawa mén qehéric wammu niņ héréma keņanzu ésécnec hérémigic keņec. Waņu rama mén zucya héric héric ic

ménac wésiaiguc hétén qahac wamma taczac imi ésécnec kuaya mén ménda angéyec.

³³ Wañu mamaya wañu didiñanec ménda zétecgé migic. Wañu baec igucnec kekecya wagicgic qahac wañec imuac mérénén iwac qelihéráguc wammac hia zéwacnec?

³⁴ Wañu garatawac welen qe qe icnén melemma Filipino ézéyec; Qesigémba nézéna. Anutuac tilin tilin icnén mérac nin imuhuc zézac, eneya ninac me ic mén ninac?

³⁵ Qesiyu Filiponén kuaya angéma ac imuaru toroqema Yesuac hénia ézéyec.

³⁶ Wañu hénia kenkecma doku méniguc kerenic garatawac welen qe qe icnén zéyec; Doku you hezac imuac némacnén ziki néñu doku ménda naec némbésémañ?

³⁷ (Ménda hezac.)

³⁸ Imuhuc zéma nesinesi ic énézényu karisi yanda imi zikigic nañu Filipino zéma garatawac welen qe qe ic ieren ekawu dokuiguc mekenic Filiponén doku naecmiyec.

³⁹ Wañu doku igucnec éréyc Miñ Kewuac Uñanén Filipino wagicma kenñu welen qe qe ic iminén i muñguc ménda hémma ségiségi wamma hénaya méndacma kenec.

⁴⁰ Wañu Filipino inén Azoto* tauniguc wininima lelegéma ama areña kunen kunen séc séc buña suruc hiabia énézéma hama Kaisarea† hadarec.

9

* **8:40:** Qara mén; Asidot. † **8:40:** Ama areña yanda mén zéic alayaguc.

Min Kewunéh Sauloac hicnjimiyec.

1 Saulo imi Min Kewuac ai ichéra tericgé énécmima unuhéi wañ énécmimacac niñ qeria geriwiguc wañu wéséséya héiyu érémanec nañu hofac oo ic eñeña iwac muru keñec.

2 Kemma méñnéñ méñ héná qelia imi méndacma keczuiguc mihicñi énécmima ic me embac moczoñ méragina dérécgéma Yerusalem érémañ zé Damasiko ama areña yanda imuac tocgotocgo ama séc keñkeñawac oaec kiwi niñac welecmiyec.

3 Welecmiyu omiyu mema keñkecma Damasiko ama areña yanda hosuraiguc keñec. Nalé imuhucgeñ kurumenñ igucnec asac mararañ méñnéñ élanzañnec mama qetagalima lelecgémiyec.

4 Lelecgémiyu baeciguc tendiñgéma maqeyu hema ac ewa méñ yomuhuc zéyu niñec; Saulo, Saulo, gi némac niñac nunesi wannéma kecanzañ?

5 Zéyu Saulonéh qesimima zéyec; Min Kewu, gi méré? Zéyu zéyec; Ni Yesu geñ qenesi wammima kecanzañ imi mia.

6 Gi yacma ama areña yandaiguc kerenna, imuaru némac ai kileñ mewésémañ imuac ara gézéyu nimbésémañ.

7 Zéyu ic i guc keñgic ienenéñ hétéh imi niñgic, néñ ic méñ ménda héñgic imuac niñ acgina qahac nañgic.

8 Wañu Saulonéh baec igucnec yacma kiwa himanec nañec, néñ iwawai méñ hémmacac séc qahac wañu ichéra ienenéñ mériaiguc késama wag-

icgic Damasiko ama areña yandaiguc kereñgic.

⁹ Wañu ai meme haréwéc kiwa hilicgémanec taru nene me doku ménj ménda neyec.

Ananianéñ Saulo doku naecmiyec.

¹⁰ Damasiko ama areña yandaiguc Yesuac ai ic ménj kerec. Qara imi Anania. Wañu Miñ Kewunéñ tilin tiliniguc hicñimima ézéyec; Anania! Zéyu melemma zéyec; Oo, Miñ Kewu.

¹¹ Zéyu Miñ Kewunéñ ézéyec; Ninzañ, ic mérnéñ welecma taczac, imuac niñ gi yacma héná qara Héná Dindiña imuaru kemma Yuda-wac amaiguc emma ic ménj qara Saulo, Taso ama areña yanda igucnec iwac hocma mi-hicñiwésémañ.

¹² Inéñ irec ménj tilin tiliniguc hicñimiyu ic ménj qara Ananianéñ eñeya muru hama méria qacyaiguc haiyu muñguc kic hihiyaguc wañec imi hénzac.

¹³ Zéyu Ananianéñ melemma zéyec; Miñ Kewu, ic embac sasalanéñ iwac niñ zéma Yerusalemiguc guac hénáorin hécga haka biria hatac dahec wañ énécmiyec imuac suruc zégic niñanzua.

¹⁴ Wañu yomuaru imuhucnec guac qacga guruanziñ nini moczoñ méránina dérécgé nénécmimac niñac hofac oo eñeñagina iwac murunec kuc buña imi mema hayec.

¹⁵ Imuhuc zéyec, néñ Miñ Kewunéñ yomuhuc ézéyec; Gi tinduc kenna, baera baera ic embac zéma ic kewu zéma Israelac nambérac héra ionac muru nuac qac buñana wagicma kemmacac niñ késawa ic imi nuac ai ic wanzac.

16 Qac buñanawac wamma zéra béra yéwéria dimuhucya mihicñimac imi ézéwa hémmac.

17 Wañu Ananianéñ kemma ama imuaru emma Sauloac oruhaiguc méria haima zéyec; Saulo, munana, gi muñguc kic hihi wamma Uña Téréya sécgégéñu kecbésémañ niñac Miñ Kewu Yesu hénaiñguc hicñigéñec inéñ mia méli néñu hazua.

18 Zéyu nalé sosola qahac kiwa igucnec iwawai sekec sekec ésécneceñéñ taima mayu kicya muñguc hima hémma yacma nañu doku naecmiyec.

19 Wañu nene nema kuhaguc wañec. Inéñ Yesuac ai ichéra Damasiko ama areña yandaiguc kecgic iniguc ai meme tosara kecgic.

Saulonéñ hénima buña suruc hiabia zéauyu zéra béra qahaiguc opocgic.

20 Kecma nalé sosola qahac Yuda ic ionac togotocgo amaiguc emma Yesu imi Anutuac Naña keczac zéma zéau énécmiyec.

21 Énézéyu niñgic imi eneñ moczoñ welicgéma yomuhuc zégic; Ic yomi Yerusalem imuaru qac imi qacañgic ini mebiri énécmiañec imi qahac me? Wañu ic embac imuhucya qaté énécmima hofac oo ic ionac muru énépésima kemmañ zé hayec.

22 Wañu Saulo inéñ muñguc yanda kuhaguc wamma Yesu imi Kristo téñgéñ wanzac imi héipuc wamma Damasiko ama areña yandaiguc Yuda ic kecgic énézéyu niñgic sicsaoc wañec.

23 Imuhuc wamma keru ai meme sasala keñu Yuda ic eneñ Saulo qewiñ zéma zéeminiñ wañgic.

24 Wañu ac saña hazéra imi Saulo gezawanéñ niñec. Wañu ieneñ Saulo qehumuwiñ zé sinji kaiwe séc nagu yanda séc awima nañgic.

25 Imuhuc wañgic iwac tohotoho ichéra ieneñ sinjiyaiguc nenñeniguc Saulo tima hésanéñ nenñen qatéma demin yanda andia luhuc memeac kifañgic nañgégic hiñgacma néñgarec.

26 Kemma Yerusalem keremma Yesuac ai ichéra ionaru toroqemac niñ batucgé énécmiyec, néñ ieneñ moczoñ Yesuac ai ic wanzac imi ménda ninzénégic imuac iwac zénéñgina hiriyec.

27 Wañu Banabanéñ Yesuac Mélíméli ic ionaru wagicma kemma Saulonéñ hénaiguc Miñ Kewu dimuhuc héñu Miñ Kewunéñ dimuhuc ac ézényu Damasiko ama areña yandaiguc inéñ Yesuac qaraiguc kucnec zéma dimuhuc zéauyec imuac ac suruc wañ énécmiyec.

28 Wañu inéñ iniguc momacnec kecma Yerusalem eñeñ mama wamma Miñ Kewu Yesuac qaraiguc ackuazéc selianec zéauyec.

29 Wañu Yuda ic tosara Girik ac zéañgic iniguc ac wañgic acginanéñ eñeñ mama wañec. Wañu ic ieneñ Paulo qewiñ zé wañgic.

30 Wañu ai momachéra ieneñ nimma Kaisarea ama areña yanda zéic alayaguc imuaru wagicma hiñgacma kemma méligic Taso ama areña yandaiguc keñec.

31 Imuac niñ Yesuac hénaoriñ Yuda, Galilaia zéma Samaria baeciguc kecgic ionaru luae he énécmiyu nanañ seli mihicñi énécmimia wañu Miñ Kewuac ehéihéi wammima Uña Téréyanéñ ewa qeriginaguc dongé énécmiyu zanñégina saima keñec.

Peteronéj ic mén mehiaruyec.

³² Peteronéj baec séc lelecgéma kecma Yesuac hénáorin Lida ama arenja yandaiguc kecgic ionac muru keñec.

³³ Wañu imuaru ic mén mihicñiyec, qara imi Ainea, inéj purin wamma hehe tataciguc hema keru yawuñ 8 wañec.

³⁴ Wañu Peteronéj yomuhuc ézéyec; Ainea Yesu Kristonéj mehiaru génzac imuac nin yacma hehe tatacga imi geñgaoc mindinina zéyu nalé imuarunec yarec.

³⁵ Yaru Lida zéma Saron ama arenja yanda igucnecnéj i hémma ewagina melemma Minj Kewuac hagic.

Peteronéj Tabita humuc igucnec meqeliyec.

³⁶ Yope ama arenja yandaiguc Yesuac tohotoho embac mén kerec, qara imi Tabita, neñañ aciguc Nonin, wañu inéj ai hiabia sasala mema ic embac maqeqeya méra énécmiañec.

³⁷ Wañu nalé imuhucgeñ Tabita i hafi hicñimiyu humuyu qamocya naecmima ama qeria mén qacyaiguc heyec imuaru haigic heyec.

³⁸ Lida ama arenja yanda imi Yope ama arenja yanda hosuru tarec. Wañu Yesuac ai ic embac ieneñ Peteronéj imuaru taczac zégic nimma ic éréhéc iwaru méli érécmigic iereñ kemma nalé sosola qahacnec foc hamacac nin qesimiyoc.

³⁹ Zéyic Peteronéj yacma iriguc momacnec keñgic. Kemma kendacgic iereñ ama qeria mén qacyaiguc heyec imuaru i wagiric eñgic. Eñgic embac malé sasala ieneñ ic iwac maréñaiguc

namma siacma zari maleku Tabitanéñ iniguc kecma meyacgéyec imi ézégic héñec.

⁴⁰ Wañu Peteronéñ énézéyu hiñgacdacgic simiñ héima zéwelerec. Zéweleru tecgéyu qamocac muru melemma namma yomuhuc ézéyec; Tabita gi yacna zéyu kiwa héitegicma Petero hémma yacma tarec.

⁴¹ Taru Peteronéñ mériaiguc késama héréyu yacma nañec. Nañu Yesuac hénaoriñ zéma embac malé unuruyu eñgic Tabita qelizac imi énézéyu héñgic.

⁴² Wañu Yope ama areña yanda imuac miñina ieneñ haka imi zésaigic nimma sasala ieneñ Miñ Kewu ninzénégic.

⁴³ Wañu Peteronéñ Yopeiguc ic mén qara Simon yañ séwéla meme iwac amaiguc ai meme sasala kerec.

10

Kua meme uña méñnéñ Konelio hicñimiyec.

¹ Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc ic mén kerec, qara Konelio. Inéñ yaré ic 100 ionac galeñ kerec. Wañu inéñ tuñ mén Italia yaré ic tuña zéañgic imuacnec.

² Wañu inéñ eñeya ama taséhéra iniguc Anutuac wamma nalégina zéma usungina qemima ee héihéi wammima kecma ic embac maqeqeya ionac ewa biric wañ énécmima haleñ sasala hai énécmima Anutu zéwelec wammima kecañgic.

³ Kaiwe mén maria 3 kilok imuaru inéñ héñu Anutuac kua meme uña méñnéñ tiliñ tiliñguc hicñimima Konelio, zéma qarec.

⁴ Waŋu inéŋ héŋsosolima zénéŋa hiriyu zéyec; Miŋ Kewu, hénia némac niŋ? Zéyu zéyec; Haleŋga ic embac maqeqeya ionac haianzaŋ imi zéma zéwelecga iminéŋ Anutuac muru haréyu haihakaga imi niŋqelima niŋgézac.

⁵ Imuac deguc gi Yope ama areŋa yandaiguc ic tosara méli énécmiŋa kemma ic ménŋ qara Simon Petero zémimia i héihéré mimu.

⁶ Ic imi yaŋ séwéla meme ic, Simonac amaiguc tacyac waŋanzac. Waŋu ama imi kondunŋ giŋgiŋaiguc taczac.

⁷ Kua meme uŋanéŋ ac imuhuc ézéma keŋu welenŋ qeŋe ic éréhéc zéma yaré ic sugina igucnec ménŋ Konelio eŋeya méndacmima Anutu ee héihéi wammianzac i momacnec unuruyec.

⁸ Unuruma ac suruc imi waŋ énécmidacma Yope amaiguc méli énécmiyu keŋgic.

Miŋ Kewunéŋ Petero tiliŋ tiliŋiguc ézéyu héŋec.

⁹ Ama siŋima gianiyu kaiweya ménŋ keŋkecma gau komoc waŋu ieneŋ keŋkecma ama imuac ho-suraiguc kereŋgic. Waŋu nalé imuaru Peteronéŋ zéwelec wammaŋ zé ama qacyaiguc eŋec.

¹⁰ Waŋu inéŋ yaka niŋ humuma nene nemaŋ zé wamma énézéyu otocgo wammaŋec kecgic Uŋanéŋ qéléléŋgé miyec.

¹¹ Miyu héŋu kurumeŋ aŋgéyu gésé ménŋ maleku ésécnec waŋgoŋa kembonŋ qahac imi zikima naŋgégic baec qahaiguc mayu héŋec.

¹² Héŋu qeriaiguc yaŋ hénagina kembonŋ qahac hénia hénia zéma gisic zinaŋgoc, zini mokolenŋ, zéma nei hénia hénia heyec.

13 Waŋu ac ménŋ yomuhuc mayec; Petero, yacma unuma nena.

14 Waŋu Peteronénŋ zéyec; Miŋ Kewu, qahac téngénŋ! Ni ménda neneya sic saocya zéma iwawai biria méndagucnec neanzua.

15 Zéyu ac ménŋ yomuhuc hicŋiyu hatac éréhéc waŋec; Iwawai Anutunénŋ zézuaczac imuac geŋ qakolayaguc ménda zéna.

16 Haka imi muŋguc hicŋiyu hatac haréwéc waŋu imuacnec gésé imi hérégic kurumenŋiguc eŋec.

17 Waŋu Petero iwawai héŋec imuac hénia imi dimuhuc zéma eŋeya ewayanénŋ nimma niŋ éréhéc waŋec. Waŋu ic tosara Konelionénŋ méli énécmiyec ieneŋ naguyaiguc namma Simonac ama niŋac qesigic.

18 Qesima qacma yomuhuc zégic; Simon Petero zémimia imi yomuaru taczac me?

19 Waŋu Petero i iwawai héŋec imuac hénia niŋ areŋgémanec keru Uŋa téréyanénŋ yomuhuc ézéyec; Ninzaŋ, ic haréwéc haréma gi hocgénzu.

20 I ini neŋ méli énécmiwa hazu. Imuac gi yacma hiŋgacma ewa éréhéc ménda wamma iniguc kembésémaŋ.

21 Zéyu Peteronénŋ ionac muru hiŋgacma zéyec; Ic hocma hazu imi ni yomi mia. Hénia némac niŋ you hazu?

22 Zéyu zégic, Yaré ic 100 ionac galenŋgina Konelionénŋ ic solana kecma Anutu ee héihéi wammianŋu Yuda ic ieneŋ ee héihéi wammianzu. Kua meme uŋa téréya ménŋnéŋ gi iwac amaiguc héihéré gémma guac murunec ac nimmac niŋ ézéyec.

23 Imuhuc zéyu Peteronéj onagiru ama tacyac waŋaŋec imuaru emma hegic ama gianjiyu yacma iniguc keŋgic. Waŋu Yope amaiguc ninzénj ninzénj dacmuna tosara ieneŋ acguc i guc momacnec keŋgic.

*Peteronéj ic enia Konelioac
amaiguc keŋec.*

24 Ieneŋ hénaiyuc siŋi ménj hema keŋkecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yandaiguc kerengic. Waŋu Konelionéj sac kitichéra zéma ala hiabia kecgic tosara unuruyu tocgéma mambéc kecgic.

25 Peteronéj amaiguc eŋu Konelionéj iwac muru hama iwac hénayaiguc mama sicgéma mepésimiyec.

26 Mepésimiyu Peteronéj mema yacma yomuhuc ézéyec; Yacna, ni acguc ic kec3ua.

27 Yaru i guc ac wamma ama qeriaiguc emma iniru ic embac sasala tocgéma tacgic.

28 Waŋu inéj ac yomuhuc hénima énézéyec; Ini nindaczu ésécnec Yuda ic ménjnéj ic enia ménj ala wammima momacnec azorogic zézé seli ac logizac wammac. Waŋu Anutunéj ic ménjac ménj qakola me zapi qeqeya ménda zémaŋac zé nézéyec.

29 Imuac niŋ héihéré néngic acna waima hazua. Waŋu qesiéncmiwa, ini hénia némac niŋ héihéré nénzú?

30 Zéyu Konelionéj yomuhuc ézéyec; Haka yomi hicŋiyuguc bec ai meme kemboŋ qahac tecgézac. Maria yomuhucgeŋ, maria 3 kilok imuaru amanaiguc tacma zéwelecba ic ménj

malekuya lalacnéj kic ségéranaiguc wininima nanec.

³¹ Namma yomuhuc zéyec; Konelio, welecw-
elecga zéma haleŋga ic embac maqeqeya ionac
haianzaŋ iminéj Anutuaru haréyu haihakaga imi
niŋqelima niŋgénzac.

³² Waŋu gi Yope amaiguc ic tosara méli
énécmina kemma ic ménj qara Simon Petero
zéanzu i héihéré mimu. Ic imi yaŋ séwéla meme
ic Simonac amaiguc tacyac waŋanzac. Waŋu ama
imi konduŋ giŋgiŋaiguc taczac.

³³ Imuhuc zéyu nalé sosola qahac ic tosara méli
énécmiyi. Hazan imi hiabia! Nini moczoŋ youmi
Miŋ Kewunéj ac gézéyec imi moczoŋ nimbiŋ
niŋac Anutuac kiwaiguc tocgéma tacziŋ.

*Peteronéj Konelioac héna géséhéra ackuazéc
énézéyec.*

³⁴ Zéyu Peteronéj kuaya auma énézéyec; Deguc
ni héla ménj niŋasarizua. Anutunéj ic nejaŋ
séwinina igucgeŋ ménda ninicma nénépésianzac.

³⁵ Ic embac baera baera keczu suggina igucnec
mérnéj ménj Anutu ee héihéi wammima hai-
haka solanŋa waŋanzu imi hia énépésimacac séha
wanzu.

³⁶ Anutunéj luaeac ackuazéc imi Yesuac mu-
runec Israelac qelihéra onac énécmiyec. Waŋu
Yesu iminéj iwawai momac yandawac Miŋ Kewu
wanzac.

³⁷ Yohanenéj doku naec hakawac zéauyuguc
imuac andiaiguc Galilaia baec igucnec hénima
Yuda baec séc néma iwawai hicŋiyec imi ini
ninzu.

38 Anutunéh Yesu Nazarete ama arenə igucnec i Uŋa Téréya zéma kuc buŋa imi haléc ésécnec pocgémima i guc momacnec kerec, Imuac niŋ inéh lelecgéma haka hiabia wamma ic embac tosara uŋa birianéh helanzi énécmima yéwéri énécmimia imi mehiaru énécmiyec.

39 Nini imi inéh Yuda ic nonac baec yanda zéma Yerusalemiguc haka wanec imi moczoŋ kicninanéh hémma héipuc wanziŋ. I imi ic héŋgeŋa wéndaraiguc qegic humuyec.

40 Waŋu ai meme haréwéc waŋu Anutunéh meqeliyu wininiyu héŋiŋ.

41 Waŋu ic embac moczoŋ yanda ionaru qahac, néh humuc igucnec yaruguc héipuc ic wambiŋ zé Anutunéh becnecc gési nénécmiyu i guc nene doku neyiŋ nonac muru sac wininiyec.

42 Anutunéh ic embac kic qeli zéma ic embac humumia zéteccgé nénécmimacac niŋ ic mén kumuyec imi Yesu imi mia zéma imuac héipuc wamma ic embac ackuazéc zéau énécmiwiŋ niŋac Yesunéh nénézéyec.

43 Waŋu Anutuac tiliŋ tiliŋ ic ieneŋ acguc iwac héipuc wamma yomuhuc zégic; Ic embac i ninzéhgeŋu moczoŋ iwac qara niŋac kápésicgina zuac énécmimac.

Uŋa Téréyanéh ic enia ionac muru mayec.

44 Peteronéh ac imuhuc zémanec naŋu Uŋa Téréyanéh ic embac moczoŋ ara nimma tacgic séc qacginaiguc mayec.

45 (45a) Mayu ninzéh ninzéh ic tosara séwi tasé hericheric ginaguc Peteroguc keŋgic ieneŋ Anutunéh ic enia ionac Uŋa Téréya qocgé énécmiyu

⁴⁶ eṅaṅ ac waima ac méréraiguc zéma Anutu mepésigic nimma ^(45b) kilenṅ yanda aurigic.

⁴⁷ Waṅu Peteronéṅ zéyec; Neṅaṅ meyiṅ ésécnec ic youmi ienenṅ Uṅa Téréya mezu imuac mérénéṅ doku ménda naec énécmiwiṅ niṅac neuṅ héinénéc mimacac séc wammac?

⁴⁸ Imuhuc zéma Peteronéṅ Yesu Kristoac qaraiguc doku naec énécmimu niṅac énézéyec. Waṅu ic embac ienenṅ ai meme tosara ménṅ iniguc tacyac wammu niṅac Petero welecmigic.

11

Peteronéṅ ai meyec imuac surucya zéasari énécmima Yuda ic énézéyec.

¹ Yesuac Mélíméli ic tosara zéma ninzénṅ ninzénṅ dacmuna Yuda baec séc kecgic ienenṅ ic enia ienenṅ Anutuac ackuazéc aṅgénṅ tigic imuac suruc niṅigic.

² Imuac Peteronéṅ Yerusalem liliṅgéma eṅu séwi tasé hericheric ginaguc ienenṅ Petero mematiti wammigic.

³ Wammima yomuhuc ézégic; Gi némac niṅac ic enia ionac amaiguc emma iniguc momacnec nene nene?

⁴ Zégic Peteronéṅ areṅgéma yomuhuc zéasari énécmiyec;

⁵ Ni Yope ama yandaiguc zéwelecma kecba Anutunéṅ tilinṅtilinṅiguc nézéyu yomuhuc héṅi; Gésé ménṅ maleku yanda ésécnec kitiwa kemboṅ qahac imuaru zikima kurumenṅ igucnec nanṅégic ségéranaiguc mayec.

⁶ Mayu qeriaiguc héṅ sosoliwa baec yaṅ hénagina kemboṅ qahacginaguc hénia hénia zéma

haséŋ yaŋ zéma gisic zinaŋgoc, zini mokolen zéma sawawac nei hegić iniri.

⁷ Inicma ewa mén nimba yomuhuc nézéyec, Petero, yacma unuma nena.

⁸ Zéyu neŋ zéyi, Miŋ Kewu, qahac téngéŋ! Ni iwawai qakolayaguc zéma iwawai zapi qeqeya imuhucya mén kuanaiguc méndagucnec haiwa hiŋgarec.

⁹ Imuhuc zéwa kurumeŋ igucnec ewa mén yomuhuc melenju hatac éréhécnec mayec; Iwawai Anutunéŋ zézuaczac imuac geŋ iwawai zapi qeqeya ménda zéna.

¹⁰ Iwawai imi hicŋiyu hatac haréwéc waŋuguc imuacnec iwawai imi moczoŋ hérégic kurumeŋiguc eŋec.

¹¹ Waŋu nalé sosola qahac ic haréwécnéŋ ama hema kecaŋi imuaru hama naguyaiguc naŋgic. Imi mia Kaisarea zéic alawac ama areŋa yanda imuarunec nuac muru méli énécmiyu hagic.

¹² Hagic Uŋa Téréyanéŋ yomuhuc nézéyec; Gi ewa éréhéc ménda wamma iniguc kembésémaŋ. Imuhuc zéyu ni zéma ic 6 yomi neŋawu kemma méli énécmiyec iwac amaiguc eŋiŋ.

¹³ Enni inéŋ haka dimuhuc hicŋimiyec imuac surucya zéma yomuhuc nénézéyec; Kua meme uŋa méŋnéŋ nuac amaiguc wininima namma yomuhuc nézéyu niŋi; Gi Yope amaiguc ic tosara méli énécmiŋa kemma ic mén qara Simon, Petero zémimia i héihéré mimu.

¹⁴ Inéŋ hama ackuazéc énézéyu ackuazéc im-inéŋ gi zéma héna géséhécga moczoŋ kápésicgina igucnec aŋgégina timac.

15 Imuhuc zéyu ni ackuazéc imi hénima énézéwa Uña Téréya neñaṅ muru mayec imuhucyanéṅ ionac muru mayec.

16 Mayu hémma Miṅ Kewunéṅ ac yomuhuc zéyec imi niṅ qeliyi; Yohanenéṅ dokunéṅ naec énécmiyec, néṅ ini mia Uña Téréyanéṅ naec énécmimac.

17 Anutunéṅ neñaṅ Miṅ Kewu Yesu Kristo ninzégéyiṅ nalé imuaru sese nénécmiyec. Waṅu inéṅ sese imuhucyanec ionac énécmiyec. Imuac ni dac imuhucyanéṅ némaciguc Anutu neun héimiwinec.

18 Imuhuc zéyu ienenṅ ac imi nimma ac héténgina waima Anutu mepésima yomuhuc zégic; Ic enia ionac muru kekec memuac ewa qeri melenṅac buña énécmiyec.

Antiokia ama areña yandaiguc Yesuac hénaorinṅ hicṅiyec.

19 Stefano niṅac ununesi hicṅiyu ic embac tosara ienenṅ héndéṅ héndéṅ amuma Foinike zéma Kipuro zéma Antiokia ama séc kemma ic tosara qahac, néṅ Yuda ic embac ionac sac ackuazéc énézégic.

20 Waṅu sucginaiguc tosara Kipuro baec zéma Kirene baec igucnecnéṅ Antiokia ama areña yandaiguc keremma Girik ic ionac muru acguc Miṅ Kewu Yesuac buña suruc hiabia énézégic.

21 Waṅu Miṅ Kewuac mérayanéṅ iniguc heyu ic embac sasalanéṅ ninzégéma Miṅ Kewuac muru liliṅéma hagic.

²² Wañu Yerusalemiguc hénaoriñ kecgic ienen imuac suruc nimma Banaba méligic Antiokia ama areña yanda imuaru keñec.

²³ Kemma Anutuac ewa hia he énécmiyu hémma ségiségi wañec. Wañu ewa siñgina yandaguc Anutuaru qékétama kecmu niñac ic embac moczoñ acnéñ meseli énécmiyec.

²⁴ Banaba imi ic hiabia, wañu Uña Téréya zéma ninzéh ninzéh yanda sécgémima heyec. Imuac niñac ic embac tuñ yandanéh Miñ Kewuac muru toroqegic.

²⁵ Wañu Banabanéh Saulo mihicñimañ zé Taso ama areña yandaiguc keñec.

²⁶ Kemma mihicñima wagiru Antiokia ama areña yandaiguc hayoc. Hama yawuñ momacguc ekawu kecma Yesuac hénaoriñ mihicñi énécmima ic embac sasala ackuazéc ku énécmiyic Antiokia ama areña yanda imuaru mia walac walac Yesuac hénaoriñ ionac qacma Kristoac ic zéénécmigic.

Yesuac hénaoriñ Yuda baeciguc ionaru soukiwa haigic keñec.

²⁷ Nalé imuaru Anutuac tiliñ tiliñ ic tosara Yerusalemnec Antiokia ama areña yandaiguc hagic.

²⁸ Wañu ionarunec mén qara Agabonéh Uña Téréyanéh tilingémiyu baec séc béti yanda hicñimac niñ andiawac ara énézéyec. Wañu béti yanda imi ic kewu yanda Klaudio kerec nalé imuaru hicñiyec.

²⁹ Hicñiyu Yesuac hénáorin ienen kucgina he énécmiyec séc iwawai qutulanjáma Yuda baeciguc ninzén ninzénac dacmuna hécgina kecgic ionaru haleñgina haigic kemmac nin zétecgégic.

³⁰ Zétecgégic imuhucyanec haleñ imi Banaba zéma Saulo iorac méragiraiguc haima, ninzén ninzénac dacmuna hécgina ionac muru haigic keñec.

12

Herodenéñ Yakobo qehumuma Petero hésa amaiguc oporec.

¹ Nalé imuaru ic kewu Herodenéñ hénáorin tosara ununesi énécmimanñ zé méra meyacma énézéyec.

² Inéñ Yohaneac dara Yakobo késama sounéñ héiyu humuyec.

³ Imuhuc wañu Yuda ic ienen haka imuac ségiségi wañgic inictegicma Petero acguc késamanñ zé wañec. (Wañu haka imi saméñ yisya qahac imuac kendonjiguc hicñiyec.)

⁴ Wañu nagu sacyaguc ogicma keñgic imuac kendonñ tecgéyu hérémima ic embac kicginaiguc haiyu nañu ara zétecgémacac nin hésa amaiguc oporu tarec. Taru yaré ic 16 imi tunhéra 4 méndéñ amuma galenjúmu ninñac ionac méraginaiguc oporec.

⁵ Petero hésa amaiguc galenjúgic heyu hénáorin ienen iwac nin wamma ewa qerigina hélacnéñ Anutu welecmigic.

Kua meme uña méñnéñ Petero hulacmiyec.

⁶ Herodenéj i wagicma hamuac niñec imuac naléya imi ama gianjiyu ducñimac. Wañu ménda gianjiyunec siñi imuaru Petero señ hésa éréhécnéj qatégic téngiñ ic éréhec iorac suggiraiguc gauya hekerec. Keru galenj meme ic tosara nagu sénganjeniguc galenj mema nanjic.

⁷ Wañu héngic Miñ Kewuac kua meme uña méjnénéj wininiyu hésa ama imuac qeriaiguc asac mararanj méjnénéj asariyec. Wañu kua meme uñanéj Petero maréñaguc qema mindima zéyec; Fodac yacna. Zéyu nalé imuarunec Petero méria igucnec señ hésanéj loloma madarec.

⁸ Wañu kua meme uñanéj ézéyec; Rikuñga zikima héna usuga héina hiñgaru. Imuhuc zéyu inéj imuhuc wañec. Wañu kua meme uñanéj muñguc ézéyec; Séwi usuga horua imi héina hiñgaruguc méndac némma hana.

⁹ Zéyu Peteronéj méndacmima keñec. Wañu kua meme uñanéj iwawai hélacnec wammiyec, néj ménda niñasarima gau hénzua imuhuc zéma niñec.

¹⁰ Wañu ierenj galenj meme ic nagu sénganjeniguc nanjoc imi walac nanaña zéma andu nanaña orogicma keremma deminj yandawac aiñ naguya ama areña yanda wésiaiguc nanaña imuaru hayoc. Hayic nagu imi eñeyaocnec añgé érécmiyu mama héna yandaiguc keñoc. Keñic kua meme uña iminéj élanzanñec waimima eñec.

¹¹ Eñu Peteronéj niniña béréngéyu yomuhuc zéyec; Deguc ni ninzua. Haka yomi hélacnec téngén. Miñ Kewunéj kua meme uñaya mélima

Herodeac méria zéma ai arenj Yuda ic ionac ewa qeriginaiguc hezac imuarunec nuagicma hazac.

¹² Imuhuc niñtegicma Yohane, Mareko zémimia iwac neñgocya Mariawac amaiguc keñec. Wañu imuaru ic embac sasalanéñ tocgéma zéwelec wamma tacgic.

¹³ Kemma Peteronéñ naguguc qeyu welenj qeque embac ménj qara Rodenéñ ewaya nimmanj zé hosuru hayec.

¹⁴ Hama Peteroac ewaya niñsariyec. Wañu ségiségi yandanéñ ewa soho wammiyu nagu ménda auma enj usuñec ama qeriaiguc emma Petero naguiguc hama nanzac imuhuc qacma énézéyec.

¹⁵ Énézéyu ienenj nimma zégic; Gi ewaga sohozac. Wañu inéñ imuhuc seli qema zémanec nanju ienenj zégic; Imi iwac kua meme uñaya gezanj.

¹⁶ Wañu Peteronéñ nagu imi qemanec nanju ienenj nagu auma i hémma aurigic.

¹⁷ Wañu acgina qaimac niñ méranéñ séséc wañj énécmima Miñ Kewunéñ hésa ama igucnec wagiru mama éréyec imuac ac suruc wañj énécmidacma ac suruc imi Yakobo zéma ninzénj ninzénjac dac munahéra énézémuac niñ énézéma ama imi waima baec ménjiguc keñec.

Miñ Kewunéñ Herode bakia melenj miyu humuyec.

¹⁸ Ama gianjiyu yaré ic ienenj Petero hocma iwawai dimuhuc hicñimizac imi ménda niñsariima qewelonj yanda wañgic.

19 Wañu Herodenéñ hocma ménda mihicñima awiawi ichéra zéqesi wañ énécmimaguc humuciguc onopocmu niñac énézéyec. Wañu Herodenéñ Yuda baec waima Kaisarea baeciguc hiñgacma imuaru kerec.

20 Herodenéñ Tiro zéma Sidon ama miñina hazéc yanda wañ énécmiyec. Wañu ama imuac miñina ieneñ nene yaka ic kewu iwac murunec hicñianzac imi mema kecañgic imuac niñ ewa momac wamma ic kewu iwac muru haréma Bila-sito ic kewu imuac hehe tatacya mindiñima welen qemianec i mebélacgé mima luae niñac welec migic.

21 Wañu Herodenéñ nalé meyec imi ducñiyu ic kewuac maleku héima tatak edamuyaguc imuaru mama tacma ic embac ac énézéyec.

22 Ic momac yanda ieneñ hériañ haima yomuhuc zégic; Ewa imi icac ewa qahac, néñ Anutuac ewaya.

23 Wañu Herodenéñ mepé qepési ac imi Anutuac muru ménda melenju eñec, imuac niñ Miñ Kewuac kua meme uñanéñ qeyu nanecnéñ kigic nalé sosola qahac humuma qahac wañec.

24 Wañu Anutuac ackuazécnéñ muñguc yanda yandi saima keñec.

25 Wañu Banaba zéma Saulo iereñ Yerusalemiguc haleñ énécmimiawac ai imi metecgéma Yohane, Mareko zémimia i wagiric Yerusalem waima liliñgéma keñgic.

13

Buñ zéauau ai niñac Banaba zéma Saulo méli

érecmigic.

¹ Antiokia hénarinj suginaiguc Anutuac tilinj tilinj ic zéma qeriawac kiwi ic yomuhuc kecgic; Banaba, Simeon qara ménj Nigere, Lukio Kirene ama igucnec, Manaen (Ic kewu Herode i guc namu momacnec nema yandiyoc), zéma Saulo.

² Wañu kaiwe ménjiguc nene zikima zéwelec wamma Miñ Kewu mepésima kecgic Uña Téréyanénj ac yomuhuc zéyec; Banaba zéma Saulo iri ai tosara memaoc niñ ururuyi imuac niñ iri ai imuac gésiérecmigic.

³ Zéyu imuac nene zikima zéwelecmaguc méragina qacgiraiguc hai érecmima méli érecmigic.

⁴ Ic éréhéc imi Uña Téréyanénj méli érecmiyu Silukia amaiguc mekemma imuarunec zéiciguc Kipuro amaiguc keñoc.

⁵ Kemma Salami ama areña yandaiguc haréma Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc Anutuac ackuazéc énézéc. Wañu Yohanenénj iriguc kecma méra érecmiyec.

⁶ Kondunj baec komoc komoc suginaiguc qer-icma kemma Pafo amaiguc keremma imuaru Yuda ic séwi galeñ Bayesu mihicnjigic. Wañu ic imi Anutuac kua meme ic ikora.

⁷ Wañu inénj Baec galeñ ménj Serigio Paulo i guc keroc. Serigio Paulo inénj niniñaguc. Wañu inénj Banaba zéma Saulo ururuma Anutuac ackuazéc nimmanj zé wañec.

⁸ Wañu Elima zé mimia (Imuac hénia imi séwi galeñ.) inénj hazéc wañ énécmima baec galeñ imi ninzénj ninzénj andé qema kemmac niñ seliseli wamma ézéc.

9 Wañu Saulo qara ménj Paulo inénj Uña Téréyanénj qeria sécgémiyu Elima imi hénj sosolima yomuhuc zéyec;

10 Gi imi uña biriawac merac, iwawai dindiña moczoñ yanda imuac hazécyá. Ikoc zéma manam batuc hénia hénia imi qerigaiguc kuaya qema hezac. Miñ Kewuac héná dindiña imi meqariñ géanzañ. Haka biria imi ménda waiwésémañ me?

11 Imuac degucguc Miñ Kewuac mérianénj guyu gi kic hilic wamma nalé sura imuhucgenj gi kaiwe ménda hémhésémañ. Imuhuc zéyu nalé imuarunec doku wéséséya zéma siñi yandanénj hoturumiyu mérayanénj mezañ qezañ wamma kenja wamma méraya mema méra mimuac niñ wañec.

12 Wañu baec galeñ néñ iwawai hicñiyec imi hémma ninzéngegéyec. Wañu Miñ Kewunénj imuhuc hénia kumiyu auriyec.

Paulonénj Pisidia Antiokia ama areña yandaiguc Yuda ic buña suruc hiabia énézézéyec.

13 Paulo zéma ichéra i guc momacnec kenja wañgic ienenj Pafo ama areña waima zéiciguc emma Pamfilia baec Perege amaiguc kereñgic. Wañu baec imuaru Yohanenénj wai énécmima Yerusalem amaiguc lilingéma keñec.

14 Kenju ienenj Perege ama igucnec keñkecma Pisidia baec Antiokia ama areña yandaiguc kemma kecgic Sabata ducñiyu tocgotocgo amaiguc emma taggic.

15 Wañu ienenj Moseac héná ac zéma Anutuac tilinj tilinj ic ionac kiwi téréya imi oloñgic ama

imuac galenḡhéra ienenḡ ic tosara méli énécmima yomuhuc qesi énécmigic; Dacmuna hécnina, meseli nénécmimu zé ackuazéc ménḡ nimma kecziuguc zégic niḡni.

¹⁶ Waḡu Paulonénḡ yacma méranénḡ séséc wamma yomuhuc énézéyec;

Israel ic zéma ic embac Anutu ee héihéi wammianḡu ini ackuazéc zéwa niḡnic.

¹⁷ Israel ic neḡaḡ Anutunénḡ esaḡambéc hécnina gési énécmiyec. Ienenḡ Izipte baeciguc ic kianḡ kecgc, nénḡ Anutunénḡ eegina héima kuha yandánénḡ onagicma hayec.

¹⁸ Zélénḡ baeciguc yawuḡ 40 imuac séc hakagina biria hémma bisiqaténḡ waḡ énécmima kecaḡec.

¹⁹ Waḡu Kanaan baeciguc kisic arenḡ yanda 7 unuhumuma ionac baec imi onac buḡa zéma wai énécmiyec.

²⁰ (Moczḡon toroqema zéwa yawuḡ 450 séc ic kianḡ kecgc.) Imi tecgéyu zémindiḡ mindiḡi ic énécmiyu kenḡ kecma Anutuac tilinḡ tilinḡ ic Samuelac naléya hayec.

²¹ Waḡu ic kewu niḡac welecgic Anutunénḡ Benzaminac qelihéra ionarunec Kisiac naḡa Saulo énécmiyu inénḡ yawuḡ 40 imuac séc galenḡgé énécmiyec.

²² Waḡu i auma Dawidi ic kewugina kumu énécmima iwac ac yomuhuc zéyec; Ni Yesi naḡa Dawidi mihicḡiwa ewana kuneḡ yanda hemizac. Inénḡ mia ewa siḡna tohoma iwawai moczḡon meselimac.

²³ Waḡu Anutunénḡ ac zikiyec séc Dawidi iwac qelihéra ionarunec Israel ic neḡaḡaru aḡgénḡ titi ic Yesu méliyu hayec.

24 Waŋu Yesunéŋ sucninaiguc hiçŋi asarimacac niŋ walac Yohanenéŋ ewa melenac doku naec haka imi Israel ic embac momac yanda zéau nénécmiyec.

25 Yohane i héna zémiyec séc titecgéma ic embac yomuhuc énézéyec; Ini nuac méré zéma ninzu? Ni Kristo qahac, néŋ andénaiguc hama keczac iminéŋ imi mia wanzac. Nidac imuhucyanéŋ héna usuyawac hésaya hulacmaŋac séc qahac.

26 Dac munahécna, Abarahamac qelihéra zéma ic embac Anutu ee héihéi wammianzu ini ac yomuac niŋgic; Anŋéŋ titiac gezac qézéŋ ac yomi nonac muru haiyu hayec.

27 Yerusalem imuac ic embachéra zéma ionac galeŋ hécgina eneŋ Yesu zéma Anutuac tilinŋ tilinŋ ic ionac ackuazéc Sabata nalé séc oloŋ niŋanzu imuac hénia imi ménda niŋasarigic. Hénia imuac niŋac Yesuac zéma késpedesiraguc zétecgégic Anutuac tilinŋ tilinŋ ic ionac ackuazéc imi hélaguc waŋec.

28 Ieneŋ késpedesira humucac sécyá ménda mihiçŋigic, néŋ tinduc qehumumac niŋac Pilato welecmigic.

29 Imuhuc wamma kiwi téréyaiguc iwac niŋ ogic hezac imi moczoŋ wammidacgic. Imuac andéyaiguc ic igucnec metecgéma hoc kifaŋaiguc haigic.

30 Waŋu Anutunéŋ humumia sugcina igucnec i meqeliyec.

31 Meqeliyu inéŋ ic embac sasala Galilaia baec igucnec Yerusalem keŋgic ionac muru ai meme sasala hiçŋi énécmiyec. Hiçŋi énécmiyu ieneŋ ic embac ionac muru iwac héipuc ic wamma keczu.

32 Nini acguc zikiziki ac esaᅇambéc hécnina énécmiyec imuac zéau énécmiziᅇ.

33 Imi mia Anutunéᅇ Yesu meyaru sisipac ac iminéᅇ qelihécgina neᅇaᅇaru hélaguc wanzac. Imuac mia kiwi téréya Legic lépaya éréhéc imuaru ac yomuhuc ogic hezac; Gi imi nuac Naᅇna. Neᅇ degucmi mihicᅇigéᅇi.

34 Waᅇu Anutunéᅇ Yesu meqeliyu yaru andi-aiguc muᅇguc ménda houmacac niᅇ imuac ara yomuhuc zéyec; Ni sisipac ac téréya Dawidiac muru meyi imi meseli énécmimaᅇ.

35 Imuac Legic lépaya méᅇiguc ac yomuhuc hezac; Gi icga téréya ménda waina houmac.

36 Waᅇu Dawidinéᅇ naléyaiguc Anutuac ewa siᅇ tohoma ai metecgéma gau seli heyu esaᅇambéc héra ionac muru toroqema haigic houyec.

37 Waᅇu méᅇ Anutunéᅇ meqeliyec iminéᅇ ménda houyec.

38 Imuac niᅇac iwac murunec késpedes waiwaiac buᅇ suruc hiabia imi zéauénécmiyu ninzu imi niᅇasarimu.

39 Moseac héna acnéᅇ késpedes momac yanda imuarunec ménda mesolaᅇi énécmiyec. Waᅇu Yesuac niᅇ wamma ninzéhégic séc yéwéria moczoᅇ yanda igucnec metecgé énécmima késpedesgina qahac zéénécmimac.

40 Imuac niᅇ Anutuac tilinᅇ tilinᅇ ic ionac ackuazéc zéraguc yomuhucyanéᅇ onaru hélaguc ménda wammacac niᅇ galeᅇ memu.

41 Ni onac naléginaiguc iwawai méᅇ memaᅇ. Waᅇu iwawai imi hémma énézégic ninzéhégumuac séc qahac imuhucya. O! zédesi ic ini héᅇqacgéma

humuqai wammu.

⁴² Zéyu tecgéyu Paulo zéma Banaba tocgotocgo ama igucnec mamaneç nanu ic eneñ Sabata oumuac acguc ackuazéc imi nénézému zéma zégic.

⁴³ Wañu hénarini imi héndéñ amuma madacgic kecma Yuda ic sasala zéma ic embac tosara Anutu ee héihéi wammima Yuda ic ionac hénaiçuc torogegic ieneñ sasala Paulo zéma Banaba méndac érécmigic iniguc ac zéma Anutuac ewa hiaiguc kecmu niñ meseli énécmiyoc.

⁴⁴ Wañu Sabata muñguc ducñiyu ama imuac miñina moczoñ yanda Anutuac ackuazéc imi nimbiñ zéma hadacgic.

⁴⁵ Hagic Yuda ic ieneñ inicgic nimbupuc kuaya qeénécmiyu Paulo ac mematiti wammima zébiri migic.

⁴⁶ Imuhuc wañgic Paulo zéma Banaba ieneñ kicginaiguc zénéñgira ménda hiriyu yomuhuc énézéyoc; Anutuac ackuazéc imi walac Yuda ic onac muru énéç énézéyawac hezac, néñ enaçoc niñgic ini kekeç hémbénaña imuac buña wammuac séc qahac wañu waizu. Imuac niñ wai énécmima baera baera ic embac ionaru kembic.

⁴⁷ Imuac mia Miñ Kewunéñ yomuhuc zénércmiyec; Neñ baec tetcgia séc ic embac ionac añgéñ titi niñac iri ic enia ionac asacmararañ kumu érécmizua.

⁴⁸ Imuhuc zéyic ic enia ieneñ moczoñ ac imi nimma ségiségi wamma Miñ Kewuac ackuazéc ee héihéi wammigic. Wañu kekeç tetcgia qahac imuac buña wammu niñ gési énécmiyec séc ninzégégic.

49 Waŋu Miŋ Kewuac ackuazécnéŋ baec imuhucgeŋ saima keŋec.

50 Waŋu Yuda ic ieneŋ Paulo zéma Banaba urunesi waŋ érécmimu niŋac embac eŋeŋagina tosara Anutu ee héihéi wammiaŋgic ini zéma ama imuac ic kuneŋ ini hinocgé énécmigic baec imuacnec nesi érécmigic keŋoc.

51 Kemma ic iereŋ hémma hénia niŋ asarimu niŋ sésécya wamma hénia titigiraiguc seitotoŋa qeyic mayuguc Ikonion ama areŋa yandaiguc keŋoc.

52 Keŋic Yesuac ai ic embac baec imuaru hicŋigic ieneŋ ewa hia zéma Uŋa Téréyanéŋ sécgé énécmiyec.

14

Ikonion ama areŋa yandaiguc ackuazéc zéyoc.

1 Waŋu Ikonion ama areŋa yandaiguc Yuda ic onac tocgotocgo amaiguc emma ackuazéc imuhucyanec zéyic Yuda ic zéma Girik ic sasalanéŋ Yesu ninzénégic.

2 Waŋu Yuda ic tosara ackuazéc ménda tohogic ieneŋ ic enia tosara néndéŋ énécmigic ninzén ninzénac dacmuna nimbiri énécmigic.

3 Imuac niŋ nalé horua tocgotocgo ama imuaru kecma Miŋ Kewuaru héima ackuazéc zénéŋgira ménda hiriyu zéauyoc. Zéauic Miŋ Kewunéŋ séséc baec icnéŋ ménda memeya zéma kiwi welic welicgia hénia héniya méragiranéŋ memaoc niŋ naŋgé érécmima ackuazéc eŋeya ewa hiawac nénécmimia imi measariyec.

⁴ Waŋu ama yanda imuac ic embac ieneŋ méndéŋ amuma tosara Yuda ic iniguc, tosara Yesuac Mélíméli ic iniguc kecŋic.

⁵ Waŋu ic enia zéma Yuda ic ieneŋ galeŋ hécŋinaguc zébiri érécmima hocnéŋ uruwiŋ zé usuŋnec harégic.

⁶ Harégic niŋtecgicma néŋgacma Likaonia baec Listera ama areŋa yanda yanda zéma Debe ama areŋa yanda zéma ama areŋa tosara lelecgéma heyec imuaru keŋoc.

⁷ Kemma imuaru buŋa suruc hiabia énézényoc.

*Lisitera ama areŋa yandaiguc
Paulo zéma Banaba iorac niŋ
Anutu zééércmigic.*

⁸ Waŋu Listera ama areŋa yandaiguc ic mén neŋgocac héri qeria igucnec hena éréhécyá séléc sélécgíya hicŋima hena keŋhaya qahac tacaneŋ.

⁹ Waŋu Paulonéŋ ackuazéc zéyu nimma taru héŋsosolima iwaru ninzéŋ ninzéŋa hafiya mehiaru mimacac séc hemizac imi niŋtegiŋec.

¹⁰ Niŋtecgicma ac kucnec zéma yomuhuc ézényec; Gi hénaganéŋ tima héŋgeŋnec yacma nanna. Imuhuc zéyu inéŋ técgéma yacma keŋha waŋec.

¹¹ Waŋu ic tuŋ yanda ieneŋ Paulonéŋ ai meyec imi hémma kuagina séc Likonia acŋinaiguc yomuhuc zégic; Anutu iereŋ ic séwiguc wamma sucninaiguc mama hazaoc.

¹² Waŋu ieneŋ Banaba i Zeusi zémima Paulo i ac galeŋ kerec imuac niŋ Hereme zémigic.

¹³ Waŋu ama yanda imuac séŋgaŋgeŋiguc anutu Zeusi ac ocmuŋ tarec. Taru imuac hofac oo icnéŋ burumakao zéma iwawai zuria mema ama

areñ yandawac nagu yandaiguc hama ic embac iniguc lémbañ owiñ zé wañgic.

¹⁴ Wañu Yesuac Mélíméli ic éréhéc Banaba zéma Paulo iereñ nimma malekugira muzurac gémaguc tuñ yanda sugginaiguc usuñnec kemma qacma yomuhuc énézéc;

¹⁵ Ic mandac, ini némac niñ haka imuhucya wanzu? Niri imi ini éséc icnec. Nereñ imi ini iwawai héla qahac imuhucya waima Anutu baec kurumeñ zéma iwawai moczoñ imuac qerigiraiguc hezac imi zéyu hicñiyec i imi hénihéniaya zéma tetcgiaya qahac kecanzac iwac muru liliñgéma hamuac niñ ackuazéc imi énézéc.

¹⁶ Anutunéñ becnecc baec séc ic embac wai énécmiyu eñañ hénagina méndacma keñha wañgic.

¹⁷ Wañu eñeya hénia imi ménda zéauyu asariyec me? Qahacgucnec. Hélacnec zéasari énécmiyec. Inéñ kia kaiwe énécmima héla memeyawac naléya meénécmima, goi héihéi énéczéyu héñañgic. Wañu nene yaka sasala mihicñi énécmima ségiségi yanda ewa qeriginaiguc tiénécmiyec.

¹⁸ Iereñ ac imuhuc zéma ai yanda mema qetali énécmiyic lémbañ oérécmimiawac ai imi waigic.

Paulo hocnéñ héigic.

¹⁹ Imuhuc wamma kericc Antiokia ama areña yanda zéma Ikonion ama areña yanda imuacnec Yuda ic ieneñ haréma ic embac énépésima Paulo hocnéñ héigic. Héima niñgic humuyec ésécnec wañu ama yanda séñañañgic héréma kemma gilic.

20 Wañu Yesuac ai ic ienenj keremma lelecgéma nañgic imuarunec inéj yacma muñguc ama yandaiguc keremma heyec. Heyu ama gianjiyu Banaba i guc Debe ama yandaiguc keñoc.

21 Ama yanda imuaru buña suruc hiabia imi zéyic ic sasalanéj Yesuac tohotoho ic wañgic. Wañu imuarunec muñguc lilingéma Lisitera zéma Ikonion zéma Antiokia ama areña yandaiguc keñoc.

22 Yesuac hénarinj ninzénj ninzénj niñselima kecmu zéma meseli énécmima yomuhuc zéyoc; Anutuac héngalenj ama areña yandaiguc kerembij zé neñañ zéra béra kilenj yanda mihicñiwij.

23 Zéyu tecgéyu hénarinj tuña tuña séc galenjhécgina mihicñi énécmima nene zikima zéwelecma ninzénj ninzénj miñina Miñ Kewuac muru onoporoc.

24 Wañu Pisidia baec qericma keñkecma Pamfilia baeciguc kereñoc.

25 Keremma Perege amaiguc buña suruc énézéma Atalia amaiguc hiñgaroc.

26 Imuarunec zéiciguc emma keñkecma Antiokia ama areña yandaiguc kereñoc. Ama imuaru mia becneç doku naec ienenj Anutuac ewa hiaiguc ai ic éréhéc imi oropocgic.

27 Keremma hénarinj tocgo énécmima Anutunéj nañgé érécmiyu ai meyic ic enia ionac nagu auénécmiyec imuac ac surucya moczoñ wañ énécmiyoc.

28 Wañu imuaru Yesuac hénarinj iniguc nalé horua keroc.

15

Paulo zéma Banaba ierenj ac eminimbiñ zé Yerusalem enjoc.

¹ Yuda baec igucnec ic tosara Antiokia ama areña yandaiguc mama hama ackuazéc ku énécmima yomuhuc zégic; Ini Moseac haka tohoma séwi taségina ménda hericmuiguc aňgégina ménda timac.

² Imuhuc zégic Paulo zéma Banaba ierenj iniguc zéen zéma wamma qeçetali yanda waňgic. Waňkecma yomuhuc acgina zikima zégic; Paulo zéma Banaba ierenj ic tosara ionarunec iniguc enawu Yesuac Mélíméli ic zéma galeñ tosara Yerusalem keczu ionac muru zézé qesiqesi ac imi mema kemmu.

³ Imuhuc zéma hénarinj ienenj méli énécmigic kenjic. Kemma Foinike zéma Samaria baec qericma kemma ic enia sasalanéh ewa qerigina melejic imuac suruc ninzéh ninzéh dacmuna énézégic. Zégic niňgic ionaru ewa hia kunehj yanda hicñiyec.

⁴ Wañu kenjkecma Yerusalem kereňgic hénarinj héra zéma Yesuac Mélíméli ic zéma galeñhéra ienenj zézé ségiségi wañ énécmigic. Wañu Anu-tunéh iniguc ai meyec imuac ac suruc moczonj wañ énécmigic.

⁵ Wañu ninzéh ninzéh dac muna tosara Farisaio tuñ ionarunecnéh yomuhuc ninzéhgéma zégic; Ic enia ionac séwi taségina hericma Moseac hénac ac tohomuac niñ ku énécmiwiňac hezac.

Peteronéh ac énézéyec.

6 Zégic Yesuac Mélíméli ic zéma galenɿ ienenɿ imuac ara zéwiɿ zéma enɿacnec tocgégic.

7 Tocgéma ac sasala zézé qesiqesi wanɿkecgicguc Peteronénɿ yacma yomuhuc énézéyec; Dac munahécna ini ninzu ésécnec Anutunénɿ ic enia ienenɿ nuac kuana igucnec ackuazéc imi nimma ninzénngému niɿac becarunec sucnina igucnec ni gésinénec.

8 Wanɿ qeri héhéɿ Anutunénɿ Yuda nenɿanɿ niɿ wanɿ nénécmiyec ésécnec ic enia ionac acguc Uɿa Téréya énécmima énépésiyec imi measari nénécmiyec.

9 Inénɿ ninzénɿ ninzénnginanénɿ qerigina zuacénécmiyu ini zéma nini nenɿac nenɿac qahac wanzac.

10 Imuac ini némac niɿac iwawai réwéria esaɿambéc hécnina zéma nenɿaoc huabipianziɿ imi Yesuac hénaroiɿ ionac qacginaiguc haima Anutu batocgéwiɿ zé wanzu?

11 Nini zéma ic enia ini momacnec Miɿ Kewu Yesuac ewa hiawac aɿgéhɿnina tiyu kecziɿ imi ni ninzénngézu.

12 Wanɿ tocgégic ienenɿ acgina qaima enɿ tacma Banaba zéma Paulo ierenɿ Anutunénɿ nanɿgé érécmima ic enia ionac sugginaiguc séséc ai zéma iwawai welic welicgia meyec imuac suruc wanɿ énécmiyic nindacgic.

13 Énézéyic tecgéyu Yakobonénɿ ac yomuhuc énézéyec; Dac munahécna acna zéwa niɿgic,

14 Walac Anutunénɿ ic enia enɿeya buɿahéra wammu niɿac dimuhuc winini énécmiyec imi Simeonnénɿ nénézéyec.

15 Anutuac tilij tilij ic ionac ackuazécnéj ai imi yomuhuc zéma nanjézac;

16-17 Ic munduŋa tosara, ic enia nuac qac buŋanaguc zéenécmmimia imi moczoŋ Miŋ Kewu qac hoc wammimuac niŋ neŋ bianŋguc liliŋgéma hama Dawidiac ama zénzénŋgia, ama sauha muŋguc meyacgéma héi qelimaŋ.

18 Miŋ Kewu iwawai imuhucya moczoŋ nénézéyu baec yomuac naléya hama keŋec imuac suraiguc baec ic neŋaŋ héŋgicac héŋaŋziŋ inéŋ mia ac imuhuc zézac;

19 Imuac niŋ ni yomuhuc niŋgésima zézua; Ic enia Anutuac muru liliŋgéma hahaya ionac iwawai réwéria ménda énécmiwiŋ.

20-21 Moseac hénac ac imi becarunec ama yanda séc zéaugic niŋaŋzu. Waŋu Sabata séc tocgo-tocgo amaya amayaiguc oloŋgic niŋaŋzu imuac niŋ ieneŋ nemu me imuac irehawac buŋa hai-haiya imi zéma kaisero ai zéma yaŋ déméŋa miŋicgéma qehumugic imi zéma sac imi waima lakec kecmu imuac sac kiwi oma énécmiwiŋ im-inéŋ hia wammac.

*Yerusalemnec kiwi haigic
baec séc keŋec.*

22 Waŋu Yesuac Mélíméli ic zéma galéŋ zéma hénacoriŋ momac yanda ieneŋ sugcina iguc-nec ic éréhéc Paulo zéma Banaba iriguc Antiokia ama areŋa yandaiguc méli énécmigic kemmu niŋ acgina zikima ninzéŋ ninzéŋ dac-muna ionac galéŋ Yuda Basaba zémimia imi zéma Sila gésiércmigic.

23 Waŋu kiwi imi yomuhuc oma méraginaiguc haigic; Dac muna hécgina kecziŋ Yesuac Mélíméli ic zéma galeŋ tosara nini ninzéŋ ninzéŋ dacmuna hécnina baec mén Antiokia ama areŋa yanda zéma Siria ama yanda zéma Kilikia baeciguc keczu baec ménunec dacmuna ini zézé ségiségi waŋ énécmima kiwi yomi hai énécmiziŋ.

24 Sucnina igucnec ic tosanéŋ acnina ménda mema eŋ onaru hama ac énézéma qeri yéwéri meénécmigic imuhuc zégic niŋiŋ.

25 (25a) Waŋu nini ic éréhéc imi gési érécmima ala téngéŋ éréhécnina Banaba zéma Paulo,

26 Miŋ Kewunina Yesu Kristo iwac niŋ wamma kekecgira waiyoc (25b) iriguc momacnec méli énécmiwiŋ zé ewa momac wanziŋ.

27 Hénia imuac niŋ nini Yuda zéma Sila méli érécmiŋ hama kuagiranéŋ kiwi yomuac héipuc wamma énézémaoc.

28 Uŋa Téréya zéma nini iwawai tosara qahac, néŋ iwawai kilendac memeyawac séc yomi sac hai énécmiwiŋ niŋac ewa momac wanziŋ.

29 Nemu me imuac irehawac buŋa haihaiya imi zéma sac zéma kaisero zéma waŋ déméŋa mižicgéma qehumugic imi waima imuacnec lakec kecmu. Ini iwawai imuacnec hia lakec kecmuac séc zéma ninzéŋgéziŋ. Yaizézé waŋ énécmima imdacmi sac oénécmiziŋ.

30 Haigic ieneŋ kiwi imi mema wai énécmima mekemma Antiokia ama areŋa yandaiguc keremma hénariŋ tocgo énécmima kiwi imi énécmigic.

31 Énécmigic meme seli ac oma énécmigic imuac oloŋ niŋ wamma ségiségi waŋgic.

³² Wañu Yuda zéma Sila ieren acguc Anutuac tilin tilin ic keroc imuac nin ac sasala zéma meseli énécmiyoc.

³³ Wañu ieren nalé tosara iniguc kericguc ninzén ninzén dac muna ienen luae ac érézéma oropocgic keñoc. Kemma méli érécmigic ionaru lilingéma keñoc.

³⁴ (Ménda hezac.)

*Paulo zéma Banaba ieren
méndén amuyoc.*

³⁵ Paulo zéma Banaba ieren Antiokia ama areña yandaiguc toroqema kecma ic tosara iniguc momacnec Miñ Kewuac ackuazéc ku énécmima zéaugic.

³⁶ Ai meme tosara hama keñu Paulonén Banaba yomuhuc ézéyec; Nekaoc ama yanda tosara becnec Miñ Kewuac ackuazéc zéauyic imuaru muñguc lilingéma kemma ninzén ninzén dacmuna hécnina inicma dimuhuc keczu imi hémbin.

³⁷ Zéyu Banabanén Yohane Mareko zémimia i wagiric enawu momacnec kemmu nin wañec.

³⁸ Wañu Marekonén becnec Pamfilia baeciguc wai érécmima ménda toroqema ai meyec. Imuac nin Paulonén wagicma kemmac nin niñu ménda sécgéyec.

³⁹ Wañu Banabaguc zéqegetali yanda wañkecma méndén amuyoc. Méndemma Banabanén Mareko wagicma zéic késama Kipuro amaiguc keñoc.

⁴⁰ Wañu Paulonén Sila megésiyu ninzén ninzén dacmuna ienen mérian ac ézéma Miñ Kewuac ewa hiaiguc oropocgic keñoc.

⁴¹ Kemma Siria zéma Kilikia baec qericma kemma Yesuac hénáorinḡ meseli énécmiyec.

16

Timoteonéh Paulo zéma Sila ioraru toroqeyec.

¹ Paulonéh keḡkecma Debe zéma Lisitera ama arenḡ yandaiguc kereḡec. Waḡu Lisitera ama arenḡ yanda imuaru Yesuac tohotoho ic ménḡ kerec qara imi Timoteo. I neḡgocya imi Yuda embac, néḡ ninzéh ninzéh embac waḡec. Waḡu maḡgocya imi Girik ic.

² Lisitera zéma Ikonion ama arenḡ yanda iguc-nec ninzéh ninzéh dac muna ienenḡ Timoteoac eeya héigic.

³ Waḡu imuaru Yuda ic kemma kecgic ienenḡ iwac maḡgocya imi Girik ic imi nindacgic. Imuac niḡ Paulonéh i wagicma kemmaḡ zé wamma iwac séwélaiguc séwi tasé hericheric haka wammiyec.

⁴ Waḡu ama arenḡ kunehḡ kunehḡ séc lelecgéma Yesuac Mélíméli ic zéma galenḡ enenḡ Yerusalemiguc ac zikima héná ac mema ogic imi tohomu niḡac énécmiyoc.

⁵ Imuhuc wamma ai meyc hénáorinḡ ienenḡ ninzéh ninzéhḡgina seligiyu kucgina mema kai-weya kaiweya zaḡgégina toroqema keḡec.

Paulonéh Makedonia ic ménéhḡ tilinḡ tilinḡguc wininiyu héḡec.

⁶ Waḡu Uḡa Téréyanéh Asia baeciguc ackuazéc ménda zéaumuac niḡ énézéyu Firigia zéma Galatia baec orogicma keḡgic.

⁷ Keŋkecma Misia baec giŋgiŋaiguc keremma Bitinia baeciguc kerembiŋ zéigic Yesuac Uŋanéŋ imuhucyanec oaec ménda zéénécmiyec.

⁸ Imuac ieneŋ Misia baec giŋgiŋanec keŋkecma Troa amaiguc mekeŋgic.

⁹ Siŋiyaiguc Paulonéŋ tiliŋ tiliŋiguc héŋu Makedonia ic méŋnéŋ iwaru wininima namma welecma yomuhuc zéyec; Gi doku qericma konduŋ néwécgeŋ Makedonia baeciguc hama méra nénécmiwésémaŋ.

¹⁰ Paulonéŋ tiliŋtiliŋiguc séséc hémma zéyu, Anutunéŋ ionac buŋa suruc hiabia énézéwiŋ niŋ nénézézac zéma niŋzéŋgéma nalé sosola qahac konduŋ qericma Makedonia kembiŋ niŋac zéréŋ qéréŋ waŋiŋ.

Maleku meme embac Lidia.

¹¹ Zéiciguc emma Troa ama areŋa yanda imi waima qericma didiŋanec kemma Samotera konduŋ baec komociguc kereŋiŋ. Ama gianiyu imuacnec keŋkecma Neapoli ama areŋa yandaiguc kereŋiŋ.

¹² Imuaru zéic igucnec mama keŋkecma Filipai ama areŋa yandaiguc kereŋiŋ. Filipai imi Makedonia imuac ama areŋa yanda tosara onogicma kunéŋgina wawaŋa. Roma ic eneŋ ama areŋa yanda imi aŋgéŋ tima galéŋgéma kecgic. Waŋu ama areŋa yanda imuaru ai meme tosara kerinŋ.

¹³ Sabata ducŋiyu ama areŋa imuac nagu yanda séŋgaŋgeŋiguc doku méŋ heyec imuaru zéwelec welecac tatarawac séc méŋ hezac me qahac imi hémbiŋ zéma keŋiŋ. Kemma imuaru tacma embac tocgoma tacgic ionac ackuazéc énézéiŋ.

14 Wañu niñgic ionac suggina igucnec embac méné qara Lidia kerec. I imi maleku qouc qoucgia meme embac. Wañu Tiatira ama yanda igucnec. Inéñ Anutu ehéihéi wammianec. Wañu Miñ Kewunéñ qeria mebéréngéyu ackuazéc Paulonéñ zéyec imuac wamma niñec.

15 Wañu eñeya zéma héná géséhéra moczon doku naec énécmiñi nalé imuaru inéñ amayaiguc héihéré nénécmima yomuhuc zéyec; Eneñ mia nuac niñgic ninzén ninzén embac wamma Miñ Kewuac qeriaiguc keczaiguc hama nuac amaiguc tacyac wammu.

Paulo zéma Sila hésa amaiguc oropocgic.

16 Nalé méñu zéwelec welecac kawéiguc kembiñ zé keñkeñi welen qeçe embac méné kuwicyagucnéñ mihicñi nénécmiyec. Embac imi biançac ac zéénécmima miñhéra ionac soukiwa sasala mihicñi énécmianec.

17 Wañu inéñ mia Paulo zéma nini méndac nénécmima ac qacma yomuhuc zéyec; Ic yominéñ Anutu eñeña yanda iwac welen qeçehéra kecma añgénéñ titiac héná zéau énécmianzu.

18 Kaiweya kaiweya imuhuc wañ nénécmima keru ai meme sasala tecgéyec. Paulonéñ niñu aiya kilen yanda héricmiyu lilingéma kuwic yomuhuc ézéyec; Ni Yesu Kristoac qaraiguc gézézua, embac iwac qeria igucnec éréma kenna. Imuhuc zéyu imuarunec éréma keñec.

19 Wañu welen qeçe embac iwac miñhéra ienen soukiwa hia mihicñimuac séc qahac wañec imi

héntegicma Paulo zéma Sila érépésima galeñ mi-
hicñi énécmiwiñ zé nénnagémba sombenjiguc héré
érecmima kenjic.

²⁰ Galeñ ionacmuru héré érecmima yomuhuc
zégic; Iereñ Yuda icnéñ amaninaiguc hama
mebiri nénécmiyic qewelon yanda mihicñizij.

²¹ Wañu haka méréra Roma ic neñañ ménda
wamma mema kekera imuac mia nénézézaoc.

²² Wañu ic tuñ yanda nañgic ieneñ nañgé
amuma momacnec hazéc ac wañ érecmigic galeñ
ieneñ séwi usugira hetec qetecgéma hihilocnéñ
urumu niñac énézégic.

²³ Zégic ieneñ hihilocnéñ kilen yanda uru-
maguc hésa amaiguc oropocma nagu meselima
hiabianec awima nammac niñ galeñ meme ic
ézégic.

²⁴ Ézégic nimma hésa ama qeria mén suraiguc
taczac imuaru oropocma hénagira ic kembraña
dépañ yanda éréhéc imuac namuñaguc qatéyu
kilanziyu heyoc.

*Hésa ama galeñ meme ic doku
naec miyec.*

²⁵ Siñiya namuñaguc Paulo zéma Sila iereñ
Anutu legic héima zéwelec welec wammiyic hésa
ic tosanenéñ imi niñgic.

²⁶ Wañu élanzañnec nañ yanda geriwagucnéñ
mema hésa amawac hénia mehiriyu hésa
amawac naguya moczoñ añgédarec. Wañu ic
momac yanda señ hésagina loloma madarec.

²⁷ Wañu galeñ meme icnéñ gau igucnec
niñqelima héñu nagu añgéma nandaru hésa ic

néngacdaczu imuhuc zéma nimma souya héréma eumaŋ zé waŋec.

²⁸ Imuhuc wammaŋ zéyu Paulonéŋ qacma zéyec; Séwiga ménda mebirina nini moczoŋ you tacziŋ.

²⁹ Waŋu galeŋ meme icnéŋ kifa niŋac qacma emma zénéŋa hiriyu Paulo zéma Sila iorac wéségiraiguc sicgé érécmiyec.

³⁰ Waŋu oragicma éréma qesiéércmima zéyec; Ic kewu éréhcna ni dimuhuc wamba Anutunéŋ aŋgéŋna timac?

³¹ Zéyu iereŋ yomuhuc ézézoc; Miŋ Kewu Yesu ninzénégéna gi zéma héna géséhécga aŋgéŋgina timac.

³² Waŋu iereŋ i zéma héna géséhéra Miŋ Kewuac ackuazéc énézézoc.

³³ Énézézéyc galeŋ meme icnéŋ sinji imuaru nalé sosola qahac oragicma wizigira hicŋiyec imi zuac érécmiyec. Waŋu nalé sosola qahac eŋeya zéma héna géséhéra doku naec énécmiyoc.

³⁴ Waŋu i eŋeyaoc ama qeriaiguc oropocma nene hai érécmiyec. Waŋu i zéma hénagéséhéra moczoŋ hama Anutu ninzénégéyc imuac niŋ ségiségi yanda waŋec.

³⁵ Ama gianjiyu galeŋ ieneŋ ai ic tosara méli énécmigic hama yomuhuc ézégic; Ic éréhc imi hulac érécmína.

³⁶ Zégic galeŋ meme icnéŋ nimma Paulo yomuhuc ézézec; Galeŋ éréhcna ieneŋ ai ic tosara méli énécmigic hama hulac érécmína zézu imuac iri ewa bénzén nimma kemmaoc.

³⁷ Zéyu Paulonéŋ yomuhuc ézézec; Niri Roma ic kecziŋc waŋu késpedesicnina ménda zétecgéma ic

tun yanda kicginaiguc en nuruma hésa amaiguc noropocgic. Wañu deguc élén méli nérécmiwiñ zé wanzu? Imuhuc qahac, enaoc hama noragicgic kembiñ.

³⁸ Wañu ai ic ienen liliñgéma kemma galen énézégic. Énézégic ienen ic éréhéc imi Roma ic wanzaoc imi niñasarima aurigic.

³⁹ Aurima ic éréhéc mebélacgé érécmiwiñ zé iorac muru hama hésa ama igucnec oragicma éréma ama areña yanda imi waima kemmaoc niñ érézégic.

⁴⁰ Wañu ieren hésa ama igucnec éréma duña Lidia iwac amaiguc kemma imuaru Yesuac ninzén ninzén dac muna inicma meseli énécmiguc ama yanda imi waima keñoc.

17

Paulo zéma Sila ieren Tesalonika ama areña yandaiguc keñoc.

¹ Wañu Paulo zéma Sila ieren Amfipoli zéma Apolonia ama areña yanda orogicma Tesalonika ama areña yandaiguc kereñoc. Wañu imuaru Yuda ic onac tocgotocgo ama mén tarec.

² Wañu Paulonén hakaya méndacma tocgotocgo amaiguc emma Sabata haréwéc séc iniguc kiwi téréya olomma eminiñgic.

³ Imuhuc wamma hénia zéasarima héipuc wamma yomuhuc zéyec; Kristo i qenzen manzen qema humuma humuc igucnec yacmac niñac kiwi téréyaiguc ogic hezac. Wañu ni énézéanzua Yesu iminén Kristo wanzac.

4 Zéyu sugginaiguc tosara zéma Girik ic tun yanda Anutu ehéihéi wammianḡic imi eneḡ zéma embac eḡeḡa éréhécdac qahac, néḡ sasala momacnec ninzénḡéma Paulo zéma Sila iorac muru toroqegic.

5 Waḡu Yuda ic eneḡ nimbupuc niḡ érécmima nénnagémba sombenḡiguc kemma kaiziliweḡ ic tosara onagicma tunḡinaguc wamma hénima ama areḡa yanda qeriaiguc qewelonḡ yanda waḡic. Waḡu Paulo zéma Sila mihiḡni érécmima ic embac sugginaiguc héréma kemma oropocbiḡ zé Yasonac amaiguc usuḡnec keḡgic.

6 Waḡu ménda mihiḡni érécmigic. Imuac niḡ Yason zéma ninzén ninzén dacmuna tosara énépésima unuruma ama galeḡ ionac wéséḡinaiguc kemma qacma zégic; Baera baera ic embac ionac qerigina mesoho énécmianzaoc imi ereḡ mia nonac muru hayoc.

7 Hayic Yasonnéḡ héihéré érécmiyecac érécmima keczac. Ieneḡ Roma ic kewuac ac logima Ic kewu méḡ keczac, imi mia Yesu zéanzaoc.

8 Zéyic ama areḡa yanda ichéra zéma galeḡ ieneḡ ac imi nimma qewelonḡ yanda waḡic.

9 Waḡu galeḡ eneḡ Yason zéma alahéra ionac murunec soukiwa mema oropocḡic keḡoc.

Paulo i Berea ama areḡa yandaiguc ackuažéc énéžéyec.

10 Waḡu sinjyaiguc ninzén ninzén dac muna ieneḡ Paulo zéma Sila méli érécmigic Berea taunḡiguc kemma Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc eḡoc.

11 Wañu Berea ama areña yanda miñina ionac hakagina imi Tesalonika ama areña yanda miñina ionac hakagina ogicma bénzéña wañec. Imuac ackuazéc imi siña nimma késama aňgén tígic. Aňgén tima acgira imi hélacnec me deic zéma kaiweya kaiweya kiwi téréya imi olomma niňgésigic.

12 Imuhuc wamma ionarunec sasalanén niňzégégic. Wañu Girik embac eñeña zéma Girik ic embac efefia qahac, néñ sasala niňzénngégic.

13 Yuda ic Tesalonika ama areña yanda igucnec ienen Paulonén Berea ama areña yandaiguc acguc Anutuac ackuazéc zéauyec imi nimma Berea ama areñ yandaiguc hama imuac miñina qeriginaiguc netu énécmima aigira qeri qaon qeéncmima yéwéri mihicñi énécmigic.

14 Imuhuc wañgic niňzén niňzén dac muna ienen Paulo kondun heyec imuhucgen lakec kemma kecmac niñac mélimigic. Wañu Sila zéma Timoteo ieren imuaru* waima keroc.

15 Wañu ic tosara ienen Paulo wagicma Aten ama areña yanda tarec imuhucgen lakec keñgic. Wañu Paulonén Sila zéma Timoteo eñeya muru foc méli ércmigic hamaoc niñ énézéyu gezac qézén ac imi mema liliñgéma keñgic.

Paulonén Aten ama areña yanda yandaiguc buña suruc hiabia énézéyec.

16 Wañu Paulo i Aten ama areña yandaiguc iorac mambéc tac kecma ama areña yanda imuac qeriaiguc baniara sasala nañgic hémma qeri geric wañec.

* **17:14:** Berea ama areña yandaiguc.

17 Waṅu Yuda ic onac tocgotocgo amaiguc Yuda ic zéma Girik ic tosarā Anutu ehéhié wammianzu ionac ackuazéc énézéyec. Waṅu nénagém̄ba sombenṅuc kaiweya kaiweya ic mi-hicṅi énécmiyec séc imuhuc waṅ énécmiyec.

18 Waṅu Epikue nininṅ ic zéma Stoike nininṅ ic ienenṅ acguc i guc ac emininṅic. Waṅu Paulonéṅ Yesu zéma humuc igucnec yacyac imuac ac zéyec. Imuac ninṅ tosarānéṅ Pauloac ninṅ kua doku ic yominéṅ néma ac zémanṅ zé wanzac me imuhuc zégic. Waṅu tosarānéṅ ic yomi mia baec méṅac nemu mérérawac suruc zézac gezanṅ imuhuc zégic.

19 Imuhuc zéma Areopago kaunsol sombenṅuc wagicma kemma zégic; Iwawai qelia zézanṅ imi nini hia ninṅarenṅ géwiṅac séc wanzac me?

20 Geṅ ackuazéc méréra zéna ninzinṅ imuac héniaṅa nimbinṅ zé wanzinṅ.

21 Imi mia Aten ic zéma ic kianṅ imuaru kecgic ienenṅ ac méréra nimma ac imuacnec zéma zé wamma nalégina auanṅic imuac ninṅ imuhuc qes-imigic.

Miṅ Kewu mérérawac hénia énézéyec.

22 Waṅu Paulo imi Areopago kaunsol sombenṅ yanda namuṅaiguc namma ic yomuhuc énézéyec; Aten ic mandac, ni yomuhuc hém̄ma ninzua, Ini mepé qepési ic keczu. Iwawai moczonṅ yanda mepési énécmianzu.

23 Ni ama areṅa yandagina imi lelecgéma kicna hima onac mepé qepésiac iwawai in-icba zaki téréya méṅiguc kiwi yomuhuc heyu olonzua; Nemu méréra ménda ninzinṅ iwac zaki

téréya. Deguc ni nemu méréra ménda nimma mepésimianzu, i énézéwa niñtecgicmu.

²⁴ Anutu baec kurumenj zéma imuac qeriaiguc iwawai momac yanda hezac imi zéyu hicñidarec inéj mia baec kurumenj imuac miñina keczac imuac niñ inéj ocmuñ téréya méraninanéj memeya imuac qeriaiguc ménda keczac.

²⁵ Wañu I eñeyaoc ic embac moczoñ yanda kekec zéma wésésé zéma iwawai moczoñ yanda nénécmianzac imuac niñ iwawai ménj niñac wañu méraninanéj haimiwiñac séc qahac.

²⁶ Inéj ic momacguc mihicñima iwarunec ic tuñja tuñja hicñima kemma baec séc kecmuac niñ ézéyec. Wañu nalénina zéma kekecac qañañ sililicnina zénénécmiyec.

²⁷ Imi mia ic neñañ iwac niñ wamma qerininanéj mété qététañ wamma kemma Anutu eñeya mihicñiwij niñac nimma imuhuc wañec. Wañu inéj ic momac momac neñañ murunec lakec ménda keczac.

²⁸ Neñaoc iwac kuhaiguc kekec wamma kenja wañanzij. Onac legic zéra meme ic tosanéñ yomuhuc zégic; Neñañ Anutuac qelihéra.

²⁹ Imuhucyanec Anutuac qelihéra kecziñ imuac niñ Anutuac ninni goli me siliwa me hocnéñ niniñnina tohoma irec ooya méndacma meyacgéanzij séc ménda wammac.

³⁰ Anutunéj ménda nimma kekecac naléyaiguc ménda ninicma tuambuam wañec. Wañu deguc mia baec séc ic momac yanda qerininina melembiñ niñac nénézézac.

³¹ Anutunéj baec ic embac solañanec gési

nénécmimaŋ zé naléya meyecac heyu ic mén ai imi mia memac niŋac kumuyec. Waŋu ic imi mia humuc igucnec meqelima héipuc yanda baec ic moczoŋ ninzénégémuac sécy nénécmiyec.

³² Paulonéh imuhuc zéyu ic tosanéh humuc igucnec yacyac imuac zédesi waŋgic. Waŋu tosanéh nalé ménac ac suruc imuac muŋguc zéna nimbiŋ imuhuc zégic.

³³ Imuhuc waŋgic Paulonéh wai énécmima keŋec.

³⁴ Ic sasala qahac, néh tosara Paulo ala wammima ninzénégic. Ionarunec éréhéc imi Areopagoac gésigési ic Dionisio zéma embac Damari, waŋu tosara mén kegcic.

18

Paulo inéh Korinti ama areŋa yandaiguc ackuazéc ai meyec.

¹ Imuac andiaiguc Paulonéh Aten ama areŋa yanda waima Korinti ama areŋa yandaiguc keŋec.

² Imuaru Yuda ic mén mihicŋiyec, qara imi Akila. I Ponto baeciguc hicŋiyec. Ic kewu Klaudionéh Yuda ic imi Roma ama areŋa yanda waima kemmu niŋac énézéyec. Imuac niŋ inéh iniŋa Priskilaguc* Italia baec igucnec Korinti ama areŋa yandaiguc qelia hayoc. Waŋu Paulonéh iricmaŋ zé keŋec.

³ Iereŋ imi aigira momacguc imuac niŋ momacnec kecma ai meyoc. Waŋu iereŋ yaŋ séwélanéh sel meyacgéyu boŋ meaŋoc.

* **18:2:** Me Priska.

4 Waŋu Paulo i Sabata nalé séc Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc emma Yuda ic zéma Girik ic iniguc ac eminimma meme seli ac waŋ énécmiaŋec.

5 Waŋu Sila zéma Timoteo ierenj Makedonia waima hayoc. Nalé imuaru ackuazécnéj Paulo késayu ewa moczoŋnec Yesu imi Kristo téngéj zéma imuac héipuc wamma Yuda ic zéasari énécmiyec.

6 Waŋu Yuda ic ienenj hazéc wammima zébiri migic séséc wamma séwi usuya mimiŋzaliyu seitotoŋa mayu yomuhuc énézéyec; Onac sacnéj onac orucginaiguc liliŋgéma hamac, néj ni aina mema solaŋaniwa képésicna qahac wanzac.✧ Degucmuacnec ni ic enia ionac muru kemmaŋ.

7 Waŋu tocgotocgo ama imi waima ic ménj Anutu mepésianzac qara Titio Yusito iwac amaiguc emma tacyac waŋec. Amaya imi tocgotocgo ama imuac maréjaiguc tarec.

8 Waŋu tocgotocgo amawac galenj qara Krispo zéma héná géséhéra ienenj ackuazéc nimma Miŋ Kewu ninzégégic. Waŋu Korinti ic ionarunec sasalanéj acguc Pauloac ara nimma ninzéŋgéma doku naecgic.

9 Waŋu siŋi ménjiguc Miŋ Kewunéj Paulo tilinj tilinjiguc hicŋimima yomuhuc ézéyec; Gi zénéŋga ménda hiriyu ac imi ménda waima zéwésémaŋ.

10 Ni giguc kecanzua imuac niŋ ic ménéŋ ménj gumebiri ménda waŋgémmac. Ama arenja kunenj yanda yomuaru nuac ic embac sasala keczu.

11 Imuhuc ézéyu Paulonéj ama imuaru toro-

✧ 18:6: Ezk 3:18

qema kecma Anutuac ackuazéc ku énécmima keru yawuŋ momacguc zéma emma maso 6 mahayec.

¹² Waŋu Galionéŋ Akaia baeciguc baec galenŋ yanda waŋec. Nalé imuaru Yuda ic ienenŋ zikiamuma Paulo hazéc wammima baec galenŋac muru wagicma keŋgic.

¹³ Kemma yomuhuc zégic; Ic yomi hénac acnina logima hénac méréraiguc tima ic embac Anutu mepésimimu niŋac zéhinocgé énécmianzac.

¹⁴ Waŋu Paulonéŋ ac zémaŋ zé waŋu Galionéŋ Yuda ic yomuhuc énézéc; Ini Yuda ic, kaiziliweŋ me haka biria niŋac zézuiguc neŋ acgina niŋénécmimaŋac hezac.

¹⁵ Néŋ eŋaŋ ackuazéc me qac ménŋ me hénac ac imuhucyawac ara wanzuiguc eŋaoc zémindiŋimu. Ni iwawai imuhucyawac niŋgésimaŋ zé wammaŋac ménda ninzua.

¹⁶ Imuhuc zéma nesi énécmiyu magic.

¹⁷ Waŋu ienenŋ momac yanda tocgotocgo amawac galenŋ Sositene wagicma baec galenŋac kiwaiguc qehéi wammigic. Waŋu baec galenŋ Galionéŋ inicma ewa éréhéc ménda waŋec.

Paulonéŋ Antiokia ama areŋa yandaiguc liliŋgéma hayec.

¹⁸ Paulonéŋ Korinti ama areŋa yandaiguc ai meme sasala ménŋ kecmaguc ninzénŋ ninzénŋ dac muna wai énécmima zéiciguc Siria baeciguc keŋec. Waŋu Priskila zéma Akila ierenŋ i guc momacnec keŋgic. Waŋu zézé selia niŋac zéiciguc embiŋ zéma Korinti ama areŋa yanda Keŋkereaiguc oruc zucya merirec.

19 Wañu Efeso ama areña yandaiguc keremma Paulo ic tosara momacnec kenjic ini imuaru wai énécmimañ zé eñeyaoc Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc emma iniguc ackuazéc eminiñ wañjic.

20 Wañu ic sasalanéñ eñañguc nalé horua ménj kecmac niñac welecgic, néñ ménda niñénécmiyec.

21 Wañu Anutuac ewa siñ imuac heyu onaru muñguc liliñgémañ imuhuc zéma zéiciguc emma Efeso ama areña yanda imi waima kenjec.

22 Kenjkecma Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc kereñec. Imuaru élélahaiñguc ekemma Yesuac hénarorñ héra yaizézé ac wañ énécmima Antiokia ama areña yandaiguc kenjec.

23 Imuaru komora kecmaguc muñguc waima Galatia zéma Firigia baec orocgicma Yesuac héihéré énécmimia momac yanda meseli énécmima kenjec.

Apolonéñ Efeso ama areña yandaiguc ackuazéc énézéyec.

24 Wañu Efeso ama areña yandaiguc Yuda ic ménj hayec, qara imi Apolo. Imi Aleksandria ama areña yandaiguc hicñiyec. Ic imi niniñ yandayaguc, kiwi téréya hia niñareñ gédarec.

25 Inéñ Miñ Kewuac hénac ac zégic niñareñgéma ewa moczoñnec Yesuac ac suruc dindiñanec ku énécmiañec. Néñ ic imi Yohaneac doku naec haka sac niñec.

26 Inéñ Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc ackuazéc zénéña ménda hiriyu hénima zéyec. Zéyu Priskila zéma Akila ierenj zézéya nimmaguc i amagiraiguc héihéré mima Anutuac hénac muñguc yanda zéasarimiyoc.

27 (27a) Wañu Apolonéñ Akaia baeciguc kemmanj zé wañu ninzénj ninzénj dac muna ieneñ meme seli ac wammima ninzénj ninzénj dacmuna imuaru keczu ieneñ Apolo hérémimuac niñac énézéwiñ zé ionac muru kiwi oma migic késama keñec.

28 Kemma Korinti ama areña yandaiguc keremma kiwi téréya héiqelima Yesu imi Kristo wanzac imuac héipuc wamma ic embac ionac kicginaiguc kuhaguc zéauma Yuda ic ionac ac memamiyec. (27b) Imuac niñ ic embac Anutuac ewa hia niñac ninzénjégic ionac ménjguc yanda méra énécmiyec.

19

Paulonéñ Efeso ama areña yandaiguc Yohane mihicñiyec.

1 Apolonéñ i Korinti ama areña yandaiguc kerunec Paulonéñ huanjenj baec wanjonja Saut iguc keñkecma Efeso ama areña yandaiguc keremma Yesuac tohotoho ic tosara mihicñi énécmiyec.

2 Wañu inéñ yomuhuc qesiénécmiyec, Ini ninzénjégic nalé imuaru Uña Téréyaguc wanjic me qahac? Zéyu zégic, Qahac, Uña Téréya keczac imuac buña ménj méndagucnec niñij.

3 Imuhuc zégic munjguc qesiénécmiyec; Ini némac doku naecgic? Zéyu zégic; Yohaneac doku.

4 Zégic Paulonéñ yomuhuc énézéyec; Yohannenéñ ewa melenj melenjac doku naec énécmima ic embac yomuhuc énézéyec; Andénaiguc hama

keczac i ninzéhégému. Wañu ac imi Yesuac niñ mia imuhuc zéyec.

⁵ Ic eneñ ac imi nimma Miñ Kewu Yesuac qaraiguc doku naecgic.

⁶ Wañu Paulonéñ orucginaiguc méria haiyec nalé imuaru Uña Téréyanéñ ionaru mayu ac mérera zéma andiawac ac momacnec zégic.

⁷ Wañu ic zañgégina imi 12 ésécnec wañec.

⁸ Wañu Paulonéñ Yuda ic ionac tocgotocgo amaiguc nalé séc emma, ackuazéc zénéña ménda hiriyu énézéma, maso haréwéc séc Anutuac héngaleñ ama areña yandayawac énézéma, meseli énécmima kerec.

⁹ Wañu ic tosara eneñ ewa seli wamma ménda tohoma ic embac kicginaiguc héna imi zébirigic. Wañu Paulonéñ wai énécmima tohotoho ic tosara onagicma kemma Tirano kiwi téréyawac amaiguc kaiweya kaiweya ackuazéc ku énécmiyec.

¹⁰ Ai yawuñ éréhéc imuhuc wamma keru Yuda ic zéma Girik ic Asia baeciguc keczu ieneñ moczon Miñ Kewuac ackuazéc nindacgic.

¹¹ Wañu Anutunéñ Paulo nañgémima iwarunec kiwi baec icnéñ ménda memeya ogicqogicma sasala meyec.

¹² Wañu ic eneñ séwi kereñ tosara zéma ai memeyawac séwi usu tosara mema hama Pauloac séwiyaguc osima mema kemma hafi ic ionac qacginu haigic hiarugic. Wañu kuwic acguc wai énécmima néngacgic.

¹³ Wañu Yuda ic tosara baec séc lelecgéma méra kiwi meançic ieneñ batucgéma Yesuac qaraiguc kuwicginaguc yomuhuc énézégic; Paulo zéanzac Yesu iwac qaraiguc énézézua, éréma keñgic.

14 Yuda ic hofac oo ic kiwa mén qara Sikewa iwac nanhéra 7 ienen imuhuc mia wan̄gic.

15 Wan̄u kuwiczn̄éj ac yomuhuc melen̄ énécmiyec; Yesu ninzua, wan̄u Paulo i ninzua, wan̄u ini méré ic?

16 Imuhuc zéma kuwicyagucn̄éj merac éréhéc momacnec qacgiraiguc técgéma emma uruqéfac qéfac wan̄ érécmiyu wiziginaguc wamma katanec ama qeria igucnec mama néngacgic.

17 Wan̄u haka imuac būŋa Efeso ama aren̄a yandaiguc Yuda ic zéma Girik ic ienen̄ nindacma zénéngina hiriyu Mīŋ Kewu Yesuac qara ehéihéi wammigic.

18 Wan̄u ninzénégic ienen̄ sasala haréma wawan̄ memegina biria zéaudacgic.

19 Wan̄u ic tosara méra kiwi mean̄gic ienen̄ imuac kiwi papia mutulan̄géma mema hama ic embac kicginaiguc gericiguc haigic zedarec. Wan̄u kiwi imuac bōŋa toroqegic siliwa gocmia* 50,000 ogirec.

20 Imuhuc wan̄gic Mīŋ Kewuac ackuazécn̄éj kuhaguc yacma saiyec.

Paulon̄éj Yerusalem kemmac nīŋac zérén̄qérén̄ wan̄ec.

21 Héla imuhuc hic̄nidaruguc Paulon̄éj Makedonia zéma Akaia baec orogicma Yerusalem kemman̄ zé ewayan̄éj nīŋselima yomuhuc zéyec; Ni Yerusalem keremmaguc bian̄guc Roma ama aren̄a yanda acguc hémmāŋ zé wanzua.

* **19:19:** Siliwa gocmia momacguc imi ai ic mén̄jac ai meme momacgucac ai bōŋa wanzac.

²² Wañu ic méra migic ionarunec éréhéc Timoteo zéma Erasito iereñ Makedonia baeciguc kemmaoc niñac méli érécmiyec. Wañu i eneya Asia baeciguc nalé komodia ménj toroqema kerec.

*Efeso ama areña yandaiguc
qewelonj yanda hicñiyec.*

²³ Wañu nalé imuaru Efeso ama areña yandaiguc hena ac imuac niñ hétéñ efefia qahac, néñ hétéñ yanda hicñiyec.

²⁴ Surucya imi yomuhuc; Ic ménj siliwanéñ iwawai meyacgéma kerec, qara imi Demetirio. Ic inéñ nemu Atemiac† ocmuñ imi siliwanéñ meyacgéma soukiwa efefia qahac, néñ kunéñ yanda ai momachéra mihicñi énécmianjec.

²⁵ Wañu inéñ ai ichéra zéma ai momachéra tocgo énécmima yomuhuc énézéyec; Ic mandac, ini ainina iminéñ mia soukiwa yanda mihicñi nénécmianzac imi ninzu.

²⁶ Wañu Paulonéñ Efeso ama areña yanda zéma Asia baec tosara igucnec ic embac zéanagé énécmima yomuhuc zéanzac; Iwawai ic méranéñ memeya imi Anutu héla qahac.

²⁷ Imuhuc wañkeru nénnagémba aininawac qara imi qahac wambac niñac. Imi sac qahac, embac nemu yandanina Atemi iwac ocmuñ imi mamaya wañu, Asia baec igucnec zéma baec tosia igucnec ic momac yanda ehéihéi wammianzu imi imuhucyanec qahac wambac niñac.

²⁸ Demetirionéñ ac imuhuc énézéyu nimma qeriginaiguc héribiric kuaya qeyu kucnec qacma

† **19:24:** Anutu embara Daianawac qara.

yomuhuc zégic; Efeso ic neñañ Atemi i eñaña yanda!

²⁹ Imuhuc zégic nalé sosola qahac wañu ama areña yanda séc hétéñ yanda imi sécgéma kendarec. Wañu Makedonia ic éréhéc Gaio zéma Aristako Pauloguc momacnec keñha wañañgic i iri imi érépésima héré érécmima moczoñ yanda séséc memec azoazoro ama kunéñ yandaiguc usujñec keñgic.

³⁰ Wañu Paulonéñ nimma sugginaiguc kemman zéyu tohotoho ic ieneñ neñ héimigic.

³¹ Imi sac qahac Asia baec yanda imuac ai ic eñaña tosara Pauloac alahéra kecgic ieneñ azoazoroiguc ménda kemmac niñac kiwi oma haigic iwaru keñec.

³² Wañu azoazoroiguc ic eneñ ewagina meemma ac imuhucya imuhucya zéma qewelon yanda wañgic acgina sohodaru ic sasala yanda imi némac niñ tocgégic hénia imi ménda niñasarigic.

³³ Wañu Yuda ic ieneñ alagina mén qara Aleksande nañgémigic ou wéséginaiguc emma namma Paulo imi Yuda ic, néñ hazécnina wanzac zéma yéwéri imi zémindiñimañ zé acgina qaimac niñac méranéñ séséc wañ énécmiyec.‡

³⁴ Wañu ic ieneñ ic imi Yuda ic wanzac imi héñtegicma kuagina séc qacma kaiwe kiwa 2 aua séc yomuhuc zéma nañgic; Efeso ic neñañ Atemi i eñaña yanda!

‡ **19:33:** Yuda ic eneñ Paulo zéma Kristoac hénaoñ niñac hazéc miñicjiwiñ niñac zénéngina hiriyu Pauloguc ewa momac ménda wanzu hénia imi zéasari énécmiwiñ zé imuhuc batucgégic.

³⁵ Imuhuc waŋkecgic taŋ imuac kiwi oo ic inéŋ ic melanži énécmima yomuhuc énézéyec; Efeso ic mandac, Efeso ama areŋa yanda miŋinanéŋ Ateni yanda ninawac ocmuŋ zéma baniara kurumeŋ igucnec mamaya imuac awiawi ic kecancziŋ imi baec séc ic embac moczoŋ nindaczu.

³⁶ Iwawai imi qaecgé mimiawac séc qahac. Imuac niŋ ini qerigina kugic mayu haka sicsaocya méŋ ménda wammu.

³⁷ Ic énépésima hazu yomi eneŋ embac nemuninawac ocmuŋ igucnec iwawai méŋ kowu ménda megic. Waŋu nonac embac nemu ménda zébirimigic.

³⁸ Waŋu Demetirio zéma ai ichéra ieneŋ ic méŋac ara késa kecziugic késpedesic zézé naléya zéma baec galeŋgina he énécmizaoc imuac niŋ imuac gésigési amaiguc aciguc opocamumu.

³⁹ Waŋu ac tosara méŋ hezaciguc kua meme ic azoazoroiguc mema kemma zétecgému.

⁴⁰ Nini azoazoro yanda héniya qahac yomuac niŋac yéwéri mihicziŋ. Ic kewu yandanéŋ nimma hétéŋ yanda niŋac ac zé nénécmiwac niŋac. Qesi nénécmimaciguc nini azoazoro hena ac logilogiya yomuac ac bakia méŋ owiŋac séc qahac wammac.

⁴¹ Imuhuc zéyu tecgéyu méli énécmiyu kendacgic.

20

Paulo i Makedonia zéma Akaia baeciguc keŋec.

¹ Ac hétéñ yanda imi qahac wañu Paulonéñ tohotoho ic unuruma meme seli ac énézéma wai énécmima Makedonia baeciguc keñec.

² Baec imi ogicma tohotoho ic ac sasala énézéma meseli énécmima keñkecma Girik baeciguc kereñec.

³ Imuaru maso haréwéc kecma zéic késama Siria amaiguc kemmanñ zé wañu Yuda ic ieneñ Paulo qewiñ zéma ac sañec zégic niñtegicma Makedonia baeciguc muñguc liliñgéma kemmanñ zé niñseliyec.

⁴ Wañu ic tosara i guc momacnec Asia baeciguc keñgic imi yomuhuc; Berea ic Piroac nañña Sopa-tero, Desalonika ic Aristako zéma Sekundo, Debe ic Gaio, wañu Timoteo, wañu Asia ic Tikiko zéma Tirofimo.

⁵ Ic imi ieneñ walac kemma Troa ama areña yandaiguc keremma mambéc nénécmima tacgic.

⁶ Nini saméñ yisya qahac imuac kendoñ tecgéyu Filipi ama areña yanda waima zéiciguc kaiwe méra ménñ keñkecma Troa ama areña yanda miñjina ionac muru keremma imuaru ai meme 7 kerinñ.

Paulo i Troa ama areña yandaiguc merac ménñ mehiaruyec.

⁷ Sabata tecgéyu Sondaiguc saméñ newiñ zéma tocgéinñ. Wañu Paulonéñ ama gianñyu kemmanñ zéma ackuazéc zémanec nañña siñi namuñña wañec.

⁸ Ama qeria qacyaiguc tariñ imuaru kifa sasala zema nañec.

⁹ Wañu merac ménñ qara Yutiko inéñ luhuc memec kifañña igucnec tackecma gau niñac qeka

meka qema tarec. Wañu Paulonéñ ackuažéc zéyu horugiyu gauac kuhanéñ qéléléñgéyu tendiñgéma hiñgacma baeciguc qeyu heyu mema yachéñgic humuyec.

¹⁰ Wañu Paulonéñ hiñgacma eneyaoc merac qacyaiguc héima tétécgéma yomuhuc énézéyec; Zénéñgina ménda hirimac, kekecyá hemizac.

¹¹ Imuhuc zéma ama qeria qacyaiguc heyec imuaru emma saméñ nema ic iniguc ac eminiñ wamma nalé horua tacgic ama gianjiyec. Ama gianjiyu wai énécmima keñec.

¹² Ic ieneñ merac qeliyu amayaiguc wagicma keñgic ewagina hiaruyu ségiségi yanda wañgic.

Paulonéñ Milete ama areña yandaiguc keñec.

¹³ Paulonéñ eneyanec baec héna kemman zé ai areña zénéncmiyec imuac niñ nini walac zéiciguc emma Paulo wagicbiñ zéma Aso amaiguc keñiñ.

¹⁴ Wañu Paulonéñ Aso amaiguc mihicji nénécmiyu zéiciguc wagicma Mitilene ama areña yandaiguc kereñiñ.

¹⁵ Imuacnec keñkecma Zintaiguc Kio kondun baec komociguc kereñiñ. Imuacnec keñkecma Mitiwoiguc Samo kondun baec komociguc kereñiñ. Wañu imuacnec keñkecma Seiyaiguc Milete ama areña yandaiguc kereñiñ.

¹⁶ Paulonéñ ai meme 50 imuac kendonjiguc Yerusalem kemman zé wañec. Imuac Asia baeciguc keru nalé ogicbac niñac Efeso ménda kemma qericma moczoñ Milete ama areña yandaiguc keñec.

*Efeso ama areña yandaiguc
kua meme ic ac énézéyec.*

17 Kemma Milete imuarunec inéj Yesuac hénaríj héra ionac galej hécgina onagicma hamu niñac ic tosara méli énécmiyu Efeso ama areña yandaiguc kenjic.

18 Onagicma hagic Paulonéj ac yomuhuc énézéyec; Ni Asia baeciguc hama iniguc kecma ai memena hénia igucnec hénima kaiweya kaiweya wawaj memena dimuhuc wamma kecañi imi hémma nindacgic.

19 Séwi memama hakanaguc zéma kic masinaguc wamma manam batuc sasala Yuda ic enej menéjgic zéra béra hénia hénia imuac qahaiguc kecma Miñ Kewu mepésiysi.

20 Wañu iwawai méra énécmimia méjnénj ménj henénju hénaríj kicginaiguc me amaya amayaiguc ménda niñyéwérima moczoñ énézéma ku énécmiyi.

21 Imuhuc wamma Yuda ic zéma Girik ic momacnec ewagina melemma Anutuac muru késpedesgina zéauma Miñ Kewunina Yesu Kristo ninzénjgému niñac énézéyi.

22 Wañu ninzu? Uñanéj qerina qatéma héréyu Yerusalem kenzua. Wañu ou kemma haka dimuhucya ménj mihicñimañ imi ni ménda ninzua.

23 Momacgucdac ninzua imi yomuhuc; Ama séc keremma kecba imuaru Uña Téréyanéj hésa ama zéma zérabéranéj mambéc nénzac imi nézézac.

24 Héna menéjec imi usuñec kemma Anutunéj ewa hiawac ackuazéc imi héipuc

wamma énézémanj niṅac ai buṅa qenéhéc imi metecgémanj zéma neṅ nena kekecnawac nimba eeyaguc ménda wanzac.

²⁵ Ninzu, ni sugginaiguc kenḡa wamma héṅgaleṅ ama areṅa yandawac buṅa énézédaczua. Waṅu ini moczoṅ kic ségérana muṅguc ménda hémmu imi ni ninzua.

²⁶⁻²⁷ Ni ménda osima Anutuac ewa siṅ moczoṅ énézédari. Imuac niṅ, zésolaṅiwa niṅgic, sugginaiguc méṅnéṅ méṅ birigic ionac sac kitiwa imi nuac muru ménda hemac.

²⁸ Eṅaoc galeṅgé amuma rama tuṅhécgina imuhucyanec galeṅgé énécmimu. Uṅa Téréyanéṅ ini ionac galeṅ gési énécmiyec imuac niṅ Miṅ Kewuac hénaoriṅ héra, eṅeya sawanéṅ boṅhéré énécmiyec ionac inicgaleṅ wamma kecmu.

²⁹ Ni wai énécmima kemba haséṅ kazu zérágucnéṅ onaru haréma rama goigina ménda héimu.

³⁰ Waṅu eṅaṅ sugginaiguc ic tosara hicṅima tohotoho ic hérégic méndac énécmimu niṅac ac qaríṅ qaríṅgia zému.

³¹ Imuac galeṅgina mema kecmu! Waṅu yawuṅ haréwéc séc siṅi kaiwe ménda waima kic masinaguc eṅac eṅac énézéaṅi imi niṅqelima kecmu.

³² Deguc ni Anutu zéma iwac ewa hiawac ackuazéciguc ini onopoczua. Ac kuazéc iminéṅ mia hia meseli énécmiyu yacma météré ichéra sugginaiguc ai buṅa mihicṅimu.

³³ Ni ic méṅac goli me siliwa me séwi usuya niṅac hémbaoc ménda waṅi.

³⁴ Ini ninzu ésécnec, ni méra éréhécnanéṅ ai

mema ni zéma ichéna nonac iwawainina mi-hicḡianzua.

³⁵ Imuhuc wamma haka séséc héiénécmiwa héndacḡic. Ini imuhucyanec ai kuney mema ic kucgina qahac méra énécmimu. Waḡu Miḡ Kewu Yesunéḡ ac yomuhuc zéyec imi niḡqelima kecmu; Haléḡ énécmimia ionac ségiségigina imi haléḡ késakésa ic ionac ségiségigina imi ogicanzác.

³⁶ Paulo i ac imuhuc zétecgéma moczoḡ yanda iniguc simiḡ héima zéwelerec.

³⁷ Zéweleru ieneḡ moczoḡ zésiác yanda wamma Pauloac ewayaiguc gilic hiḡaru kiricne qiricne wammigic.

³⁸ Ini kic ségérana muḡuc ménda némmu zéyec; Ac imi nimma ewa biric kuney yanda wamma wagicma zéiciguc kemma opocḡic.

21

*Paulonéḡ Yerusalem kemmaḡ
zé zéiciguc eḡec.*

¹ Waḡu nini wai énécmima keḡkecma kondun baec komoc Ko baec komociguc kereḡiḡ. Ama ḡiaḡiyu keḡkecma Rodo kondun baec komociguc keremma keḡkecma Patara ama areḡa yandaiguc kereḡiḡ.

² Imuaru zéic méḡ Foinike kondun baec komoraiguc kemmaḡ zé waḡu mihiḡiḡima imuaru emma keḡiḡ.

³ Keḡkecma Kipuro kondun baec komoc kanaigucḡeḡ taru hémma ogicma Siria baecigucḡeḡ keḡkecma Tiroiguc kerenni imuaru

zéicnéŋ hinaya haihulac wammaŋ zé waŋu élélahaiguc eŋiŋ.

⁴ Emma tohotoho ic tosara mihicŋi énécmima imuaru iniguc kaiwe 7 kerŋ. Waŋu Uŋanéŋ hinocgé énécmiyu nimma Paulo Yerusalem ménda kemmac niŋac welec migic.

⁵ Nalé imi tecgéyu ic embac waima kenni ieneŋ iniŋ merachécgina moczoŋ yanda iniguc nonagicgic ama areŋa yanda imuac élélahaiguc hiŋgacma sakasaciguc simiŋ héima Miŋ Kewunina zéwelec miyiŋ.

⁶ Zéwelecnŋi tecgéyu waiamuma zéiciguc enni ieneŋ amaiguc liliŋgégic.

Anutuac tiliŋ tiliŋ ic Agabonéŋ Pauloac andi-awac ara zéyec.

⁷ Waŋu Tiro ama areŋa yanda igucnec keŋkecma doku héna méndacma Tolemai zéic ala ama areŋa yandaiguc keremma imuaru ninzéŋ ninzéŋ dacmuna yaizézé ac waŋ énécmima ai meme momacguc iniguc kerŋ.

⁸ Ama gianjiyu waima keŋkecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yandaiguc keremma Filipo mihicŋiyiŋ. Filipo imi ai ic 7 gési énécmigic ionac suggina igucnec. Iwac amaiguc mia emma kerŋ.

⁹ Iwaru bérachéra imi kemboŋ qahac kecgc. Waŋu ieneŋ moczoŋ embac seraŋa. Waŋu andi-awac ara zéaŋgic.

¹⁰ Waŋu imuaru ai meme sasala kecni Yuda baec igucnec Anutuac tiliŋ tiliŋ ic ménŋ qara Agabo i nonaru mama hayec.

¹¹ Haréma Pauloac rikuŋa mema iminéŋ eŋeya héna méria zikima yomuhuc zéyec; Uŋa

Téréyanéñ yomuhuc zézac; Yerusalemiguc Yuda ic ieneñ rikuj yomuac miñina yomuhuc mia zikimima ic enia ionac méraginaiguc haimu.

¹² Ac imuhuc zéyu nini ama imuac miñina iniguc Paulo Yerusalem ménda emmac niñ Anutu zéwelec miyiñ.

¹³ Wañu Paulonéñ yomuhuc zéyec; Némac niñ siacma ewa howuc nénzu? Zikinémmu sac qahac, Miñ Kewu Yesuac qara niñac Yerusalemiguc humumañ niñac efidaczua.

¹⁴ Wañu ac ézéni ménda niñu waima yomuhuc zéyiñ; Miñ Kewuac ewa siñnéñ selimac.

Paulo Yerusalem keñec.

¹⁵ Ai meme tosara imi tecgéyu zéréñ qéréñ wandacma Yerusalem eniñ.

¹⁶ Wañu Kaisarea zéic alawac ama areña yanda igucnec tohotoho ic tosara ieneñ niniguc momacnec kemma Kipuruc ic méñ qara Nason tohotoho ic kerecac kerec iwac amaiguc kecbiñ zé ic imi wagicma keñiñ.

¹⁷ Wañu keñkecma Yerusalem kerenni imuaru ninzén ninzén dacmuna ieneñ goihéihéi wañ nénécmima nénépésigic.

¹⁸ Wañu ama gianjiyu Paulonéñ Yakoboac amaiguc nonagicma enju inicni galeñ moczoñ imuaru hama kecgic.

¹⁹ Wañu Paulonéñ yaizézé ac wañénéc midacmaguc inéñ welen qemiyu Anutunéñ ic enia ionaru ai meyec imi momacguc momacguc bénzén bénzén énézédarec.

²⁰ Énézéyu ieneñ nindacma Anutu mepési migic. Mepési migic tecgéyu Paulo yomuhuc

ézégic; Ninzaŋ, Yuda ic sucninaiguc ninzén ninzén ic tauseŋa tauseŋa hicŋigic. Waŋu ieneŋ moczoŋ Moseac héna ac seliseli wamma nanŋéanzu.

²¹ Waŋu ieneŋ imi geŋ Yuda ic tosara ic enia ionac sugginaiguc keczu ieneŋ Mose andé qema merachécgina ionac séwiginaiguc séwi hericheric ménda wamma yanda ionac haka waimu niŋ énézéanzaŋ imi nindacgic.

²² Gi Yerusalem hazanŋ imuac suruc tinduc nindacmu. Imuac niŋ dimuhuc wambiŋ?

²³ Imuac nini ac mén gézéní imuac séc wambésémaŋ. Nonaruiguc ic kemboŋ qahac Anutuguc ac zikima nalé hotonadac oruc zucgina ménda mericma kecanzu.

²⁴ Waŋu geŋ ic imi onagicma kemma météré meme haka wamma olémbaŋ boŋa meénécmína oma orucgina mericmu. Gi imuhuc wanna gémma guac ac hayu niŋgic imi héla qahac zéma gi héna ac tohoma kecanzaŋ imi héŋtegiŋ.

²⁵ Waŋu ic enia Yesu ninzénngéma kecanzu ionac imi haka imuhucya ménda niŋtohomu, néŋ banarawac ireha zéma imuac olémbaŋa zéma sac zéma yaŋ hésaiguc korogic humugic imi zéma kaiseroac haka imuacnec sac eliŋgé amuma lakec kecmu niŋac zétecgéma oma haí énécmiyiŋ.

²⁶ Waŋu ama siŋima gianjiyu Paulonéŋ ic kemboŋ qahac imi onagicma iniguc météré meme haka wamma eŋaŋ météré meme naléya tecgéyu eŋac eŋac lémbaŋ oo naléya waŋec imi énézéwiŋ niŋac ama téréyaiguc eŋec.

Paulo ocmuŋiguc keru késagic.

²⁷ Ai meme 7 séc lémbaŋ oo ai mema kecgic imuac naléya tecgéman zé waŋu Paulonéŋ ocmuŋ téréyaiguc naŋkeru Yuda ic tosara Asia baec igucnec ieneŋ i hémma ic momac yanda qerigina acginanéŋ netu énécmima Paulo késagic.

²⁸ Késama qacma zégic; Ohec Israel ic mandac, hama méra nénécmigic! Ic yomi baec séc kemma Yuda ic neŋaŋ hazéc waŋ nénécmima hena acnina zéma ocmuŋ téréyanina yomi zébirima ic embac momac yanda ku énécmianzac imi mia. Imi sac qahac ocmuŋ téréyaiguc Girik ic onagicma éréma ama téréya yomi mezapi qezac.

²⁹ (Imi mia ic mén Efeso ama areŋa yanda igucnec qara Tirofimo inéŋ Pauloguc ama areŋa yanda imuaru keŋkeŋ haha waŋu hémma inéŋ ic imi wagicma ama téréyaiguc éréyec gezaŋ imuhuc zéma niŋgic.)

³⁰ Imuhuc wammigic ama ic momac yanda qerigina yaru usuŋnec hadacma Paulo késama ama téréya igucnec héréma magic nalé imuarunec naguya héidacgic.

Yaré ic galenġinanéŋ Paulo méragina igucnec metecgéyec.

³¹ Ic eneŋ Paulo qehumuwiŋ zé waŋgic Yerusalem imi hétéŋ yandayaguc waŋec imuac surucya yaré ic 1,000 galenġina iwaru hayu niŋec.

³² Ac imuhuc nimma imuarunec yaré ic tuŋhéra zéma yaré ic 100 imuac galenġhéra énépésima usuŋnec mekeŋgic. Waŋu hétéŋ meme ieneŋ yaré ic 1,000 imuac galenġ zéma yaré ichéra inicma Paulo qema naŋgic imi waima eŋ naŋgic.

³³ Wañu yaré ic 1,000 ionac galenġina iminénġ kemma Paulo wagicma seġ hésanéġ zikigic zéma énézéma Paulo qara zéma iwawai wañec imuac qesiénécmiyec.

³⁴ Qesiénécmiyu ic tuñ sugġina igucnec méñnéġ méñac, méñnéġ méñac qacma zégic qewelonġ niñac hénia niñtegicmacac séc qahac wañu ai ama qeriaiguc wagicma kemmu niñac énézéyec.

³⁵ Wañu Paulonénġ déc hénaiġuc emmañ zé wañu ic eneñ kaižiliweñ yanda wammigic yaré ic ieneñ Paulo eliñgémima hua nañgémima eñġic.

³⁶ Imi mia ic tuñ yanda ieneñ nesi énécmima, Ic imi qegic qahac wamma! Imuhuc qacma zégic imuac niñ imuhuc wañġic.

Paulonénġ saiwa ac wañamuyec.

³⁷ Wañu Paulo ai ama qeriaiguc mema embin zé wañġic Paulonénġ yaré ic 1,000 imuac galenġ ézéyec; Ninna ni ac méñ hia gézémañac séc? Zéyu zéyec; Girik ac ninzañ?

³⁸ Imuhuc wañu ġi becnec yaré qema yaré ic 4,000 énépésima baec kéra kérésiaiguc keñec Izipte ic imi mia me?

³⁹ Qesimiyu Paulonénġ yomuhuc ézéyec; Ni Yuda ic, Taso baec Kilikia ama areña yanda imuacnec. Kilikia imi ama areña yanda eñomia qahac. ġi niñénna ac komora énézéwa.

⁴⁰ Wañu inénġ nimmiyu Paulo i déc hénia imuac boñaiġuc namma ic méranénġ séséc wañ énécmiyu acġina qaiyu nandacġic Hebiraiio aciguc yomuhuc énézéyec;

22

Paulonéj Yerusalemiguc Yuda ic ac énézéyec.

¹ Maṅgoc dacmuna hécna hénia imi zéasariwa niṅgic.

² Paulonéj Hebiraiio aciguc ac zéyec. Hénia imuac niṅac némbéj yanda qema naṅgic.

³ Waṅu toroqema énézéyec; Ni Yuda ic, Kilikia baec Taso ama areṅa yandaiguc hicṅiyi. Waṅu ama yanda Yerusalem yomuaru kecma yandima ic Gamaliel iwac méra bawaiguc kecba yanda hécninawac hénac ac selianec ku néṅu niṅareṅ gédari. Waṅu ini moczoṅ yanda deguc waṅanṅu ésécnec Anutuac niṅ wamma geri-waguc ai meani.

⁴ Waṅu hénac qelia yomi mebirima tohotoho ic humuac séc unuma hazéc waṅ énécmima ic embac momacnec qaté énécmima hésa amaiguc onopocani.

⁵ Héfac oo ic eṅeṅa zéma galeṅ ieneṅ imi haka imuac héipuc ic wanzu. Waṅu ionarunec dacmuna hécna Damasiko ama areṅa yandaiguc kecaṅgic ionac kiwi mema ama imuac ninzéh ninzéh ic imuhucyanec qaté énécmima Yerusalemiguc énépésima hawa kitiwa memuac niṅ keṅi.

⁶ Keṅkecma Damasiko ama areṅa yandaiguc hosuru kamba gau komoc ésécnec waṅec. Waṅu imuaru kurumeṅ igucnec asac mararaṅ yandanéj élanzaṅnec mama hoturunéṅec.

⁷ Hoturunéñu ni baeciguc mama nuyu hema nimba ewa mén yomuhuc mayec; Saulo, Saulo, gi némac niñ nunesi wañ némma keczañ?

⁸ Zéyu zéyi; Miñ Kewu gi méré? Zéwa yomuhuc nézéyec; Nunesi wañ néñanzañ Yesu Nazarete ama areña igucnec ni imi mia.

⁹ Ic niguc kecgc ieneñ asac mararañ sac héngic, néñ i nézéyec iwac ewaya imi ménda niñgic.

¹⁰ Ni qesima zéyi; Miñ Kewu ni némac wammañ niñac wanzañ? Zéwa Miñ Kewunéñ yomuhuc nézéyec; Gi yacma Damasiko ama areña yandaiguc kenna ic méñnéñ guac ai buña qegéñzua imi moczoñ gézémac.

¹¹ Wañu ni imi asac mararaña niñac kicnanéñ hémmañac séc qahac wañec imuac niñ ic tosara niguc kecgc ieneñ méranaiguc népésima hérénéngic Damasiko ama areña yandaiguc keñi.

¹² Ama areña kunéñ yanda imuac ic mén qara Anania inéñ héna ac séciguc keru Yuda ic ama areña yanda imuaru kecgc imi eneñ momac yanda iwac ehéihéi wammiañgic.

¹³ Ic iminéñ mia hama nuac wésénaiguc namma zéma; Ninzén ninzén ic munana Saulo, kicga muñguc hima hémbésémañ. Imuhuc zéyu imuarunec ni kicna hima ic imi héñi.

¹⁴ Wañu ac yomuhuc nézéyec; Yandahécnina ionac Anutunéñ eñeya ewa siñ imuac gézéyu niñasarima Solaña miñina imi hémma ewaya kuaya igucnec nimbésémañ niñac gésigéñec.

¹⁵ Imuac gi iwac niñ wamma ic embac momac yanda ionac kicginaiguc iwawai hémma niñnec imuac héipuc wamma énézévésémañ.

16 Waŋu némac niŋ mambéc kecna horumac? Gi yacna doku naecgémba Yesuac qara qacna késpedesicga zuacgémmac.

Paulo ic enia ionac mélimigic.

17 Waŋu Yerusalem lilingéma hama ocmuŋ téréyaiguc emma zéwelecma tilinŋ tilinŋiguc Yesu héŋi.

18 Hémba Miŋ Kewunéh yomuhuc nézéyec; Gi nuac héipuc ac zéna Yerusalem yomuac ic embac ieneŋ ac imi ménda niŋ tohomu, imuac gi focdac ama areŋa yanda yomi waima kembésémaŋ.

19 Zéyu ni ac yomuhuc melemma zéyi; Miŋ Kewu, ni ic embac gi ninzéhé géŋgic ini énépésima hésa amaiguc onopocmaŋ zéma tocgotocgo amaya amaya keŋi imi ic youmi eneŋ nindaczu.

20 Waŋu buŋa zézé icga Stefano qegic sacya mayec nalé imuaru ni imuaru namma héipuc waŋ énécmima i qegic ionac malekugina galenŋéyi.

21 Imuhuc zéwa Miŋ Kewunéh yomuhuc nézéyec; Keŋna, neŋ ic enia baera baera keczu ionac muru méligénzua.

22 Bénzéh nimmanec kecgic, néŋ ac yomi zéyu nimmaguc ewagina meyacma qacma zégic; Ic imuhucyanéh baec igucnec qahac wammac. Kek-erawac séc qahac.

23 Imuhuc qacma séwi usugina hetecgéma seito-toŋ héigic eŋec.

24 Waŋu yaré ic 1,000 ionac galenŋinanéh Paulo ai ama qeriaiguc wagicma emma ic eneŋ némac niŋac qacmizu imuac hénia zéyu nimmu

niṅac qesimima hihilocnéṅ qemu zéma yaré ic énézéyec.

²⁵ Waṅu hésa yaṅ séwélanéṅnec meyacgéic iminéṅ qatégic Paulonéṅ yaré ic 100 ionac galeṅ méṅ hosuraiguc naṅu ézéyec; Ini Roma ic ara ménda zétecgéma hihilocnéṅ hia qemuac séc?

²⁶ Imuhuc zéyu yaré ic 100 ionac galeṅṅinanéṅ nimma 1,000 ionac galeṅ iwaru kemma ézéma zéyec; Dimuac wammaṅ zé wanzaṅ? Ic imi Roma ic.

²⁷ Zéyu yaré ic 1,000 ionac galeṅṅinanéṅ Pauloac muru kemma yomuhuc ézéyec; Nézéna, gi Roma ic me? Waṅu Paulonéṅ zéyec; Oo, ni Roma ic.

²⁸ Zéyu yaré ic 1,000 ionac galeṅṅinanéṅ zéyec; Ni imi soukiwa yanda haima Roma ic qac buṅa meyi. Waṅu Paulonéṅ zéyec; Ni imi hicṅi hicṅihicṅina igucnec éréma deguc Roma ic ke-canṅua.

²⁹ Waṅu imuarunec Paulo iwawai qesimiwiṅ zégic imi eneṅ waima kendacgic. Yaré ic 1,000 galeṅṅinanéṅ acguc Paulo i Roma ic imi niṅ asarima hésanéṅ qatémiyec kápésic imuac niṅac auriyec.

³⁰ Ama gianaṅiyu yaré ic 1,000 ionac galeṅṅinanéṅ Yuda ic eneṅ Paulo némac niṅac hazéc wammigic imuac hénia nimmac niṅac hésaya hulacmima hofac oo ic tosara zéma gésigési ic tuṅ eṅeṅa Sanhederin tocgé énécmima Paulo wagicma hiṅgacma wéséginaiguc oporu naṅec.

23

Paulo i ic kiwa ionac a30a30roiguc namma ac

énézéyec.

¹ Paulonéj gésigési ic inicosolima ac yomuhuc énézéyec; Dacmuna hécna ni becarunec érékecma deguc ewa qerina solaŋanec Anutuac kiwaiguc kecaŋua.

² Imuhuc zéyu hofac oo ic eŋeŋa Anani-anéj Pauloac hosuraiguc naŋgic ionac yomuhuc énézéyec; Ini kuayaiguc qegic.

³ Zéyu Paulonéj yomuhuc ézéyec; Gi biriawac demij lalac Anutunéj gumac. Gi héna aciguc niŋgési némmaŋ zé tacma héna ac imi logima ni numu niŋac énézézaŋ?

⁴ Imuhuc zéyu ic hosuraiguc naŋgic ienej yomuhuc ézégic; Gi Anutuac hofac oo ic eŋeŋa efima zébirimizanaŋ?

⁵ Zégic Paulonéj yomuhuc zéyec; Dacmuna hécna, inéj hofac oo ic eŋeŋagina keczac imi ménda nimma ac zézua. Kiwi téréyaiguc ac yomuhuc ogic hezac; Gi guac hénaorij hécga ionac galeŋgina ménda zébiri miwésémaŋ.

⁶ Waŋu gésigési ic tosara imi Sadukaio ic, waŋu tosara imi Farisaio ic kecgic imi Paulonéj niŋasarima gésigési ic inicma qacma énézéyec; Dacmuna hécna ni imi Farisaio ic, esaŋ ambéchécna ienej Farisaio ic kecgic. Imuac ni niŋkumuma humuc igucnec yacyac imuac naŋgéma zéwa aciguc nopoczú.

⁷⁻⁸ Sadukaio ic eneŋ humuc igucnec yacyac zéma kua meme uŋa zéma qeri uŋa iwawai imuhucya imi ménda keczú zéma ménda ninzéŋgégic, néj Farisaio ic eneŋ iwawai imuhucya imuhucya imi moczoŋ keczú zéma

ninzéngégic. Imuac niŋ ac imuhuc zéyu Farisaio ic zéma Sadukaio ic sugcinaiguc hazéc ac hicŋiyu méndéŋ amugic.

⁹ Waŋu imuaru tohalic yanda hicŋiyec. Waŋu Farisaio ic ionarunec héna acac kiwi ic tosara yacma ac geriwaguc eminimma yomuhuc zégic; Nini ic yomuac niŋni késpedesira qahac waŋzac. Uŋa méŋ me Kua meme uŋa méŋnéŋ ézéyeciguc dimuhuc zéwiŋ?

¹⁰ Waŋu hazéc ac imi kunéŋ yanda waŋu yaré ic 1,000 ionac galenŋinanéŋ Paulo késahérégic séwéla tegicbac niŋ zénéŋa hiriyu, yaré ic ienéŋ haréma ic sugcina igucnec Paulo onagicma ai amagina qeriaiguc wagicma kemmuac niŋ énézéyec.

¹¹ Waŋu Miŋ Kewunéŋ siŋi imuaru Paulo hosuraiguc namma yomuhuc ézéyec; Gi meseli amuna you Yerusalemiguc nuac héipuc wamma énézézaŋ imuhucyanec Roma ama areŋa yandaiguc acguc héipuc ac waŋ némbésémaŋ.

Yuda ic tosia enéŋ Paulo qewiŋac zéma ara zégic.

¹² Ama gianjiyu Yuda ic ienéŋ tunŋinaguc wamma nene ziki kecma Paulo ménda qehumuwiŋiguc yakanina ménda newiŋ zéma zéseligic.

¹³ Ic enéŋ qeriginanéŋ zikiamuma sisipac ac wamma imuhuc zégic imi zaŋgégina 40 ogirec.

¹⁴ Ic enéŋ mia hofa oo eŋeŋa zéma galen ionaru kemma yomuhuc zégic; Nini Paulo ménda qewiŋiguc yaka ménda newiŋ.

15 Imuac eneṅ kaunsol ic iniguc yaré ic 1,000 ionac galeṅgina iwaru ac yomuhuc haigic kemmac; Gi Paulo nonac kaunsol iguc mélina hayu iwac ara muṅguc nimma didiṅanec zétecgéwiṅ. Mélimiyu hosucginu ménda hayunec hénaiguc qe-humuwiṅ zé ninziṅ.

Paulo ac saṅec imi niṅec.

16 Waṅu Paulo deuyanéṅ ac saṅec imi nimma yaré ic ionac amaiguc keremma oṅa Paulo ézéyec.

17 Ézéyu Paulonéṅ yaré ic 100 ionac galeṅgina ménṅ uruma yomuhuc ézéyec; Gi merac yomi wagicma yaré ic 1,000 ionac galeṅgina iwaru wagicma kenna ac ménṅ késakeczac imi ézémac.

18 Zéyu merac wagicma yaré ic 1,000 ionac galeṅgina iwaru kemma yomuhuc ézéyec; Merac yominéṅ ac ménṅ késakeczac imuac niṅ hésa ic Paulonéṅ nuruma merac yomi wagicma guaru hamaṅ niṅac qesinéṅzac.

19 Imuhuc ézéyu yaré ic 1,000 ionac galeṅginanéṅ merac mériaiguc késama sasaṅgiaiguc wagicma kemma éléṅ qesimiyec; Némac ac nézémaṅ zé wanzaṅ?

20 Zéyu zéyec; Yuda ic ieneṅ Pauloac ara muṅguc didiṅanec nimbiṅ zéma hénaoriṅ hécgina ionaru Paulo wagicma hamu niṅac qesigémbiṅ zé ewa momac wamma ac saṅec zézu.

21 Waṅu gi acgina ménda niṅ énécmiwésémaṅ. Ic zaṅgégina 40 ogicogiranéṅ Paulo qehumuwiṅ zéma saṅgima mambéc taczu. Ieneṅ imi i ménda qewiṅiguc nene ménda newiṅ zéma

acgina zikigic. Waṅu ienenṅ zérénṅ qérénṅ wan-dacma zéwelec welecgina imuac ac bakia niṅac mambéc keczu.

²² Yaré ic 1,000 ionac galenṅina inénṅ merac mélimima zézé seli ac yomuhuc ézéyec; Gi ac nézézanṅ imi ic ménṅ ménda ézéwésémaṅ.

Kawali ienenṅ Paulo Kaisarea zéic alawac ama areṅa yandaiguc késama kenṅic.

²³ Waṅu yaré ic 100 galenṅina éréhéc ururuma ac yomuhuc érézéyec; Baec héná kenkenṅ yaré ic 200 zéma becosic yaré ic 70 zéma luac késa késa yaré ic 200 énézéyic zérénṅ qérénṅ wamma kecṅic sinṅiya 9 kilok waṅu Kaisarea zéic alawac ama areṅa yandaiguc keremmu.

²⁴ Waṅu Paulo bénzénṅ baec galenṅ Feliki iwaru wagicma kemmuac niṅ becosic ménṅ héitatac héimima mambéc nammu.

²⁵ Waṅu inénṅ kiwi ménṅ yomuhuc oyec;

²⁶ Klaudio Lisia, neṅ kewuna baec galenṅ Feliki guac yaizézé ac waṅgénzua.

²⁷ Yuda ic ienenṅ ic imi qehumuwiṅ zé waṅṅic. Waṅu ic imi Roma ic imi nimma yaré ichécna iniguc kemma méragina igucnec metecgéyi.

²⁸ Waṅu aciguc opocṅic imuac hénia nimmaṅ zéma Yuda ic ionac gésigési ic ionac muru wagicma kenṅi.

²⁹ Ara zéṅic imi moczonṅ héná acgina imuac ara waṅec, néṅ iwawai waṅec ménṅnéṅ ménṅ qe-humumu me hésanéṅ ziki mimiawac séc ménda waṅec imi mihicṅiyi.

³⁰ Waṅu ic tosanénéṅ ic yomi qewiṅ zéma ac saṅec zéṅic ic ménṅnéṅ nimma nézéyu duṅa guac

murú méliwa hazac. Wañu ara zézu ic imi eneñ imuhucnec guaru kemma ara gézému niñac énézézua.

³¹ Wañu baec héna yaré ic ieneñ énézéyec séc Paulo sinjyaiguc wagicma keñkecma Antipatri ama areña yandaiguc kereñgic.

³² Imuaru ama gianjiyu becosic yaré ic ieneñ Paulo wagicma keñkecma Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc kemmuac niñ ionac muru opocma baec héna keñkeñ yaré ic ieneñ yaré ic ionac amaiguc lilingéma hagic.

³³ Becosic yaré ic ieneñ Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc keremma baec galeñ yanda kiwi mima Paulo imuhucnec mériaiguc opocgic.

³⁴ Baec galeñnéñ kiwi olomma Paulo qesimima Kilikia baec igucnec imi niñasariyec.

³⁵ Wañu inéñ Aciguc gopoczú ic imi eneñ hama harégic guac ac nimmañ imuhuc zéma yaré ic eneñ Herodeac ama kewuya imuac qeriaiguc galeñgégic tacmac niñ énézéyec.

24

Paulonéñ Kaisareaiguc Felikiac wésiaiguc nañec.

¹ Kaiwe ai meme méra mén tegéyu hofac oo ic eneña Ananianéñ qeriawac galeñ tosara zéma héna acac zézé ic mén qara Teatulo iniguc Kaisarea zéic alawac ama areña yandaiguc hiñgacma Paulo aciguc opocbiñ zé baec galeñac kiwaiguc nañgic.

² Wañu Paulo ézéma wagicgic hayuguc Teatulonéñ baec galeñ ac yomuhuc hénima ézéyec;

Ic kewunina Feliki, geŋ hia galeŋgé nénécmína luaeiguc kecaŋiŋ. Waŋu biaŋ héhéŋawac nininŋ yandaga niŋac baec yomuaru hai netec ai sasala hiŋŋianzac.

³ Ic kewuna Feliki, iwawai imuhuc hiŋŋiyu imuac me imuac amanina séc ewa hia yanda niŋgéŋanŋiŋ.

⁴ Waŋu yéwéri ménda gémbiŋ zé ac hotoŋadac gézéni gi ewa bénzéŋgaiguc niŋnénécmína.

⁵ Nini ic yomuac ninni hafi warihaguc éséc nec waŋanŋac. Yuda ic baec séc kemma keczu ionac suginaiguc qeweloŋ yanda mihiŋŋi énécmianŋac. Inéŋ mia héná ikorawac miŋina Nazaretene c iwac tohotoho ichéra ionac galeŋgina.

⁶ Waŋu inéŋ ocmuŋ téréyanina mezaŋi qemaŋ zéyu késayiŋ.

⁷ (Ménda hezac.)

⁸ Imuac gi geŋgaoc zéqesi wammima acnéŋ qatémiziŋ imuac hénia imi moczoŋ niŋ asariwésémaŋ.

⁹ Ac imuhuc zéyu Yuda ic ieneŋ, Ac imi hélé, zéma méra migic.

Paulonéŋ baec galeŋac kiwaiguc ac bakia melenec.

¹⁰ Waŋu baec galeŋ yandanéŋ Paulo orucnéŋ séséc wammiyu ac yomuhuc zéyec; Gi baec yomuaru yawuŋ sasala gésigési ic eŋeŋa kecaŋaŋ imi nimma saiwa acna efima gézémaŋ.

¹¹ Niŋtegiŋcaŋ éséc nec, ni Yerusalemiguc Anutu mepésimaŋ zé emma kecha ai meme 12 ménda ogirec.

12 Waṅu ieneṅ ni ocmuṅ téréya qeriaiguc ic ménguc ac méṅ ménda zéwa néngic. Waṅu tocgotocgo amaiguc me ama areṅa yanda imuac hénaiṅuc ic embac qeriiguc ésé ésé méṅ ménda waṅ énécmiwa néngic.

13 Ic yomi eneṅ aciguc nopocma gézézu imuac héipuc ac méṅ gézémuac séc qahac.

14 Waṅu ac yomi mia héla wanzac, Ni héná qelia méṅ ieneṅ héná ikora zébirianzu imi méndacma yanda hécninawac Anutu mepésianzua. Waṅu ni Anutuac tilinṅ tilinṅ ic ieneṅ ogic hezac imi moczonṅ zéma iwawai héná ac séciguc hezac imi moczonṅ ninzéngeanzua.

15 Waṅu ic yomi eneṅ iwawai méṅac Anutu ninzéngeéma mambéc keczu imi ni momacnec késakecma mambécanzua, waṅu imi mia yomuhuc; Ic solaṅa zéma ic biria momacnec humuc igucnec qelima yacmu.

16 Imuac niṅac Anutuac kiwaiguc zéma ic kicginaiguc ewa solaṅa kecmaṅ zéma nalé séc seliseli wamma kecaṅzua.

17 Waṅu yawuṅ sasala baec lakeciguc kecaṅi, waṅu degucdacmi ic embac yéwérigina mihicṅizu ionac énécmiwiṅ zéma haleṅ zéma Anutuac buṅa haihaiya mema hayi.

18 Waṅu Anutuac buṅa imi haimaṅ zé météré amuma ocmuṅ téréyaiguc eni. Waṅu tocgotocgo me hétéṅ méṅ ménda wamma enṅdac kecba mihicṅi néngic.

19 Waṅu Yuda ic tosara Asia baeciguc kecgic ieneṅ mia nuac késpedes méṅ héngiciguc guaru tinduc haréma zéasarimuac hezac.

20 Imi qahac waŋu ic yomi eneŋ ni Sanhed-
erin kaunsol ionac kicginaiguc naŋi imuaru nuac
képésic méné mihicŋigiciguc gézému.

21 Ionac suginaiguc namma acna momacguc
sac kucnec qacma zéyi imi yomuhuc; Humuc
igucnec yayac imuac naŋgéma zéwa deguc aciguc
nopocgic kicginaiguc nanzua. Ac imi qahaciguc
ac méné zémuac séc qahac.

22 Felikinéné héné imuac buŋa niŋhumuyec
imuac niŋ Pauloac ac imi ménda zétecgéma
yomuhuc énézéyec; Yaré ic 1,000 ionac galeŋ Lisia
mayuguc acgina zétecgémaŋ.

23 Waŋu yaré ic 100 ionac galeŋgina méŋac
yomuhuc ézéyec; Ini Paulo ménda zikimigic eŋ
keru galeŋgému. Alahéra méŋnéŋ méŋ haréma
goi héihéi wammiwiŋ zégic ménda qetalimu.

*Paulo yawuŋ éréhéc hésa amaiguc taru baec
galeŋnéŋ waima keŋec.*

24 Ai meme tosara kecma Felikinéné iniŋa Yuda
embac Durusila i guc momacnec hama Paulo
qaru emma Kristo Yesuac ninzéné ninzéné imuac
hénia imi érézéyu niŋoc.

25 Waŋu haka dindiŋa zéma séwi siŋac sigi
kekec zéma gésigési yanda imuac ara érézéyu Fe-
likinéŋ aurima Paulo yomuhuc ézéyec; Degucac
imi sécgézac, yacma kenna kecma andiaiguc sura
méŋu titiŋa hiŋŋiyu muŋguc héihéré gémmaŋ.

26 Waŋu inéné ara sac nimmac niŋac ménda
waŋec, Paulonéné soukiwa mimac niŋac mambéc
wamma hatac sasala héihéré mima ac waŋoc.

27 Waŋu yawuŋ éréhéc tecgéyu baec galeŋ qara
Porikio Fesito inéné Felikiac tatac késayec. Waŋu

Felikinéŋ Yuda ic ewa hia waŋ énécmimaŋ zé Paulo hésa amaiguc waiyu tacmanec kerec.

25

Yuda ic ieneŋ Fesito iwaru keremma Pauloac ikoc ac zégic.

¹ Fesitonéŋ baec galeŋ wamma ai meme haréwéc kecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yanda igucnec Yerusalem eŋec.

² Eŋu hofac oo ic kiwahécgina zéma Yuda ic galeŋhécgina ieneŋ iwaru keremma Paulo acnéŋ qatéma ézégic.

³ Waŋu ieneŋ hénaiiguc saŋgima Paulo qehumuwiŋ zéma acgina nimma Fesitonéŋ niŋénécmima Paulo méliyu Yerusalem hamac niŋac welecmigic.

⁴ Zégic Fesitonéŋ yomuhuc énézéyec; Paulo i Kaisarea hésa amaiguc taczac. Waŋu ni imuaru muŋguc liliŋgéma hiŋgacmaŋ.

⁵ Pauloac késpedes méŋ hemizaciguc onarunec kiwahécgina tosara niguc momacnec hiŋgacma zému.

⁶ Imuhuc zéma ai meme 8 me 10 Yerusalem kecma Kaisarea zéic alawac ama areŋa yandaiguc mekeŋec. Ama siŋima gianjiyu gésigési tataciguc tacma Paulo késama érému niŋac énézéyec.

⁷ Inéŋ haréyu Yuda ic Yerusalemnec magic ieneŋ leleggé mima hazéc ac réwéria sasala zégic. Waŋu acgina héipuc wammucac séc qahac waŋec.

⁸ Zégic Paulonéŋ kawalia mema yomuhuc zéyec; Ni Yuda ic neŋaŋ hénac me ocmuŋ téréya

me Roma ic kewu Kaisawac kápésic ménj ménda wanji.

⁹ Wanju Fesitonéj Yuda ic enej ninjic hiarumac ninjac Paulo yomuhuc qesimima zéyec; Gi guagicma Yerusalem kemma imuaru acga zétecgémanjac wanzan?

¹⁰ Qesimiyu Paulonéj yomuhuc ézéyec; Ni Roma ic kewu Kaisawac gésigési amaiguc nankeczua, imuac nuac ac yomuaru zétecgémuac hezac. Geŋgaoc ninzanj ésécnec ni Yuda ic. Wanju iwawai biria ménj ménda wanj énécmiyi.

¹¹ Ni hénac ac logima kápésic ménj mewanuwiŋ zézuiguc humumanj zé ewa éréhéc ménda wambinec. Ac zénénzu imi moczonj héla qahac wanzaciguc ménjnénj ménj ni méraginaiguc nopomacac séc qahac. Imuac Roma ic kewu Kaisanéj acna zétecgémac ninjac wanzua.

¹² Imuhuc zéyu Fesito ichéra iniguc eminiŋ wamma Paulo yomuhuc ézéyec; Gi Kaisa* iwaru acga haizanj imuac Kaisawac muru kembésémanj.

*Ic kewu Agripanéj Fesito
hicjimima Pauloac ninjac ézéyec.*

¹³ Ai meme tosara tecgéyu ic kewu Agripa zéma nauja Beanike ierenj Kaisarea zéic alawac ama arenja yandaiguc hiŋgacma Fesito zézé ségiségi ac wammiwi zéma hayoc.

¹⁴ Wanju ierenj ai meme sasala imuaru tacyac wanjic Fesitonéj Pauloac ac suruc wammima ic kewu yomuhuc ézéyec; Felikinéj hésa ama ic ménj waima kenju tacma keczac.

* **25:12:** Romawac ic kewu yanda ninjac Kaisa zéanji.

15 Waŋu ni Yerusalem eŋi nalé imuaru hofac oo ic kiwahécgina zéma Yuda ic ionac galenŋ ienenŋ iwac hazéc ac zéma késpedesiraguc zéma zétecgémanŋ niŋac welecnéŋgic.

16 Waŋu ni ac bakia yomuhuc énézéyi; Ic ménŋ aciguc enzac imi ac zézé ic iniguc ménda aŋamma tacma arawac kawalia ménda mema zéyu niŋgicnec waimiwiŋ imi Roma ic nonac haka silicnina qahac.

17 Imuhuc énézéwa Yuda ic ienenŋ niguc yomuaru hagic nalé sosola qahac ama gianŋiyu gésigési tataciguc tacma énézéwa ic imi wagicma érégic.

18 Waŋu ac wammigic ienenŋ ac zégic, néŋ késpedesira ménŋ nimmanŋ zé mambéc keru imi ménda mihiŋiyi.

19 Waŋu eŋaŋ hénagina zéma ic ménŋ qara Yesu iwac niŋ Paulonéŋ humuc igucnec qelima yarec zéyec ac imuac niŋ zéenŋ zéma waŋgic.

20 Waŋu ni ac imuhucya dimuhuc zémindiŋimanŋ zéma hocma Paulonéŋ Yerusalem kemma ac gésigési amaiguc ac imuac nambésémanŋac wanzaŋ? zéma imuhuc qesimiyi.

21 Waŋu Paulonéŋ Roma ic kewunéŋ acya zétecgémac niŋ galenŋgé mimanŋac welecnéŋec. Waŋu keŋkeŋ naléya ducŋiyu méliwa Kaisa† iwacmuru kemmac niŋ ézéwa hésa amaiguc taczac.

22 Imuhuc ézéyu Agripanéŋ Fesito ézéyec; Ni acguc nenaoc iwac ara nimmanŋ zé wanzua. Zéyu Fesitonéŋ zéyec; Hia oranŋuc nimbésémanŋ.

† 25:21: Qac imuac hénia imi; Romawac ic kewu.

Paulo i ic kewu Agripa iwac kiwaiguc nanɛc.

²³ Ama gianɣiyu Agripa zéma Beanike ieren ehéihéi waɣ érécmima hénagira megic haréma yaré ic 1,000 ionac galenɣ tosara zéma ama yanda imuac ic kunenɣ iniguc gésigési amaiguc emma tacɣic Fesitonénɣ énézéyu Paulo késama enɣic.

²⁴ Enɣic Fesitonénɣ ac yomuhuc zéyec; Ic kewu Agripa zéma ichécna tosara ac énézéwa ninɣic. Ic nanɣac yomi iwac niɣ Yuda ic ienenɣ kuc-nec qacma, Ic yomi Kekecac séc qahac! zéma Yerusalem zéma ama yomuaru welecnénɣic.

²⁵ Waɣu ni ninɣésiwa haka humucac séc ménɣ ménda waɣec. Waɣu i enɣyaoc Roma ic kewuac wamma zéyec imuac niɣ iwaru mélimimaɣ zé wanzua.

²⁶ Waɣu ic kewu enɣɣawac ac héla ménɣ omanɣac séc qahac wanzac. Imuac mia zéqesi mima ac héla ménɣ mihicɣiwɣ zé ic yomi onaru zéma sucninaiguc ic kewu Agripa guac muru opocba nanɣac.

²⁷ Ni hésa ic ménɣ késpedesyawac ara ménɣ ménda oma Roma ama arenɣa yandaiguc enɣ méliwa kem-macac séc qahac.

26

Paulonénɣ Agripa zéma Fesito iorac kicgiraiguc ac zéyec.

¹ Waɣu Agripanénɣ Paulo yomuhuc ézéyec; Geɣgaoc ac zéna guac ninɣénni. Zéyu Paulonénɣ méranénɣ séséc wamma yomuhuc zéyec;

² Ic kewu Agripa, Yuda ic eneŋ ac waŋ néngu imuac bakia degucmi guac kicgaiguc zéman zéwa ewana hiaruzac.

³ Imi mia gi Yuda ic nonac haka silic hénia hénia zéma zéquesinina imi nindaczaŋ imuac niŋ imuhuc wanzua. Imuac ewa bénzénŋaiguc acna zéwa niŋnémbésémaŋ.

⁴ Ni komocna igucnec hénima Yerusalem zéma nena baec yanda qeriaiguc dimuhuc kecma yandiyi imi Yuda ic ieneŋ moczoŋ nindaczu.

⁵ Ieneŋ becarunec nalé horua néŋgicac néŋanzu imuac niŋ héipuc waŋ némmuac siŋgina hewacnec ni Farisaio ic Yuda ic ionac tuŋ méŋ hénia ac dindiŋanec méndacanzu ionarunec zéma héniana momacnec hia zédacbunec.

⁶ Waŋu ni Anutunéŋ yanda hécnina ac ziki énécmiyec imuac mambéc kecanzua. Waŋu hénia imuac niŋ ni deguc ac gésigési amaiguc nanzua.

⁷ Waŋu zikiziki ac imuac hélé imi késawiŋ zéma Israelac qelihéra kisic areŋhéra 12 neŋaŋ siŋi kaiwe séc Anutu mepési mianziŋ. Ic kewuna, buŋa imuac mia mambéc wamma ai mewa Yuda ic ieneŋ aciguc nopoczū.

⁸ Anutunéŋ humumia meqeli énécmianzac, hélé imi ini némac niŋ niŋgic ménda wawaŋac ésécnec waŋanzac?

⁹ Waŋu ni acguc Yesu Nazarete ama areŋa igucnec iwac qac buŋa mesoŋo wammimaŋ zé iwawai moczoŋ tinduc wammaŋ imuhuc zéma niŋi.

¹⁰ Yerusalem imuaru ai imuhucya mia meyi. Waŋu hofac oo ic kuaya ionaru kuc buŋa mema météré ic sasala hésa amaiguc onopocma kerī.

Waŋu unuhumuwiŋ zé zétecgégic ewa momac wamma oaec zéénécmiyi.

¹¹ Bakia énécmimaŋ zé Yuda ic ionac tocgotocgo amaya amaya kemma Yesuac qac zébirimu niŋac tericgé énécmiyi. Waŋu qerina geriwaguc waŋu mebiri énécmimaŋ zé ama areŋa yanda yanda Yuda baec séŋgaŋgeŋ hezac imuarugeŋ acguc keŋi.

¹² Ai imuhucya memaŋ zé hofac oo ic kuaya ionac oaec kiwi qacginaguc imi mema Damasiko ama areŋa yandaiguc kemmaŋ zéma keŋi.

¹³ O, ic kewuna, keŋkecba gau komoc waŋu, kurumeŋunec asac mararaŋ kaiwe kiwa asac mararaŋa ogicogira imuhucyanéŋ mama ni zéma ichécna hoturu nénécmima qetagali nénécmiyec.

¹⁴ Waŋu nini moczoŋ baeciguc tendiŋgé nunuyu hema ewa méŋ Hebiraiio aciguc yomuhuc niŋi; Saulo, Saulo, gi némac niŋ nunesi waŋ néŋanzaŋ? Gi zéraiguc hénaganéŋ qena guyu siŋga hia nimbésémaŋ?

¹⁵ Imuhuc zéyu ni yomuhuc zéyi; Miŋ Kewu, gi méré? Zéwa Miŋ Kewunéŋ yomuhuc nézéyec; Nunesi waŋ néŋanzaŋ Yesu ni mia.

¹⁶ Gi yacma hénaganéŋ tima nanna, ni imi gi iwawai hénzaŋ imi zéma kecma gézéwa hémbésémaŋ imuac buŋa zézé ic wamma nuac welen qeŋe icna wambésémaŋac gésigémaŋ zé hicŋigénzua.

¹⁷⁻¹⁸ Geŋ kicgina méwéréŋgé énécmiŋa siŋi igucnec asac mararaŋ igucgeŋ, Biria miŋinawac kuc igucnec Anutuac murugeŋ liliŋgéma hagic biriagiŋa zuac énécmiwa ni ninzéŋgé némma météré ic

sucginaiguc ai buña késamu niñac neñ geñga ic embac Yuda ic zéma ic enia ionac sucgina igucnec gésigémma muñguc ionac muru méligémmanj.

Buña suruc énézýec imi muñguc zéma Agripa ézýec.

¹⁹ Ic kewuna Agripa, hénia imuac niñ ni iwawai kurumenjunc nézýu héñi imi ménda qetalima

²⁰ walac imi Damasiko ama areña yanda miñina, wañu keñkecma Yerusalem miñina zéma Yuda baec séc ic embac zéma ic enia momac yanda ewagina melemma Anutuaru lilingéma hama haka hiabia, qeri melenj melenjac séha wammu niñ ackuazéc énézéma kerí.

²¹ Wañu imuac niñ Yuda ic eneñ ocmuñ téréyaiguc népésima nuwiñ zé wañgic.

²² Wañu Anutunéh nanjénéñu érékecma deguc ic eñeña mamaya momac yanda ionac kicginaiguc namma ackuazéc énézéañiac énézéanzua. Wañu zéanzua imi ac méréra qahac. Anutuac tilinj tilinj ic zéma Mosenéh iwawai kilenj hicñjmac zégic imi sac énézéanzua.

²³ Kristonéh qenzen manzenj qema humuma humumia ionarunec walac yacma Yuda ic zéma ic enia asac mararañac zéau énécmimac imuhuc zégic ac imi mia neñ zénañgéanzua.

²⁴ Paulonéh zédiñjima ac imuhuc énézýu Fesitonéh ac kucnec zéma ézýec; Paulo, gi ewaga sohozac. Niniñ yandaganéh qeriga mesoho géñzac.

²⁵ Zéyu Paulonéh ac yomuhuc melenj miyec; Ic kewuna Fesito, ni ewana ménda sohozac, néñ ac héla niñareñgéma zézua.

26 Ic kewu, geŋgaoc iwawai hicŋiyec imi moczoŋ nindaczaŋ imuac niŋ ni efima gézézua. Iwawai imi baec waŋgoŋaiguc ménda hicŋiyec. Imuac haka ménac mén guac kicga igucnec musaŋ gégéyawac mén ménda hezac imi ni ninzéŋgézua.

27 Ic kewu, Agripa gi Anutuac kua meme ic ionac acgina imi ninzéŋgéanzaŋ? Gi ninzéŋgéanzaŋ imi ni ninzua.

28 Imuhuc zéyu Agripanéŋ Paulo yomuhuc ézéyec; Ac hotoŋadac zéma Kristoac ic wammaŋ niŋ meseli néanzaŋ me?

29 Waŋu Paulonéŋ zéyec; Ac hotoŋa me ménda horua, gi momacguc sac qahac, néŋ tosara deguc acna ninzu ini moczoŋ seŋ hésana yomuac sac ménda mihicŋima nena ésécnec téŋgéŋ wammu niŋac wanzua.

30 Imuhuc zéyu ic kewu zéma baec galeŋ zéma Beanike zéma ic tosara iniguc tacgic ieneŋ moczoŋ yacma keŋgic.

31 Kemma eminiŋ wamma eŋawu yomuhuc zégic; Ic yomi haka mén humumia me hésa amawac buŋa wawaŋa séc mén ménda waŋec.

32 Waŋu Agripanéŋ Fesito yomuhuc ézéyec; Ic imi Kaisanéŋ* acya zétecgémac niŋ ménda welec miwacnec geŋ hia hulac miwaŋnec.

27

Paulo Romaiguc wagicma kemmu niŋac zéiciguc opocgic.

* 26:32: Qac yomuac hénia imi; Romawac ic kewunéŋ

1 Italia baeciguc zéiciguc kembiñac niñ baec galeñnéñ zétecgéma Romawac ic kewu Kaisawac yaré ic 100 ionac galeñgina mén qara Yulio iwac mériaiguc Paulo zéma hésa ic tosara onoporec.

2 Zéic mén Adramiten ama arença yanda igucnecnéñ Asia baeciguc ama arença yanda tosara kondun giñgiñaiçuc tacma keñec imuaru kemman zé taru eñiñ. Wañu Makedonia ic mén qara Aristako, Tesalonika ama arença yanda igucnec imi momacnec keñiñ.

3 Ama gianiyu zéicnéñ Sidon ama arença yandaiguc kereñ héiyu Yulionéñ Paulo goi héihéi wammima alahéra iniru méra mimuac niñ ézéyec.

4 Ama imuarunec muñguc hénima kenni Luhuc kembiñ zé wañiñ imuhuc geñec hayec imuac niñ Kipuro baec komoc imuac héiya igucnec luhuc qizizingéma keñiñ.

5 Wañu Kilikia kondun zéma Pamfilia kondun qericma keñkecma Likia baec Mira ama arença yandaiguc kereñiñ.

6 Imuaru zéic Aleksandria ama arença yanda igucnec méñnéñ Italia baeciguc kemman zéyu yaré ic 100 galeñginanéñ nonagiru imuaru eñiñ.

7 Wañu zéic iminéñ bénzén bénzén keñkeru ai meme sasala tecgéyu Kinido kondun baec komoc wésiaiguc kereñiñ. Wañu luhucnéñ ménda wai nénécmiyu Salmone sia yanda andé qema Krete kondun baec komoc kanaya igucnec keñiñ.

8 Baec komora imuac giñgiñaiçuc méndacma qenzen manzen qema kemma Lasea ama arença yanda hosuraiguc zéic ala mén qara Zéic Asia Soroc imuaru kereñiñ.

Pauloac ac ménda nimma héna ménu kemma yéwéri mihicjigic.

⁹ Konduñiguc nalé horua kemma kecni nene zikima zéwelec wawaña imuac kendon tegéyu luhuc naléya hayec. Hayu bec konduñnéñ biriyu keñkenawac séc ménda wañec. Imuac Paulonéñ gorogina zéma yomuhuc énézéyec;

¹⁰ Ic mandac, ni hémba héna yominéñ hina zéma zéic sacnec qahac, néñ ic neñañ kekecnina acguc nonagicmacac séc wanzac.

¹¹ Imuhuc zéyu yaré ic 100 ionac galeñginanéñ Pauloac ac niñbipima zéic galeñ zéma zéic miñina iorac ac nimma tohoyec.

¹² Wañu konduñ imi zéicnéñ sañgeña naléyaiguc hia tatarawac séc ménda wañec. Imuac sasalanéñ konduñ imi kilen waima Krete baec komoc imuac ama mén Foiniksi imuaru keremma tacni sañgeña naléya tegémac niñ zégic. Ama baec imuac suñguruña bakianéñ Is zéma imuac héiya sugira hémma heyec. wañu baec bakia ménnéñ Is zéma imuac kanaya sugiraiguc hémma heyec.

Konduñiguc hiñgacbiñ zé wañiñ.

¹³ Wañu luhucnéñ Is imuac héiya igucnec bénzén éreyu nañgé nénécmizac imuhuc zéma nimma aña hérégic éreyu Krete konduñ baec komoc giñgiña méndacma keñgic.

¹⁴ Keñgic nalé ménda horugiyu konduñ baec komoc imuac qaha igucnec qeuqewañ luhuc mén qara Is igucnec iminéñ mama qeyec.

15 Qema zéic qéfagéyu luhuc hayecgen kemmacac séc qahac wañu mebiþima waigic luhucnéñ zéic wagicma héna ménu kenec.

16 Kenkecma baec komoc mén qara Kauda imuac giñgiña igucnec kenni zéic gomba qatéma héréma kenñi imi galeñgéwiñac séc qahac wañec.

17 Wañu ai yanda mekecma héréni zéic qahaiguc éréyec. Wañu zéic téwac niñac rewakañnéñ bawa igucnec wagic emma zikiyiñ. Wañu sakasac éré éréya mén qara Siriti imuaru emmac niñac hésaya hérégic maleku mayu luhucnéñ nañgé nénécmiyu kenñi.

18 Wañu luhuc niñac qenzeñ manzeñ nimma kerñ. Imuac niñ ama gianñiyu hina tosara kondunñiguc giligic hiñgarec.

19 Wañu ama muñguc siñima gianñiyu zéicac iwawai tosara imuhucyanec giligic hiñgarec.

20 Wañu ai meme sasala kaiwe me ménisikilu mén ménda hicñiyu héñiñ. Wañu luhuc yanda qemanec nañu ewa qerinaiguc kekecac niñkumu mén ménda he nénécmiyec.

21 Wañu ic sasalanéñ nalé horua nene newiñac séc qahac wañu eñ kecgicguc Paulonéñ kemma suginaiguc namma yomuhuc énézéyec; Ic mandac, ini acna tohoma Krete kondunñ baec komoc ménda waiwunec réwéri imuhucya ménda mi-hicñima hinagina imi ménda giliwunec.

22 Deguc meme seli ac wañ énécmiwa niñgic. Zéic imi qahac wammac, néñ ic ménéñ mén ménda humumac, imuac ewagina déñ wañu.

23 Deguc siñyaiguc miñna Anutunéñ eñeya buña kecañzua nuac muru kua meme uñaya mén

méliyu mama hama maréñnaiguc nanzac.

²⁴ Namma yomuhuc nézézac; Paulo gi bacga ménda yandimac. Gi Kaisawac wésiaiguc tinduc nambésémañ. Wañu Anutunéñ ic giguc zéiciguc keczu imi moczoñ ewa hiawac géñu guac buña wandacmu.

²⁵ Imuac alahécna ini ewagina déñ wañu, ni Anutu ninzéñgézua. Ac nézézac imi hélaguc wammac.

²⁶ Zéicnéñ kondunñ baec komora méniguc eñu nini imuaru osiwiñ.

²⁷ Héna sicsaoc kecgic ai meme 14 wañec. Wañu Adria kondunñiguc lelecgémanec kerinñ. Sini namuña igucgeñ zéicac ai ic ieneñ niñgic baec hosuru hazinñ éséc wañec.

²⁸ Imuhuc nimma hésa qétéyaguc waigic hiñgaru 37 mita wañec. Komora ménñ kemma hésa qétéyaguc muñguc haigic hiñgaru 28 mita wañec.

²⁹ Wañu haroñañiguc emma qewinñ niñac bacgina yandiyu zéic andiaiguc aña 4 haigic hiñgaru ama gianñimac niñ welecma tacgic.

³⁰ Wañu zéic ai ic eneñ zéic waima néñgacbiñ zé nimma gomba haigic hiñgaru ikoc wamma yomuhuc zégic; Nini zéic sunñguruñaguc aña ménñ haini hiñgacmac.

³¹ Imuhuc wañgic Paulonéñ yaré ic 100 ionac galeñ zéma ichéra yomuhuc énézéyec; Zéic ic ieneñ zéiciguc ménda kecmuiguc ini kekecgicnaguc kecmuac séc qahac wammac.

³² Zéyu yaré ic ieneñ gombawac hésaya hericgic kondunñiguc hiñgarec.

³³ Waŋu ama gĩaŋimaŋ zé waŋu Paulonéŋ ic mo-mac yanda nene nemu niŋ yomuhuc énézéyec; Ini qeri séwigina héŋgeŋ héŋgeŋ wammanec kecma nene ménda nema eŋ mambéc kecgic kaiwe ai meme 14 wanzac.

³⁴ Imuac nene nemu niŋac welec énécmizua. Ménda humuwiŋ zé wanzuiguc nene nema selimu. Oruc zucgina méŋ ménda mama saŋgimac.

³⁵ Imuhuc zéma saméŋ mema hama Anutu ewa hia ac ézéma kuma neyec.

³⁶ Neyu hémma qerigina efiyu imuhucnec nedacgic.

³⁷ Ic zéiciguc kerinŋ zaŋgénina imi 276.

³⁸ Nene negic tomeŋgina qeyu zéic qeria igucnec wit gocmia gésé imi konduniguc giligic hiŋgacdaru zéic imi efima éréyec.

Zéicnéŋ kondunŋ baec komora suŋguruŋaiguc emma zéŋgéyec.

³⁹ Ama gĩaŋidaru baec imi héŋtecgicbiŋ zé hibipigic. Waŋu kondunŋ bakiaiguc sakasac séŋgaŋgeŋ heyu zéicnéŋ imuaru keremma emmac niŋac zéma niŋgic.

⁴⁰ Ic tosara eneŋ aŋga hésaya qericma konduniguc giligic keŋu tosanéŋ maleku hésaya zikigic heyec imi hulacma hérégic malekunéŋ eŋu zéic imi luhuc mema sakasac igucgeŋ keŋec.

⁴¹ Keŋu doku néwéc néwécnec hahayanéŋ euanzaoc imuaru sakasac heyu zéic imuaru eŋec. Waŋu zéic suŋguruŋa kiselima tacma seli qeyu temboŋ yandanéŋ zéic andia kuyu zéic andia imi zéŋgéyec.

⁴² Waṅu hésa ama ic eneṅ fifia mema kemma néṅgacbu niṅac yaré ic eneṅ unuhumuwiṅ zé ac zégic.

⁴³ Waṅu yaré ic 100 ionac galeṅginanéṅ Pauloac kekecyā aṅgēṅa timaṅ zé wamma qetali énécmima fifia meme ic énézéyu walac konduniguc luma hiṅgacma fifia mema baeciguc eṅgic.

⁴⁴ Waṅu tosara eneṅ palaṅ me zéic bakia qahaiguc emma keṅgic. Imuhucnéṅ imuhuc wamma moczoṅ élélahaiṅguc endacma ménṅ ménda humugic.

28

Ic ieneṅ susunec Melite kondun baec komociguc endacgic.

¹ Élélahaiṅguc bénzéhṅnec emmaguc baec komoc qara Melite imi zégic niṅiṅ.

² Waṅu baec komoc imuac miṅina ieneṅ ala goi héihéi sasala waṅ nénécmigic. Waṅu kia hayu ama saṅgeṅ qeyu geric yanda haigic zeyu héihéré nénécmigic.

³ Waṅu Paulonéṅ geric tosara mutulaṅgéma haiyu hiṅgarec waṅu imuac qeria igucnec mokolen ménṅnéṅ séwéla geric waṅu éréma iwac mériaiguc pipima naṅec.

⁴ Waṅu baec miṅina ieneṅ mériaiguc mokolen naṅu hémma eminiṅ wamma zégic; Ic yomi ic tosara unuyec gezaṅ. Konduniguc ménda humuyec, néṅ solaṅa miṅinanéṅ ménda waimiyu kecmac.

⁵ Wañu Paulonéñ mokolen qetecgéyu gericiguc hiñgaru yéwéri ménda mihicñiyec.

⁶ Imuhuc wamma nañu ieneñ sisiwiñ hicñimimac me élanzañnec tendiñgéma humumac zéma mambéc nañgic. Wañu nalé horua haka mérera méñ ménda hicñimiyu hémma zégic; Ic yomi anutu.

Paulonéñ hafi ic tosara mehiaru énécmiyec.

⁷ Nini kerij imuac hosuraiguc ic kewugina qara Popilio iwac ama baec heyec. Wañu ic inéñ mia héihéré nénécmima ai meme haréwéc séc goi héihéi wañ nénécmiyec.

⁸ Wañu Popilio mañgocya hafi hicñimima séwi geric zéma kera huruc wamma heyu Paulonéñ nimma amayaiguc emma zéwelecmaguc méria oruhaiguc haima mehiaruyec.

⁹ Imuhuc wañu ama areñ komoc imuaru ic tosara hafi zepaginaguc ieneñ harégic imuhucnec mehiaru énécmiyec.

¹⁰ Wañu ic ieneñ eenina kuneñ yanda héigic. Wañu keminñ zé enni henaiguc hocbiñac hezac hena mañ iwawai tosara zéiciguc hai nénécmigic.

Paulonéñ zéic méñiguc keñkecma Roma ama areña yandaiguc kereñec.

¹¹ Baec komoc imuaru mia kecni maso haréwéc tecgéyu zéic méñ Aleksandria imuaru sanjeña naléya ogiru kemmac niñ mambéc tarec, qara imi Diosguro.* Wañu imuaru emma waima keñij.

* **28:11:** Neñañ aciguc qara imuac hénia imi; Nemu héi séwi séwi - Kasito zéma Palukis.

12 Waŋu Surakusai ama areŋa yandaiguc haréma imuaru ai meme haréwéc kerin.

13 Imuacnec lelecgéma Legium ama areŋa yandaiguc keremma imuaru ai meme momacguc kecni luhucnéŋ baec waŋgoŋa Saut igucnec hayu kenni ama muŋguc siŋjima gianjiyu Puteoli ama areŋa yandaiguc kereŋin.

14 Kenni ama areŋa yanda imuac ninzén ninzén dac muna ieneŋ héihéré nénécmigic kaiwe 7 iniguc tacyac wammaguc Roma ama areŋa yandaiguc kereŋin.

15 Waŋu ama areŋa yanda imuac ninzén ninzén dac muna hécnina ieneŋ nonac buŋa nimma hakecma Roma ic Apioac ama somberŋaiguc mi-hicŋi nénécmigic. Tosianéŋ ama baec qara ménŋ Qisicnec Ama Haréwéc imuaru hama mihicŋi nénécmigic. Waŋu Paulonéŋ inicma Anutu ewa hia ac ézéma kuha meyec.

*Paulo i Yuda ic héihéré énécmima
ac énézéyec.*

16 Roma ama areŋa yandaiguc kerenni baec galeŋnéŋ zéyu Paulonéŋ yaré ic ménnéŋ galeŋgé miyu ama saméŋa méniguc tacyac waŋec.

17 Kecma keru ai meme haréwéc waŋu Yuda ic ionac sugina igucnec ic kuneŋ tosara héihéré énécmiyu harégic ac yomuhuc énézéyec; Dac mu-nahécna ni Yuda ic embac me yanda hécnina ionac haka silic imuac hazéc ac ménŋ ménda zéyi, néŋ Yerusalemiguc népésima Roma ic ionac méraginaiguc nopocgic.

18 Waṅu Roma ic ieneṅ qesinémma kápésicna ménṅ humucac sécyá ménda mihicṅjima hulac némmu niṅac zégic.

19 Waṅu Yuda ic ieneṅ selianec qetaligic, héná ménṅ qahac waṅu, Kaisanéṅ acna zétecgémac niṅ waṅi. Imuac mia nuac dac munahécna Yuda ic zébiri énécmimaṅ zéma you ménda hayi.

20 Waṅu ni hénia imuac niṅ mia inicma iniguc zéeminiṅ wambiṅ zé héihéré énécmiyi. Ni imi Israel ic neṅaṅ ninzéhégéma mambécanzinṅ imuac wamma hésa ic wamma kecanzua.

21 Imuhuc zéma énézéyu zégic; Nini ou Yuda baeciguc kecanzu ionarunec guac niṅ kiwi ménṅ ménda haigic hayu héniṅ. Waṅu dac munahécnina ionaru ménṅnéṅ hama guac kápésicga me hazéc ac ménṅ ménda zéyu niṅinṅ.

22 Baec séc ic embac ieneṅ héná qelia imuac hazéc ac wamma zéanžu imi nini ninzinṅ. Imuac gi dimuhuc ninzéhégézaṅ imi geṅgaoc zéna nimbiṅac wanzinṅ.

23 Ieneṅ imuhuc zéma nalé megic. Waṅu nalé imi ducṅiyu Yuda ic sasalanéṅ Paulo tackerec ama imuaru tocgégic. Waṅu Paulonéṅ Anutuac héngaleṅ ama areṅa yandawac ac suruc imi suṅgeṅnec hénima énézéma keru ama siṅiyec. Waṅu Moseac héná ac zéma kua meme ic ieneṅ kiwi ogic hezac iminéṅ meselima Yesuac suruc zéma meseli énécmimaṅ zé waṅec.

24 Waṅu ic tosaranéṅ ac zéyec imi ninzéhégic. Waṅu ic tosaranéṅ ménda ninzéhégic.

25 Waṅu acgina zéma zéqeqetali waṅamugic. Imuhuc wamma waima kembinṅ zé waṅgic. Waṅu

Paulonéj ac momacguc yomuhuc énézéyec; Uŋa Téréyanéj Anutuac tiliŋ tiliŋ ic Yesaiawac kuaya mema yanda hécnina ac yomuhuc énézéyec; Ac iminéj héla wanzac;

²⁶ Gi kemma ic tuŋ yomuhuc énézéna; Ninzu waŋu ménda niŋasarizu hénzu waŋu ménda héntegiczu.

²⁷ Ic tuŋ yomi ienej qerigina seli qeyu ienej gezacginanéj nimma niŋyéwérigic. Niŋyéwérima kicgina héménzaligic. Imuhuc qahac waŋu kicginanéj héntegicma gezacginanéj nimma qeriginanéj niŋtecgicma liliŋgéma hagic neŋ mehiaru énécmiwinec.

²⁸ Imuac ni énézéwa yomuhuc niŋ asarimu; Anutunéj aŋgénéj titi buŋa imi ic enia ionac muru méliyu hazac. Ienej imi kilej niŋtohomu.

²⁹ (Ménda hezac.)

³⁰ Waŋu Paulonéj yawuŋ éréhéc téngénéj ama geric ménj lagulawac boŋ mema imuaru kecma ic embac iwaru hagic séc héihéré énécmiyec.

³¹ Héihéré énécmima Anutuac héngalenj ama areŋa yandawac surucya zésai énécmima Miŋ Kewu Yesu Kristoac héna ac imi bac yandi yandi qahac efima ku énécmima kerec. Keru ménjnéj ménda qetali miyec.

SISIPAC AC QELIA
The New Testament and Psalms in the Kube Language
of Papua New Guinea
Buk Song na Nupela Testamen long tokples Kube long
Niugini

copyright © 2012 Global Bible Translators

Language: Mongi (Kube)

Translation by: Global Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 31 Aug 2023

0403b50f-078d-52e2-a203-056e8a430665